

Lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämisohjelma 2016–2020

Loppuraportti

Sisällys

Lasten- ja nuorten kulttuurin edistäminen - taustaa	2
Lasten ja nuorten kulttuurin kehittämisohjelman 2016-2020 tavoitteet ja toteutuminen	4
Kehittämisohjelman resurssit.....	9
Kehittämisen- ja asiantuntijatyö.....	9
Tiedon välittäminen	13
Uudet toimintaympäristöt: menetelmät ja työvälineet.....	14
Lasten ja nuorten oma ääni kuuluviin	14
Osallisuus.....	15
Kehittämisohjelman arviointi	16
Kehittämisohjelman asiantuntijoiden itsearviointi	16
Ohjelman avulla saavutettu muutos	16
Itsearviointi.....	17
Jatkossa huomioitavaa	18
Johtopäätöksiä.....	19
Liitteet	21
Projektikuvaukset	21
Sidosryhmätyö.....	49
Yhteistyökumppanit (niiltä osin kuin tieto saatavilla).....	49
Kehittämisohjelman asiantuntijat	52
Taiken lastenkulttuurin apurahat ja avustukset 2016 - 2020.....	53
Lähteitä	54

"Lapsi, joka saa kosketuksen taiteeseen, saa kosketuksen itseensä ja ajattomaan – mittaamattomaan tässä mittaamisen maailmassa. Taide on happea, jota vailla ihminen ei kasva"
Lapsiasiaainvaltuutettu Tuomas Kurttila 2016

Lasten- ja nuorten kulttuurin edistäminen - taustaa

Lastenkulttuurin käsite syntyi 1960–70 -luvun taitteessa. Nuorisokulttuurista alettiin puhua Yhdysvalloissa 1950-luvun alkupuolella, Suomessa ilmiö on taidehallinnossa tunnustettu 1980-luvulla. Taiteen edistämiskeskuksen lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämisohjelmaa (2016–2020) rajaavat lapsuuden ja nuoruuden ikämääritelmät.¹ Opetus- ja kulttuuriministeriön ja muun taidehallinnon määritelmät lasten- ja nuorten kulttuurille ovat olleet keskenään yhteneviä. Ministeriön verkkosivuilla todetaan käsitteellä tarkoitettavan lapsille ja nuorille suunnattuja taide- ja kulttuuripalveluita sekä lasten ja nuorten oman, leikkiin ja kerrontaan perustuvan kulttuurin edistämistä. Viimeksi mainittu ottaa vaikutteita aikuisten maailmasta ja lapsille ja nuorille suunnatusta kulttuuritarjonnasta. Taiteen keskustoimikunnan vuonna 2007 julkaisemassa lastenkulttuurin käsitettä ja tukea käsittelevässä tutkimuksessa asia määriteltiin: "lasten- ja nuorten kulttuuri tarkoittaa lapsille ja nuorille suunnattua tai lasten ja nuorten suosimaa kulttuuria".²

Lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämisohjelma käynnistettiin Taiteen edistämiskeskuksessa vuonna 2016, mutta lastenkulttuuria edistettiin myös Taiteen edistämiskeskuksessa koko sen olemassaolon ajan. Alueelliset taidetoimikunnat toimistoinen ja läänintaiteilijoinen edistivät lasten- ja nuorten kulttuuria aktiivisesti monimuotoisin projektein ja tapahtumin 1980-luvulta lähtien. Taiteen keskustoimikunta antoi asiantuntijalausuntoja, jakoi apurahoja, erityisavustuksia ja lastenkulttuurin valtionpalkintoja³. Nykyisin nämä tehtävät ovat Taiteen edistämiskeskuksella.

Lastenkulttuurin edistäminen nousi yhdeksi opetus- ja kulttuuriministeriön painopisteistä vuonna 2003, jolloin Taiteen keskustoimikunnan ehdotuksen "Kulttuuri kasvaa lapsissa" (2002) pohjalta opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisi ensimmäisen lastenkulttuuripoliittisen ohjelman vuosille 2003–2007. Ohjelma painotti jokaisen oikeutta kulttuuriin ja siinä otettiin huomioon opetusministeriön muut ohjelmat ja selvitykset niiltä osin kuin ne koskivat lapsia ja nuoria. Tällaisia aiempia selvityksiä olivat mm. selvitys nukketeattereista (2000) ja *Suomi (o)saa lukea* (2000), koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen (2002), kirjastostrategia (2003), lastenelokuvan kehittämisohjelma 2002–2005. Lähtökohtana oli, että lastenkulttuuripoliittinen ohjelma ja ministeriön kaikki muut lapsia ja nuoria koskevat taiteeseen ja kulttuuriin liittyvät ohjelmat ja strategiat tukevat toisiaan toimenpiteiden toteuttamisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa. Lasten ja nuorten oman kulttuurin edistäminen nähtiin yhtä tärkeäksi kuin lapsille suunnattujen taide- ja kulttuuripalveluiden tuottaminen. Lastenkulttuuripoliittisessa (2003–2007) ohjelmassa käytiin läpi taiteenalokohtaisia kehittämisohjelmia. Taiteen keskustoimikunnan lastenkulttuurijaosto korosti taiteenalokohtaisen sektorijaottelun ongelmia lastenkulttuurin edistämiseen ja tukemiseen liittyvissä kysymyksissä ja painotti lapsille ja nuorille suunnatun korkeatasoisen ja ikävaiheen huomioivan taidetarjonnan merkitystä.

¹ Yhdistyneiden kansakuntien Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan jokainen alle 18-vuotias on lapsi. Nuoruudella tarkoitetaan joko 12-18 ja/tai 12-30 -ikäisiä (Taiteen taskurahat 2007: 15- 17). Nuorisolain 21.12.2016/1285 mukaan nuorella tarkoitetaan alle 29-vuotiaita. Alle 12-vuotiaasta kutsutaan varsin yleisesti lapseksi, vaikka esimerkiksi "varhaisnuoret" -termiä käytetään myös. "Nuoret aikuiset" sijoittuvat selkeästi nuoruusiän loppupäähän.

² Anttila – Rensujeff 2007. Taiteen taskurahat, s. 15.

³ Vuosina 1996 – 2007 taiteen keskustoimikunnalla oli erillinen lastenkulttuurijaosto.

Vuonna 2003 perustettiin lastenkulttuurikeskusten ”Taikalamppu” -verkosto kokoamaan yhteen eri puolille maata perustettuja lastenkulttuurikeskuksia. Taikalamppu on moniammatillinen valtakunnallinen lastenkulttuurin kehittämisen yhteistyöverkosto. Uudessa lastenkulttuuripoliittisessa ohjelmassa (2014–2018) ehdotettiin valtakunnallista lastenkulttuurin ja taidekasvatuksen edistämiskeskusta. Taiteen edistämiskeskusten yhteydessä toimiva taideneuvosto antoi ohjelmasta lausunnon, eikä kannattanut erillistä lastenkulttuurikeskusta, vaan totesi, että ”Koulu tavoittaa koko ikäluokan ja sen kautta pystytään järjestämään tasavertaiset perusedellytykset jokaiselle lapselle osallistua taiteeseen ja kulttuuriin.”⁴ Taideneuvosto kommentoi launnonssaan myös digilukutaidon merkitystä lasten ja nuorten osallistumisen mahdollistajana.

Vuonna 1998 oli käynnistetty erillisellä lailla taiteen perusopetusjärjestelmä, tavoitteellinen taideopetusjärjestelmä lapsille ja nuorille. Taiteen perusopetusjärjestelmä ei kuitenkaan tavoita ikäryhmästä kuin runsaat kymmenen prosenttia. Edellä mainitussa ohjelmassa korostettiin toiminnan ulottamista koskemaan kaikkia lapsia ja nuoria. Ohjelman toinen keskeinen ehdotus olikin, että Suomessa tulisi ottaa käyttöön niin sanottu eheytetty koulupäivä, eli ammattilaisten ohjaaman harrastustoiminnan lisääminen koulun tiloissa koulupäivän jälkeen. Eheytettyyn koulupäivään kuuluvat taiteet, käden taidot ja liikunta vuoropuhelussa muiden oppiaineiden kanssa. Ohjelma kiinnitti huomiota työelämän tahdin kiihtymiseen ja vanhempien työpäivän pituuteen ja peräänkuulutti lapsuuden laadun huomioimista. Lasten sosiaalisten taitojen ja hyvinvoinnin lisäämistä on saatu hyviä tuloksia tutkimusten mukaan.

Lastenkulttuuripoliittinen ohjelma oli rajattu koskemaan alle 18-vuotiaita ja se painotti erityisesti lasten ja nuorten kuuntelemista sekä lapsuuden ja nuoruuden arvostamista. Sama painotus oli silloisessa hallitusohjelmassa (2011–2015). Taiteen ja kulttuurin katsottiin vahvistavan lasten ja nuorten luovuutta, kriittistä ajattelua, itsetuntoa sekä kykyä käyttää ja muuttaa kulttuuria. Niin ikään sen katsottiin antavan lapselle ja nuorelle mahdollisuuksia omien vahvuuksien ja kiinnostuksen kohteiden löytämiseen. Ohjelmassa lastenkulttuuri käsitettiin laaja-alaisesti lapsen ja nuoren ikään sopivana taiteen ja kulttuuriperinnön tarjontana sekä lapsen osallisuutena taiteen ja kulttuurin tekemiseen.

Lastenkulttuuripoliittisen ohjelman mukaan taiteen ja kulttuurin saavutettavuus ja saatavuus ovat myös nuoria ja lapsia koskevia perusoikeuksia. Erityisesti tämä korostuu kuntien kirjasto-, nuoriso-, liikunta-, sosiaali- ja terveys-, rakennus- ja ympäristö- sekä kulttuuritoiminnoissa, niihin liittyvässä strategiatyössä ja rahoituksessa. Ohjelmassa todettiin kuntarahoituksen olevan lastenkulttuurin tärkein julkisen rahoituksen lähde. Lastenkulttuurin toimijakenttä on monitahoinen: siihen kuuluvat kirjastot, lastenkulttuurikeskukset, taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset, taide- ja kulttuurialojen laitokset ja organisaatiot, museot, taiteilijat ja muut taide- ja kulttuuriperintöalan ammattilaiset sekä koulut, kansalaisopistot, päiväkodit ja muut varhaiskasvatuksen toimijat.

Ohjelmassa asetettiin lasten- ja nuortenkulttuurin keskeisiksi tavoitteiksi

- Taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden ja saatavuuden saaminen lapsia ja nuoria koskeviksi perusoikeuksiksi päättäjien keskeisiin suunnittelu- ja strategia-asiakirjoihin
- Lasten ja nuorten ympäristöjen kehittäminen heidän tarpeiden näkökulmasta ja heitä kuullen
- Lasten ja nuorten kulttuurikompetenssin vahvistaminen
- Lasten mahdollisuuksien lisääminen osallistua taiteeseen ja kulttuuriin
- Lastenkulttuurin ja sen metodien sekä pedagogiikan opetuksen lisääminen sekä luokanopettajien että muussa taidekoulutuksessa

⁴ Lastenkulttuuripoliittisen ohjelman julkistustilaisuus 14.2.2014.

Lasten- ja nuortenkulttuurin aikajana

1980–1990

- Alueellisten taidetoimikuntien projektit 1980-luvulta lähtien.
- Lastenkulttuurin valtionpalkinnot (1981-2007).

1990–2000

- Taiteen keskustoimikunnan lastenkulttuurijaosto (1996-2007), apurahat ja erityisavustukset 1988-2007.

2000–2010

- Taiteen keskustoimikunnan ehdotus ”Kulttuuri kasvaa lapsissa” 2002.
- Lastenkulttuuripoliittinen ohjelma vuosille 2003-2007.
- Lastenkulttuurikeskusten Taikalamppu -verkosto 2003.

2010–2020

- Valtioneuvoston lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012–2015.
- Lastenkulttuuripoliittinen ohjelmaehdotusvuosille 2014–2018.
- Taideneuvoston lausunto ehdotukseen 14.2.2014 .
- Vuoden 2015 hallitusohjelmassa tavoite vahvistaa lasten ja nuorten luovuutta.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön lastenkulttuurin kärkihanke 2015–2018.
- Taiteen edistämiskeskuksen lastenkulttuurin kehittämisohjelman 2016-2020.
- Suomen Kulttuurirahaston suurhanke: kaikki 8.-luokkalaiset teatteriin (2017-2020) ja sen jatko Taidetestaajat 2020–2021.

Lasten- ja nuortenkulttuurin kehittämisohjelman 2016–2020 tavoitteet ja toteutuminen

Taiteen edistämiskeskuksessa siirryttiin vuosina 2014–15 ohjelmajohdanteeseen kehittämiseen ja tuolloin lasten- ja nuortenkulttuurin tavoitteita edistettiin yleisten strategisten tavoitteiden, lähinnä taiteen ja kulttuurien perusoikeuksien sekä saatavuuden ja saavutettavuuden tavoitteina.

Vuoden 2015 hallitusohjelmassa tavoitteeksi asetettiin lasten ja nuorten luovuuden vahvistaminen ja taiteen perusopetuksen ja lastenkulttuurin saatavuuden parantaminen. Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti lastenkulttuurin kärkihankkeen 2015–2018 ja Taiteen edistämiskeskus lastenkulttuurin kehittämisohjelman 2016–2020. Yleisesti molempien taustalla oli Valtioneuvoston hyväksymä Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012–2015, jonka strategisena tavoitteena on, että lapset ja nuoret voivat osallistua tasavertaisesti kulttuuri- ja liikunta- ja vapaa-ajantoimintaan ja tavoitteena oli entistä enemmän *kuulla* nuoria ja luoda ehyempiä kokonaisuuksia ja lisätä eri hallinnonalojen välistä ja moniammatillista työtä lapsen ja nuoren parhaaksi.

Vuosien 2017–2019 tulossopimuksessa Taiteen ja opetus- ja kulttuuriministeriön välillä asetettiin tavoitteiksi:

- vahvistaa lasten- ja nuortenkulttuurin parissa työskentelevien ammattitaiteilijoiden asemaa ja arvostusta, edistää heidän työllistymistään ja lisätä lasten ja nuorten parissa työskentelevien näkyvyyttä, eri kulttuuritoimijoiden yhteistyötä ja yhteistyöverkostoja mm. lasten ja nuorten kuntapalveluista vastaavien kuntatoimijoiden kanssa

- parantaa lasten- ja nuortenkultuurin ja taiteen saatavuutta ja saavutettavuutta edistämällä toimintaa erityisesti alueilla, joilla ei ole aktiivista lasten- ja nuortenkultuurin toimijaa tai kulttuurikasvatussuunnitelmaa
- 13–17-vuotiaille suunnatun taide- ja kulttuuritarjonnan ja heidän osallistumisensa lisääminen, nuorten alueellisen tasa-arvoa lisääminen päästä mukaan kulttuuri- ja taidetoimintojen pariin ja löytää toimintatapoja ja konsepteja, jotka tukevat tätä tavoitetta. Tavoitteeksi asetettiin, että kehittämisohjelman projekteista vähintään yksi kolmasosa on kohdistettava 13–17 -vuotiaille suunnatun taide- ja kulttuuritarjonnan sekä heidän osallistumisensa lisäämiseen.
- Lisäksi tulossopimuksen tavoite oli lasten ja nuortenkultuurin edistäminen myös taloudellisella tuella

Taiteen edistämiskeskuksen kehittämisohjelmien yleisiä tavoitteita olivat taiteilijoiden aseman, työn näkyvyyden ja työskentelyedellytysten edistäminen. Lasten- ja nuortenkultuurin kehittämisohjelmassa tehtävä työ kohdistui erityisesti lasten- ja nuortenkultuurin parissa toimiviin ammattitaiteilijoihin. Ohjelma koostui monimuotoisesta asiantuntijatyöstä ja useista projekteista. Ohjelman keskeiset kohderyhmät olivat ammattitaiteilijat (ml. taidekasvattajat), lasten ja nuorten parissa työskentelevät sekä lapset ja nuoret. Haluttiin lisätä yhteistyötä taiteen ja kulttuurin alan työntekijöiden, valtakunnallisten lapsi- ja nuorisotyön toimijoiden ja valtakunnallisten, maakunnallisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

A. Lasten- ja nuortenkultuurin parissa työskentelevien ammattitaiteilijoiden aseman ja arvostuksen sekä työskentelyedellytysten edistäminen

Kehittämisohjelman keskeinen tavoite oli taiteilijoiden ja taidekasvattajien työskentelyedellytysten lisääminen ja lasten- ja nuortenkultuurin parissa työskentelevien taiteilijoiden työn näkyvyyden lisääminen ja sitä kautta lasten- ja nuortenkultuurin parissa työskentelevien ammattitaiteilijoiden aseman ja arvostuksen vahvistaminen. Tavoitteena oli avata projektien kautta työtilaisuuksia ja tukea verkottumisessa yli toimialarajojen.

Tavoitteena oli myös tarjota taiteilijoille neuvontaa, ohjausta ja sparrausta ja rohkaista uusissa toimintaympäristöissä työskentelyyn, jakaa hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja ja tukea niin taiteilijoiden, taidekasvattajien kuin muidenkin toimijoiden verkottumisessa yli toimialarajojen.

Kehittämisohjelman tavoite oli myös edistää taidealakohtaisesti muun muassa arkkitehtuurikasvatusta, urbaaneja taiteita, sanataidetta, yhteisötaidetta, sirkustaidetta, esitystaidetta, kuvataiteita, teatteria ja kirjallisuutta.

Lasten- ja nuortenkultuurin parissa työskentelevien ammattitaiteilijoiden aseman ja arvostuksen vahvistaminen on haastava tavoite mitata, niin määrällisesti kuin laadullisestikin. Voidaan kuitenkin todeta, että lasten- ja nuortenkultuurin näkyvyys taiteen ja kulttuurin ammattilaiskentällä on lisääntynyt esimerkiksi teattereissa, museoissa ja alan tapahtumissa (Unicef-juhla, Game is Art – Art is Game, Satakunnan sanat Turun kirjamessuilla). Näkyvyyttä on parannettu myös sosiaalisen median kanavia hyödyntäen (Taiteella Kasvaneet -videosarja, Lastenteatterin manifesti ja läänintaiteilijan instavaltaus).

Lasten- ja nuortenkultuuria tekevien ammattitaiteilijoiden työllistymistä on edistetty antamalla alkuvaiheen tukea uusille toimijoille (Skriivari ry ja Katku ry) sekä luomalla uusia tapahtumia ja toimintaympäristöjä. Työllistymistä on edistetty myös kohtauttamalla toimijoita sekä valmentamalla ja sparraamalla taidekenttää itsensä työllistämiseksi. Kehittämisohjelman työllä on myös luotu uusia ja vahvistettu jo olemassa olevia yhteistyöverkostoja sekä taidekentän ja eri sektorien välillä että taidekentän sisällä.

Työtilaisuudet vaihtelivat muutaman tunnin työpajoista ja luennoista useamman viikon kokonaisuuksiin. Palkkioissa noudatettiin taiteen alojen olemassa olevia palkkasuosituksia. Taiken projektien synnyttämä yhteistyö on mahdollistanut taiteilijoiden pidempiaikainen työskentely sekä omien taideyhteisöjen

rahoituksen kautta että kumppaneiden palkkaamina. Mm. Call out, Lastenkulttuurikeskus Kattila, Pohjoinen Ylös! ja Mindspray -projektien kautta on syntynyt työsuhteita, jotka jatkuvat kehittämisohjelman päätyttyä. Kuntakulttuuri kohtaa ja Kasvua kulttuurista -projektien myötä ovat syntyneet uusia yhteistyöverkostoja ja kontakteja erityisesti taideyhteisöjen ja kuntatoimijoiden välille.

B. Lasten- ja nuorten kulttuurin saatavuuden ja saavutettavuuden edistäminen

Taiteen saavutettavuutta lisättiin kohdistamalla kehittämisohjelman työtä alueille, joissa ei ole aktiivista, ammattimaista taide- ja kulttuuritoimintaa. Eri toimenpiteiden avulla tarjontaa lisättiin ainakin väliaikaisesti alueilla, joilla muuten on vähäiset harrastusmahdollisuudet. Pidemmän aikavälin vaikutukset alueiden taide- ja kulttuuritarjontaan nähdään myöhemmin. Ohjelmalla pyrittiin saavuttamaan *lasten- ja nuorten kulttuurin ns. harmaat (maantieteelliset) alueet*. Haluttiin lisätä yhteistyötä taiteen ja kulttuurin alan työntekijöiden, valtakunnallisten lapsi- ja nuorisotyön toimijoiden ja valtakunnallisten, maakunnallisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

Lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämisohjelman toimikauden aikana toteutettiin yhteensä 61 projektia noin 76 paikkakunnalla. Kahtena ensimmäisenä vuotena toimintaa suunnattiin erityisesti alueille, joissa ei ole kulttuurikasvatussuunnitelmaa ja/tai johon lastenkulttuurikeskusten toiminta ei säteile. Lisäksi aluevalinnoilla haluttiin parantaa taiteenalakohtaisesti epätasaisesti jakaantuneita lasten- ja nuorten kulttuurin harrastusmahdollisuuksia. Kehittämisohjelman projektit tavoittivat suoraan tai välillisesti noin 21 500⁵ henkilöä.

Lasten- ja nuorten kulttuurin ns. harmaat (maantieteelliset) alueet saavutettiin ohjelman aikana hyvin. Kaiken kaikkiaan kehittämisohjelmaan liittyvää toimintaa järjestettiin 76 kunnassa. Maantieteellisistä katvealueista erityisesti Itä-Lapin saavuttaminen oli olennainen muutos.

Esimerkiksi kuntakumppaneita kehittämisohjelmalla on ollut noin 125 ja monissa kunnissa on tehty yhteistyötä usean toimialan kanssa. Taiteilijayhteisöjä ja kolmannen sektorin yhteistyökumppaneita on ollut noin 80. Lisäksi yhteistyötä tehtiin yhdeksän valtakunnallisen lapsi- ja nuorisotyön toimijan sekä useiden muiden valtakunnallisten, maakunnallisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

Uusia yhteistyö- ja toimintamalleja syntyi esimerkiksi Kasvua kulttuurista- verkoston kautta. Niin ikään Suomen Lastenkulttuurikeskusten kanssa toteutettu Harrasta kotona –sivusto edusti uudenlaista toimintatapaa. Uudenlaista yhteistyökumppanuutta kehitettiin ohjelmavuosien aikana myös Opetushallituksen ja Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seuran kanssa.

Läänintaiteilijatyön myötä on edistetty myös nykytaiteen yleisyyttä: projektityön kautta moni osallistuja on saanut ensimmäisen, omakohtaisen kosketuksen nykytaiteeseen. Taiteen tekemisen ja kokemisen kynnys pyrittiin pitämään matalana. Samalla on rohkaistu ja innostettu lapsia ja nuoria taiteen ja kulttuurin äärelle.

Läänintaiteilijoiden loppuraporteista ilmenee, että onnistuneissa projekteissa on tehty laajasti yhteistyötä koko kyseisen toimialan taiteilijoiden ja muiden sektoritoimijoiden kanssa, Lastenkulttuurikeskusten, ”Kasvua kulttuurista” – projektissa, opetushallituksen ja Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seuran kanssa. Horisontaalista yhteistyötä on tehty Taiken alueellisen toiminnan perspektiivistä myös mm. ely-keskusten ja

⁵ Projektit, joiden osallistuja- ja yleisömääriä ei huomioitu: Arkkitehtuuri monialaisena oppimisympäristönä, Kaupunkipuutarha

- Vallin puisto, Kirjallisuuden tapahtumapäivät, Kiertävä Lastenkulttuurikeskus Kattila, Kirjahyrrä, Kirjastokiertue, Kirjallisuuden teemapäivät, Salvos, Sanojen Satakunta - Turun kirjamesut (noin 21 000 kävijää koko messuilla), Skriivari, Sinussako arkkitehtuurikasvattaja - kysely, Sirkusta kouluihin ja UKK Urbaanin kulttuurin keskus

maakunnan liittojen kanssa ja näin on jossain määrin kyetty kiinteyttämään lasten ja nuorten kulttuurialan toimijoiden verkostoja niiden kanssa ja luomaan uusia kumppanuuksia yli toimiala- ja sektorirajojen. Vuonna 2018 järjestettiin viisi ”Kasvua kulttuurista” tapaamista: Keski-Suomessa, Kymenlaaksossa, Kainuussa, Pohjois-Karjalassa ja Etelä-Karjalassa. Lisäksi järjestettiin Kuopiossa ”Lasten ja nuorten kulttuuri kuntien vetovoimatekijänä” seminaari. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 360 ihmistä. (Vuoden 2017 ja 2018 tapahtumista on tehty pidemmän ajan kyselyseurantaa.) Yhteistyö Etelä-Suomen AVI:n kanssa on poikunut tilaisuuksien lisäksi hallinnonalojen välistä yhteistyötä. Vuonna 2019 organisoitiin muiden vuosien tapaan yhteistyössä ELY-keskusten kanssa ”Kasvua kulttuurista” -tilaisuuksia Forssassa ja Keravalla. Projekteissa keskityttiin Lapin, Uudenmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueisiin. Kaiken kaikkiaan ohjelman itsearviointikeskustelussa todettiin, että lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämisohjelmalla oli ”terhistävä vaikutus” kuntatoimijoihin.

Yhteistyöverkostojen vahvistaminen toteutui erinomaisesti juuri Lapin alueella. Yhteistyöverkostojen kehittäminen keskitettiin alueelle, joka jäi Valtakunnallisen lastenkulttuuriverkoston ulkopuolelle ja kehittämistyön tuloksena Lapin alueella toimii nyt neljä lappilaista kuntaa Itä-Lapin alueelta kiertävän Lastenkulttuurikeskus Kattilan kautta ja verkostossa ollut Kemi on aktivoitunut toimimaan verkoston kautta. Lapin lastenkulttuuriverkosto on aktivoitunut ja ottanut verkostoonsa kaksi uutta jäsenkuntaa Ivalon ja Savukosken. Lastenkulttuurikeskus Kattila on saanut Opetus- ja kulttuuriministeriöltä vuonna 2020 Lastenkulttuurin innovatiiviset hankkeet -rahoituksen Itä-Lapin taideharrastusten tukemiseen.

Hyvin onnistuttiin tavoitteessa ”viedä toimintaa alueille, jotka eivät ole Lastenkulttuurikeskus -verkoston toiminnan alueilla ja alueille, joissa ei ole kulttuurikasvatus suunnitelmaa”. Itä-Lappiin perustettiin verkostomainen Lastenkulttuurikeskus Kattila ja Itä-Suomen alueelle verkostomainen sirkuskoulu. Molemmat toiminnot toimivat paitsi tavoitteen saavuttamisen etappeina verkostomaisuutensa ansiosta mallina taiteen edistämistyöhön myös taiteen tuen ja toiminnan alueilla. Toiminnan mallina toimii myös sirkustaiteen projekteissa läpiviety yhteistyökierros Konserttikeskuksen kanssa. yhteistyöstä saatiin hyviä kokemuksia. Hyviksi käytännöiksi ovat osoittautuneet kouluissa toteutetut työpajamaiset toiminnot.

C. Nuorten 13-17 –vuotiaiden osallisuuden lisääminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Taiken välisessä tulossopimuksessa (2017–2019) asetettiin erityiseksi tavoitteeksi *nuorison osallistaminen* ja konkreettisena mittarina esitettiin tietty tapahtumamäärä. Kehittämisohjelman projekteista 1/3 tuli kohdistua nuoriin.

Tulossopimuksen 2017–2019 nuorten 13-17-vuotiaille suunnatun taide- ja kulttuuritarjonnan lisäämisestä ja heidän osallistumisensa lisäämisestä saavutettiin hienosti ja jopa ylitettiin. Nuorten kulttuuriprojektien kautta kohdattiin kehittämisohjelman aikana noin 8 400 nuorta.

Kaiken kaikkiaan lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämisohjelman projekteista puolet kohdistui nuoriin, joten tässä suhteessa kehittämisohjelman toimikaudella ylitettiin ministeriön asettamat tavoitteet. Nuorille järjestettiin 53 projektia tai tapahtumakokonaisuutta ja kehittämisohjelman aikana kohdattiin kaikkiaan lähes 8 400 nuorta projektien ja läänintaiteilijatyön kautta. Kaikkiaan kehittämisohjelman tilaisuuksissa oli 21 500 kävijää tai kuulijaa.

Yhteisötaiteessa etsittiin toimintamuotoja, joilla taide saataisiin osaksi kaupunginosan ja erityisesti lapsiperheiden arkea, yhteisötaiteen ja yleisötyön yhtymäkohtia, joissa lähtökohtana on ihmisten välinen kohtaaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö. Projekti innosti yhteisötaiteilijan palkkaamiseen ainakin Kaarinan kunnassa ja työryhmän syntymiseen, jonka tavoitteena oli konkreettisesti edistää yhteisötaiteilijoiden ammatillista toimintaa ja työllistymistä. Lisäksi kehitettiin menetelmää käsitellä nuorten elämän ajankohtaisia aiheita yhteisö- ja ympäristötaiteen keinoin. Projektista syntyi Kulttuuriympäristön tekijät -kunniamaininnalla huomioitu Nuorten arki kartalla.

Nuoret tavoitettiin erityisesti sirkuksen, katutaiteen ja yhteisötaiteen projekteissa. Parhaimmillaan niissä käsiteltiin ja kehitettiin nuorten mahdollisuuksia käyttää taiteen keinoja oman todellisuutensa tunnistamisessa ja ilmaisemisessa. Haluttiin myös lisätä heidän osallisuuttaan ja mahdollisuuttaan vaikuttaa omaan arkeensa ja ympäristöönsä. Sanataiteen ja arkkitehtuurin aloilla kehitettiin lisäksi yhteistyötä ja verkostoja ko. alojen taidekasvattajien kanssa, katutaiteen kohdalla kunnan nuorisotoimen kohdalla ja yhteisötaiteen kohdalla vahvistettiin alaa osana nykytaiteen monipuolista kenttää, tekijöiden ammatillista identiteettiä ja yhteistyötä taiteenalan ja yleisöjen välillä.

Yhteistyöllä kirjastojen kanssa lisättiin merkittävästi niin sirkuksen kuin muiden toimintojen saatavuutta ja saavutettavuutta. Kirjastot ovat julkisia, matalan kynnyksen paikkoja, joiden avulla tavoitetaan paljon ihmisiä ja niillä on olemassa olevat toimintatavat tapahtumien järjestämiseen ja valmis verkosto, jota kiertuetta järjestäessä voidaan hyödyntää. Kiertueet olivat kustannustehokas tapa kysynnän ja tarjonnan kohtaamiseen.

Kirjastojen ja koulujen yhteistyö on vahvistunut. Koulussa hyviksi käytännöiksi ovat osoittautuneet koulutiloissa toteutetut työpajamaiset toiminnot.

Yhdistelmätaulukko kehittämisohjelman tavoitteiden toteutumisesta

Lasten- ja nuorten kulttuurin parissa työskentelevien ammattitaiteilijoiden työskentelyedellytysten parantaminen	Toteuma 2016–2020
Projekteissa työskennelleiden ammattitaiteilijoiden määrä	283 ammattitaiteilijaa sekä 127 taideyhteisöä ja laskutusosuuskuntaa

Lasten- ja nuorten kulttuurin saatavuuden ja saavutettavuuden edistäminen	Toteuma 2016–2020
Toiminta paikkakunnilla ⁶ , joissa ei ollut aktiivista kulttuurikasvatussuunnitelmaa ja/tai jonne lastenkulttuurikeskusten toiminta ei säteillyt.	30
Paikkakunnat, joilla kehittämisohjelman projekteja toteutettiin kehittämisohjelman aikana.	76
13–17-vuotiaille suunnattujen projektien määrä ⁷ / suoraan tai välillisesti toimintaan osallistuneet.	53 / 8400 ⁸

⁶ Paikkakunnat: Aura, Hanko, Harjavalta, Huittinen, Järvenpää, Jämijärvi, Kaarina, Karjaa, Karkkila, Kaustinen, Kerava, Kokemäki, Laitila, Lieto, Masku, Merikarvia, Mynämäki, Naantali, Nurmes, Rauma, Paimio, Pomarkku, Puolanka, Pyhäjoki, Pöytyä, Raisio, Rusko, Säkylä, Vihti.

⁷ Huomioidut projektit: (anti)Monumentalists, Art is Game - Game is Art, Call Out Oulu & Kajaani, Call Out Uusimaa, Each one teach one, Kaduilla Saleissa ja näyttämöillä, Mindspray, Musiikkia appseilla, Ohjaamo goes wild, Päiväkirjklubi nuorille, Sano se! -raplyriikka, Sata kohtaamista, Suuri lukuseikkailu / Mun tarinat, Taiteen edistämispäivä 2016 (osa tapahtumista), Taidevaihte ja Taide in action, Tiloissa, Workshop 10900 Hanko, Young Street Art 2016-2017, yhteisötaiteen triennaali VASTAAN+OTTO (osa teoksista), Ääneen! Out loud!, Write on, 100 salaisuutta.

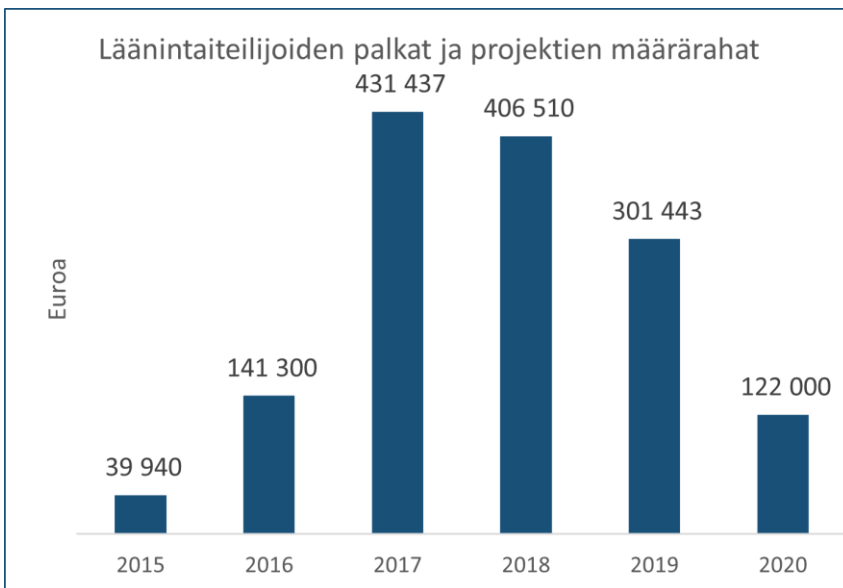
⁸ Huomioitu projektien kokonaismäärät.

Kehittämishojelman resurssit

Kaiken kaikkiaan Taiteen edistämiskeskus käytti kehittämishojelmaan läänintaiteilijatyötä yhteensä 14 henkilötyövuotta sekä virkamiestyötä noin kaksi henkilötyövuotta. Ohjelman loppukaudella henkilötyövuodet vähenivät sekä virkamiesettä läänintaiteilijapuolelta (ks. liite kehittämishojelman henkilöstöstä).

Kaikkiaan viiden ohjelmavuoden aikana Taike kohdensi ohjelman läänintaiteilijoiden palkkoihin ja toteutettuihin projekteihin yli 1,4 miljoonaa euroa. Vuositasolla panostus vaihteli runsaasti ja projektien määrä sekä toimessa olevien läänintaiteilijoiden määrä oli korkeimmillaan vuosina 2017 – 18.

Kehittämis- ja asiantuntijatyö

Taiteen edistämiskeskuksen kehittämisen vastualueen toiminta rakentuu pääosin kehittämishojelmissa tehtävälle projektimuotoiselle kehittämistyölle ja koordinoivalle asiantuntijatyölle.

Sitouttaminen ja osallisuuden periaate läpäisivät lasten- ja nuortenkuulttuurin kehittämishojelmatyön. Työtä suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä taiteilijoiden ja alan keskeisten toimijoiden kanssa, mutta myös uusia, toimiala- ja sektorirajat ylittäviä kumppanuuksia rakentaen. Lasten- ja nuortenkuulttuurin kehittämishojelmassa myös lapset ja nuoret haluttiin ottaa mukaan prosesseihin ideoinnista ja suunnittelusta alkaen. Yhteistyöllä tavoiteltiin pitkän tähtäimen tuloksia ja vaikutuksia sekä ajattelu- ja toimintatapojen muutoksia, jotka onnistuessaan johtaisivat taide- ja kulttuuritoiminnan kehittämiseen ja juurtumiseen paikallisesti, alueiden välisesti ja valtakunnallisesti.

Yhdessä kentän kanssa toteutettavassa projektityössä läänintaiteilijoilla oli keskeinen, koordinoiva asiantuntijarooli. Kaikki kehittämisohjelman projektit on kuvattu tämän raportin liiteosiossa. Läänintaiteilijoiden asiantuntijatyö koostui työskentelystä erilaisissa työ- ja ohjausryhmissä sekä osallistumisesta alan seminaareihin, tapahtumiin ja muihin tilaisuuksiin. Lasten- ja nuorten kehittämisohjelman projektimuotoista kehittämistyötä ja asiantuntijatyötä toteutettiin sektorirajat ylittävällä ja poikkitaiteellisella otteella, monialaisessa yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa alueellisesti, alueiden välisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Kehittämisohjelman toimenpiteillä muun muassa lisättiin lasten ja nuorten mahdollisuuksia harrastaa itseään kiinnostavia lajeja sekä vaikuttaa omaan elinympäristöönsä ja tuoda oma ääni kuuluville taiteen keinoin. Lisäksi muun muassa edistettiin lasten- ja nuorten kulttuurin parissa toimivien taiteilijoiden näkyvyyttä taiteen ammattilaisympäristöissä sekä taiteen ja kulttuurin roolia alle kouluikäisten parissa. Samalla luotiin ja vahvistettiin lasten- ja nuorten kulttuurin toimijoiden monialaisia verkostoja, välitettiin tietoa, kehitettiin uudenlaisia menetelmiä ja tuotiin taide osaksi uudenlaisia toiminta- ja kokemusympäristöjä.

Arkkitehtuurikasvatus

Arkkitehtuurikasvatuksen kehittämis- ja asiantuntijatyön tavoitteena oli verkostojen tukeminen ja laajentaminen, sen alueellisen saavutettavuuden parantaminen ja vahvistaminen yleisesti taidekasvatuksen kentällä. Toimenpiteillä vahvistettiin arkkitehtuuria osana esi-, alku- ja perusopetusta ja kannustettiin kouluja kehittämään arkkitehtuurikasvatuksen sisältöjä. Lisäksi lisättiin osallisuutta kannustamalla siihen, että useammassa kaavoitukseen ja kaupunkisuunnitteluun liittyvissä projekteissa osallistettaisiin lapsia ja nuoria vuorovaikutteisen suunnittelun menetelmiä hyödyntäen.

Sanataide ja kirjallisuus

Sanataidetta ja lasten- ja nuorten kirjallisuutta edistettiin uusilla tapahtumilla erityisesti Satakunnassa, jossa toimi sanataiteen läänintaiteilija. Muun muassa **Sanat!**-kirjallisuustapahtuma ja **Porin kirjojen yö** sisälsivät eritoten lapsille ja nuorille suunnattua ohjelmaa. Lapsille esiintyivät lastenkirjailijat ja teatterin ammattilaiset, nuoret osallistuivat kirjailijoiden ohjaamiin fantasiakirjoituspajoihin ja seurasivat kirjallisuuskeskusteluita. Lapsiyleisölle järjestettiin myös omia tapahtumia, esimerkiksi ennätysyleisön vetänyt Harry Potter -aiheinen **Tylypori**- tapahtuma Porin kirjastolla.

Sanojen Satakunta - Turun kirjamesujen ohjelmakokonaisuus ja messuosasto yhdistivät koko maakunnan kirjallista kenttää ja loivat uusia yhteistyökuvioita, verkostoja ja näkyvyyttä sekä alueen kirjallisuudelle että sen lastenkirjailijoille. Osasto toi toiminnallisuutta messurakenteeseen; esimerkiksi koululaispäivänä toteutettiin runsaasti lapsille ja nuorille suunnattua ohjelmaa, kuten lastenkirjailijoiden haastatteluja ja lasten omia esityksiä. Satakunnan alueelle perustetun **sanataideyhdistys Skriivarin** toimintaa tuettiin asiantuntijatyöllä, jonka myötä Skriivari levitti sanataidetta alueelle sekä työllisti sanataideohjaajia. Yhdistys tavoitti toiminnallaan runsaasti lapsia ja nuoria.

Osana valtakunnallista **Suurta lukuseikkailua** toteutunut Mun Sanat Porin Sairaalakoulun kanssa vahvisti lasten ja nuorten lukuharrastusta Satakunnan alueella. Lisäksi Lue lapselle -infokiertue välitti tietoa ja ideoita kirjallisuuskasvatukseen varhaiskasvatuksen henkilökunnalle ja lasten vanhemmille.

Sirkustaide

Pohjois-Karjalan alueella toteutettiin Konserttikeskuksen kanssa **Sirkusta kouluihin** -pilotti sekä **Kirjastokiertue**. Joensuussa esitettiin mm. valtionpalkitun Jani Nuutisen esitystrilogia ja suomalaista sirkustaidetta vietiin Venäjän Karjalaan. Joensuussa perustettiin **Hehku-tulitaidefestivaali** ja käynnistettiin

UKK / Urbanin kulttuurin keskus -kehittämishanke, jonka tavoitteena oli esittävän taiteen tilan perustaminen.

Urbanit taiteet ja katukulttuuri

SADE ry:n kanssa yhteistyössä toteutetulla **Call out** -toiminnalla edistettiin nuorille suunnattua katutanssitoimintaa Helsingissä, Vantaalla, Espoossa, Oulussa ja Kajaanissa. Toimenpiteitä suunnattiin kohderyhmille ja alueille, joilla ei ole välttämättä mahdollisuutta harrastaa tanssia ja joilla muutkin harrastusmahdollisuudet ovat vähäisiä. Myös alueen sosioekonominen rakenne sekä kulttuurinen moninaisuus vaikuttivat projektin alueiden valintaan. Yhteistyöprojekti kehitti valtakunnallista toimintamallia, jossa nuoret pääsevät osallisiksi katukulttuurin omissa ympäristöissään jatkossakin SADE ry:n jatkaessa toimintaa Taiken lasten- ja nuorten kehittämisohjelman jälkekin.

Tiloissa tarjosi nuorille mahdollisuuksia toteuttaa itseään omaehtoisissa taiteellisissa ympäristöissä. Yhteisötaiteellisessa kokonaisuudessa järjestettiin tapahtumia, joilla vahvistettiin pysyvää nuorten kulttuuri- ja taidetoimintaa sekä nuorten sosiaalista osallisuutta, parannettiin nuorten työllistymismahdollisuuksia sekä ehkäistiin syrjäytymistä. Pyhäjoelle avattiin kaikille avoin graffitiseinä projektin myötä.

Nuorten katutaidetta ja osallisuutta vahvistettiin myös **Young Street Art** -projektilla, jonka myötä syntyivät uudet, kaikille avoimet graffitiseinät Vihtiin, Espooseen ja Karjaalle. Projektissa järjestettiin myös kaikille avoimia katutaidepajoja, joihin osallistuvat nuoret oppivat uusia katutaide tekniikoita ja pääsivät luovalla, konkreettisella tavalla vaikuttamaan omaan lähiympäristöönsä tekemällä alueelle julkisia teoksia.

Yhteisötaide

Yhteisötaiteen menetelmät täydensivät lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämisohjelmaa korostamalla lasten ja nuorten oman äänen kuuluviin saattamista, aktiivisuutta omassa elinympäristössä sekä sukupolvien välistä vuorovaikutusta. Toimintaa kohdistettiin erityisesti keskustan ulkopuolisiin kaupunginosiin ja pienempiin kuntiin Varsinais-Suomessa.

Laitilassa, Säkylän Sydänmaalla, Turun Varissuolla ja Pöytyällä toteutettu **(anti)Monumentalists** tarkasteli nuorten elämän ajankohtaisia aiheita yhteisö- ja ympäristötaiteen keinoin. Ammattitaiteilijoiden ja nuorten yhteistyö nosti esiin muun muassa kuntaliitosten myötä muuttunutta arkea, alueiden sosiaaliset erot ja asutusten keskinäiset etäisyydet, sukupolvien yhteneväisyyksiä ja eroja, elinympäristön viihtyvyyttä sekä paikallisperinteitä.

Yhteisötaiteen triennaali VASTAAN+OTTO järjestettiin Taiken, Koneen Säätöön ylläpitämän taiteilija- ja tutkijaresidenssi Saaren kartanon sekä vapaan kentän yhteistyöverkoston voimin seitsemässä rannikkokaupungissa. Tapahtuma avasi ensimmäistä kertaa tässä laajuudessa näkymän taiteeseen, jonka lähtökohtana ovat ihmisten välinen kohtaaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö. Vaasassa, Porissa ja Raumalla triennaaliteoksia toteutettiin yhdessä lasten, nuorten ja perheiden kanssa.

Sata kohtaamista oli Turun seudun kuntien kulttuuritoimijoiden Oikeesti jotakin -verkoston ja Taiteen edistämiskeskuksen Suomi 100 -yhteistyö. Kahdentoista kunnan alueella, lukuisten eri paikallis- yhteisöjen kanssa toteutettiin viisi yhteisötaide- teosta, jotka käsittelivät muun muassa koulukiusaamista, ystävyyttä, lähihistorian tapahtumia, ja elinympäristön avainpaikkoja.

Monitaiteisessa **Ääneen! Out loud!** -kokonaisuudessa puolestaan luotiin yhteisötaiteen keinoin työkaluja oman äänen kuuluville saattamiseen ja näkyväksi tulemiseen. Yhteiskunnallisia ja omakohtaisia teemoja tutkivia työpajoja ja tapahtumia järjestettiin Porissa ja Turussa.

Kehittämishjelma edisti myös varhaiskasvatukseen liittyvää kulttuurikasvatusta. Rovaniemellä vauvakulttuurin edistämiseksi järjestetty ja toistuvaksi tapahtuvaksi suunniteltu **Vauvojen värifantasia** toi yhteen vauvakulttuurin ammattilaisia ja tarjosi laadukasta esitys- ja työpajatoimintaa vauvaperheille.

Varkauden alueen varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelman syntymistä ja käytännön toteutusta edistettiin vuonna 2017 neljällä **KultaVasu**-tilaisuudella, jossa päiväkotien henkilöstö sai sparrausta taidemenetelmien käyttämiseen päiväkotien arjessa. Tilaisuudet olivat osa Lastenkulttuurikeskus Verson Versotarhurit-hanketta, johon läänintaiteilija Laura Arala osallistui asiantuntijana ja kouluttajana.

Verkosto- ja sidosryhmätyö

Lasten- ja nuorten kulttuurin parissa työskentelevien taidetoimijoiden ja kuntatoimijoiden kohtaamisia järjestettiin erilaisissa muodoissa. Esimerkiksi **Kuntakulttuuri kohtaa, Kasvu kulttuurista, Sata kohtaamista, Yhteisötaidekaupunginosa Pansio** ja **Hankedisco** -projektien tapaamiset saattoivat yhteen kuntien edustajia, kulttuurituottajia ja vapaan kentän taiteilijoita ja kulttuuritoimijoita. Näistä tilaisuuksista syntyi uusia yhteistyömuotoja, joista osa johti jopa työsuhteisiin.

Lapin maakuntaan perustettiin **Kiertävä Lastenkulttuurikeskus Kattila**, jonka toiminnan käynnistymistä tuettiin läänintaiteilijan työpanoksella. Lisäksi Lapin ja Pohjoiskalotin alueella tuettiin taiteilijoiden verkostoitumista muun muassa pohjoismaisten seminaarien ja keskustelutilaisuuksien avulla.

Vuonna 2016 järjestetty yhteisötaiteen triennaali **VASTAAN+OTTO** toi taiteen ammattikentällä usein yksin jääviä yhteisötaiteilijoita yhteen. Yhteistyö synnytti vapaamuotoisen yhteisötaiteen VOL.2 -ammattilaisverkoston.

Osana Taiken lastenkulttuurin teemavuotta, Kulttuurikeskus ARX järjesti valtakunnallisen **Laadukas lastenteatteri** -tapahtuman Hämeenlinnassa vuonna 2016. Tapahtumassa jaettiin alan ammattilaisten kokemuksia siitä, mitä on laadukas lastenteatteri sekä pohdittiin, miten lastenteatteria ja sitä tekevien lastenteatterin ammattilaisten asemaa voisi vahvistaa taidekentällä.

Lastenteatterin manifesti

Lastenteatteri on sijoitus tulevaisuuteen.

Teatterissa on syvyys, ilo ja elämä.

Teatterin ja draaman tekeminen, kokeminen ja jakaminen antavat kasvavalle lapselle mahdollisuuden katsoa maailmaa toisen silmin ja luoda uudenlaista tulevaisuutta.

Teatterin äärellä oleminen vahvistaa lapsen omaa aktiivisuutta, luovuutta ja kykyä toimia yhdessä.

Edistä lastenteatteria, yhteinen elämys on askel kohti yhteistä huomista!

Kulttuurivoltti-hankkeella tuettiin kuntia kulttuurikasvatussuunnitelmien laatimisessa valtakunnallisella Kulttuurista kouluun -työpajakiertueella. 15 työpajan kiertue tavoitti yli sata kuntaa eri puolilla Suomea. Työpajoissa opetuksen ja kulttuurin ammattilaiset jakoivat kokemuksia kulttuurikasvatuksesta ja käynnistivät yhteistyön. Työpajoihin kutsuttiin laajasti kuntien opetus-, taide- ja kulttuurialan toimijoita.

Kehittämisohjelman kansainvälinen yhteistyö ja näkyvyys

Northern Network for Performing Arts -verkosto perustettiin tarpeeseen lisätä ammattitaiteilijoiden työmahdollisuuksia pohjoisilla alueilla. Verkostoa lähdettiin luomaan osana **Kalotti-Pilotti**-projektia. Verkosto järjesti osana toimintaansa kaikille avoimia kokoontumisia, joissa taiteilijat ja kulttuurituottajat kartuttivat verkostoja ja loivat uusia projekteja. Verkostoon kuuluvat RadArt taiteilijaverkosto Norjasta, Cycle-festivaali Islannista, Nuuk-festivaali Grönlannista ja Hiljaisuus-festivaali Suomesta.

Nykysirkusta Karjalaan -kiertue esitteli suomalaista nykysirkusta Karjalan tasavallassa Sortavalasta Pitkärannan ja Prääsän kautta Petroskoihin. Kiertue järjestettiin Taiteen edistämiskeskuksen Joensuun ja Lapin toimipisteiden sekä Karjalan tasavallan kulttuuriministeriön yhteistyönä. Suomalaisina yhteistyökumppaneina olivat lisäksi Sirkus Supiainen ja Monitaideyhdistys Piste.

Satakuntalaista lastenkirjallisuutta ja Porissa kehitettyä Vauvojen värikylypymetodia esiteltiin Kiinan Changzhousssa ja Shanghaissa paikallisille toimijoille, Shanghain suomalaiselle yleisölle, Suomi-koululle ja lähetystölle. Tavoitteena oli luoda pohjaa satakuntalaisten kirjailijoiden ja taiteilijoiden yhteistyön tiivistämiselle Kiinaan sekä esimerkiksi lastenkirjallisuuden käännöshankkeille.

Young Street Art -projektissa tehtiin yhteistyötä virolaisen katutaiteilija Von Bombin kanssa tavoitteena lisätä katutaiteilijoiden liikkuvuutta ja yhteistyötä Suomen ja Viron välillä. Sanataidetta edistävässä **Mindspray** -projektissa tiivistä yhteistyötä tehtiin työpajojen toteutuksessa lontoolaisen sanataiteilija Arjunan Manuelpillain kanssa.

Brittitaiteilija Scottee vieraili Turussa osana **Ääneen! Out loud!** -kokonaisuutta. Taiteilija-aktivistin puheenvuorot osana Kiertoliike ja New Performance Turku -tapahtumia sekä nuorille aikuisille suunnattu workshop ravistelivat käsityksiä aktivismista ja taiteen merkityksestä yhteiskunnassa.

Lasten- ja nuortenkulttuurin kehittämisohjelman jäseniä oli mukana myös Pietarissa pidetyssä Critical Mass-konferenssissa, jonka aiheina olivat nuorisopolitiikka, nuorten oikeudet ja oma ääni ja taiteen roolista tulevaisuuden rakentajana. Konferenssissa esiteltiin muun muassa **100 salaisuutta**-projekti, jossa esitystaiteen keinoin pyrittiin saamaan nuorten omaa ääntä ja toiveita kuuluviin. Konferenssin järjestänyt taho, TOK Curators, on kaksikko, joka järjestää monitieteisiä tutkimuspohjaisia taidehankkeita Venäjällä ja kansainvälisesti.

Nystep-projektissa luotiin pohjoismainen yhteistyöverkosto, jossa kehitettiin yhteistyössä taiteilijoiden kanssa yhteisöllisiä pedagogisia menetelmiä nuorten Hiphopin opettamiseen. Projektiin osallistuivat Oulun ammattikorkeakoulun, Trondheimin teknis-luonnontieteellisen yliopiston ja Luulajan teknillisen yliopiston tanssinopettajakoulutuslinjat.

Tiedon välittäminen

Kehittämisohjelman yhtenä tehtävänä oli välittää tietoa ja nostaa lasten- ja nuortenkulttuuria tekevien ammattitaiteilijoiden asemaa ja arvostusta taiteen kentällä ja yleisesti. Tätä toteutettiin mm. **Taiteella kasvaneet** -sarjalla, joka avasi lyhytvideon eri puolilla Suomea lasten- ja nuortenkulttuurin parissa työskentelevien taiteilijoiden ja taidekasvattajien työn arkea ja ajatuksia omasta työstään. Kokonaisuus koostui yhteensä yhdestätoista lyhytvideosta, joita julkaistiin aiheisiin sopivina teemapäivinä.

Taiken instagramin *läänintaiteilijan instavaltauksessa* nähtiin viikon aikana läänintaiteilija Julian Owusun kehittämishjelmatyön esittelyä sekä yhteistyökumppaneiden ja taiteilijoiden livehaastatteluita vuonna 2020.

Uudet toimintaympäristöt: menetelmät ja työvälineet

Projektimuotoista kehittämistyötä pyrittiin kehittämishjelmakaudella tuomaan uudenlaisiin ympäristöihin, uusia menetelmiä kehittäen ja hyödyntäen.

Satakunnassa toteutettu **Museon tarinat elävät** lisäsi toiminnallisuutta museoissa tehtävään työhön. Uudenlainen toiminnallisuus tavoitti runsaasti kävijöitä, toi museoiden tarinat esille uusin tavoin ja jätti osallistujamuseoille uusia toimintamuotoja ja ideoita.

Etäyhteyden käyttöä taidetoiminnan ohjauksessa testattiin **100 salaisuutta** -projektissa, jossa esitystaiteen ammattilaiset antoivat tukea nuorten ryhmien omien esitystaiteen teosten ja tapahtumien suunnitteluun ja toteuttamiseen etäyhteyden välityksellä. Toteutuspaikkakuntia olivat Puolanka, Kuopio, Lapinlahti, Kaustinen ja Kajaani.

Lapin alueen lastenfestivaalipuutetta korjattiin järjestämällä yhdessä Lapin kirjaston kanssa **Svengikemut**, matalan kynnyksen lastenmusiikkifestivaalit, joka toi erityisesti lastenmusiikkia ja lastenmusiikin lappilaisia ammattilaisia esille. Kirjastoyhteistyön kautta mahdollistui Svengikemujen leviäminen tulevaisuudessa useiden lappilaisten kuntien kirjastoihin.

Taidevaihte – Nuorten kaksisuuntainen kotoutuminen 2016–2018 -hankkeessa tuotetaan taiteen menetelmillä sekä sosiaalityön yhteistyöllä kaksisuuntaista kotoutumista. Hankkeen tarve liittyi pakolaistaustaisen maahanmuuton kasvuun, kotoutumistarpeiden lisääntymiseen sekä kantasuomalaisten, erityisesti nuorten, ennakkoluuloihin ja rasististen asenteiden ennaltaehkäisyyn. Taidetyöpajoja toteutettiin Rovaniemellä, Kemissä, Torniossa ja Kemijärvellä. Hankkeesta saatiin aihetta käsitteleviä graduja Lapin yliopistossa vuoden 2019 loppuun mennessä⁹. Läänintaiteilija osallistui Taidevaihte-hankkeen ja Taide in Action -ohjausryhmiin.

Game is Art – Art is Game edisti pelien arvostusta kulttuuri- ja taidemuotona. Se kartoitti pelien monipuolisia mahdollisuuksia saattaa nuoria kulttuurin ja taiteen pariin ja avasi pelien sisältämää taidetta myös muille kuin pelaajille. Samalla luotiin verkostoja pelialalla ja taide- ja kulttuurialalla toimivien väliille ja edistettiin yhteisöllisiä pelitapahtumia kulttuuri- ja taidenäkökulmalla.

Lasten ja nuorten oma ääni kuuluviin

Vuonna 2016 Taiken teemavuosi oli **#taideonlasten**. Teemalla haluttiin vahvistaa lasten ja nuorten aitoa ja vaikutuksellista osallisuutta sekä lasten- ja nuortenkulttuuria tekevien ammattilaisten asemaa. Teemavuoden huipennus oli Taiteen edistämispäivä 1.12.2016, jota vietettiin monimuotoisen ja moniulotteisen katutaiteen merkeissä. Toistakymmentä tapahtumaa ympäri Suomea tekivät lasten ja

⁹ Hietaniemi, H. Future Reflections – taideperustainen toimintatutkimus nuorten kaksisuuntaisen kotoutumisen edistämisestä videotaidetyöpajassa. 2018

Jokiaho, J. Kotouttaminen ja katutaide kuvataidekasvattajien ja taiteilijoiden yhteistyön kehityskenttänä. 2018

Pietilä, P. Kylmä talvi: nuorten kaksisuuntaisen kotoutumisen tukeminen Taidevaihte-hankkeen varjoteatterityöpajoissa. 2018

Martiskainen, M. Metamorphosis -menetelmä – Kaksisuuntaista kotoutumista katutanssiringissä sosiaalityön keinoin. 2019

Hintsala, A. K. OMA TILA – Osallistuvan suunnittelun menetelmät nuorten kaksisuuntaisessa kotouttamisessa. 2017

nuorten kulttuuria näkyväksi ja antoivat tilaa lasten ja nuorten äänelle. Teemavuoden suojelijana toimi lapsiasiainvaltuutettu Tuomas Kurttila.

Lapin alueella vuosittain järjestettävä **Unicef-juhla** tekee lasten ja nuorten omaa tekemistä näkyväksi isolle yleisölle ja tarjoaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden esiintyä ison lavan parrasvaloissa.

Mindspray-työpajoissa annettiin pakolaistaustaisille nuorille mahdollisuus ilmaista itseään rap-musiikin ja sanataiteen kautta. Työpajoihin osallistuneet nuoret esiintyivät Kallio Blockparty-tapahtumassa ja heidän biiseistään julkaistiin EP. Projektin vahvisti yhteisö- ja sanataiteilijoiden verkostoja, jotka mahdollistavat metodien, kokemusten ja parhaiden käytäntöjen jakamisen yli kielirajojen. Mindspray lisäsi laaja-alaista yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Projektin puitteissa järjestettiin myös kaikille avoimia sanataide- ja raptapahtumia Helsingissä.

100 salaisuutta nosti esille nuorille merkityksellisiä aiheita esitystaiteen avulla, kun viiden maaseutukunnan nuorille järjestettiin esitystaiteen työpajoja. Niiden pohjalta nuoret toteuttivat ammattitaiteilijan tuella esitystaiteen teoksia ja tapahtumia osana Suomen juhluvuoden virallista ohjelmaa. 100 salaisuutta tutustutti nuoret esitystaiteen ajattelutapoihin ja antoi heille välineitä tulla näkyväksi ja kuulluksi omassa elinympäristössään.

Sano se -työpajoissa innostettiin rap-lyriikan keinoin nuoria kirjoittamaan ja lukemaan, jonka myötä syntyi nuorten omaäänistä lyriikkaa ja intoa kirjoittamiseen. **Suuren Lukuseikkailun Mun sanat** - projektissa porilaiset nuoret saivat luoda oman tarinallisen kehyksensä kirjoittamisen avulla ja saivat mm. kirjailijavieraan luokseen.

Kantaaottavan taiteen **Ääneen! Out loud!** -kokonaisuudessa kehitettiin ja jaettiin taiteellisia työkaluja oman äänen kuuluville saattamiseen ja näkyväksi tulemiseen. Erilaisissa väliaikaisissa yhteisöissä tutkittiin ääni- ja kuvataiteen keinoin talousteemoja, kirjoitettiin protestilauluja ja manifesteja, otettiin kaupunkitila haltuun poikkeavalla liikekielellä sekä toteutettiin omaelämäkerrallisia esityksiä vaietuista aiheista.

Osallisuus

Tiloissa-projekti tarjosi nuorille mahdollisuuksia toteuttaa itseään omaehtoisissa taiteellisissa ympäristöissä. Yhteisötaiteellisessa kokonaisuudessa järjestettiin tapahtumia, joilla vahvistettiin pysyvää nuorten kulttuuri- ja taidetoimintaa sekä nuorten sosiaalista osallisuutta, parannettiin nuorten työllistymismahdollisuuksia sekä ehkäistiin syrjäytymistä. Yhteistyössä Pyhäjoen nuorisotoimen ja kirjaston kanssa Pyhäjoen kirjastolle avattiin kaikille avoin graffitiseinä ja kehitettiin kirjastolle maalien ja maalausvälineiden lainausjärjestelmää ja nuorisotalolle hankittiin nuorten käyttöön DJ-laitteet. Oulussa projektissa otettiin purettavaa kesäteatterirakennusta nuorten käyttöön väliaikaiseksi lailliseksi graffitikohteeksi. Tiloissa-projektin päätavoite oli luoda edellytyksiä sille, että nuoret voivat omaehtoisesti tehdä taidetta paikoissa, jossa viettävät muutenkin aikaa.

Osana valtakunnallista **Suurta lukuseikkailua** toteutunut **Mun Sanat**-projekti yhteistyössä Porin Sairaalakoulun kanssa vahvisti lasten ja nuorten lukuharrastusta Satakunnan alueella. Vuoden kestävä projektin aikana vahvistettiin lasten ja nuorten luku- ja kirjoitusharrastusta.

Kaupunkipuutarha – Vallin Puisto -projektissa toteutettiin taskupuisto ja kaupunkiviljelyä yhteistyössä hortonomiopiskelijoiden ja paikallisen esikoulun kanssa. Entinen ankea grillin tontti muuntui viihtyisäksi keitaaksi keskelle kaupunkia.

Kehittämishjelman arviointi

Kehittämishjelman asiantuntijoiden itsearviointi

Lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämishjelman työssä mukana olleiden läänintaiteilijoiden, suunnittelijoiden ja erityisasiantuntijan yhteinen itsearviointikeskustelu toteutettiin elokuussa 2020. Keskustelussa olivat mukana myös Taiken arviointitiimin jäsenet. Keskustelu toteutettiin etukäteen jaetun kysymysrunгон pohjalta ja se nauhoitettiin. Aineistoa täydennettiin myöhemmin yhdellä haastattelulla. Alla oleva arviointi on kyseisen keskustelun tulos.

Ohjelman avulla saavutettu muutos

Vaikuttavuuden arvioinnin yhtenä peruslähtökohtana on se, onko tavoiteltu muutos saatu aikaan ja miten se käytännössä ilmenee.

Itsearviointikeskustelussa tunnistettiin useita muutoksia lastenkulttuurikentässä. Näitä olivat lastenkulttuurin ja taidekasvatuksen arvostuksen kasvu, uusien yhteistyö- ja toimintamallien kehittäminen, maantieteellisten katvealueiden kattaminen, nuorison osallistaminen.

Lastenkulttuurin ja taidekasvatuksen arvostuksen nousu

Lastenkulttuurin ja taidekasvatuksen arvostuksen kasvu näkyy keskusteluun osallistuneiden näkemyksen mukaan muun muassa siinä, että kulttuurikasvatussuunnitelmat ovat yleistyneet kunnissa. Ohjelman päättyessä kaikkiaan 114 kunnassa on kulttuurikasvatussuunnitelma, kun niitä vuonna 2016 oli noin 70 kunnassa. Keskustelussa tuotiin myös esille, että ohjelmavuosina kuntatoimijoiden asenne on muuttunut ja yhteistyö tullut helpommaksi, mikä osaltaan kertoo arvostuksen kasvusta. Selkeä arvostuksen nousun merkki on palkitseminen lastenkulttuurityöstä Europa Nostra- palkinnolla.

Uusien ja yhteistyö- ja toimintamallien kehittäminen

Uusia yhteistyö- ja toimintamalleja syntyi esimerkiksi Kasvua kulttuurista- verkoston kautta¹⁰. Niin ikään Suomen Lastenkulttuurikeskusten kanssa toteutettu Harrasta kotona – sivusto edusti uudenlaista toimintatapaa¹¹. Uudenlaista yhteistyökumppanuutta kehitettiin ohjelmavuosien aikana myös Opetushallituksen ja Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seuran kanssa. Kaiken kaikkiaan ohjelman itsearviointikeskustelussa todettiin, että lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämishjelmalla oli ”terhistävä vaikutus” kuntatoimijoihin.

Maantieteellisten katvealueiden kattaminen

Lasten- ja nuorten kulttuurin ns. harmaat (maantieteelliset) alueet saavutettiin ohjelman aikana hyvin. Kaiken kaikkiaan kehittämishjelmaan liittyvää toimintaa, yhteistyötä ja tapahtumia järjestettiin 76 kunnassa. Maantieteellisistä katvealueista erityisesti Itä-Lapin saavuttaminen oli olennainen muutos, johon lastenkulttuurikeskus Kattilan toiminnalla ja saadulla rahoituksella oli suuri vaikutus.

Nuorison osallistaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Taiken välisessä tulossopimuksessa (2017-2019) asetettiin erityiseksi tavoitteeksi *nuorison osallistaminen* ja konkreettisenä mittarina esitettiin tietyn tapahtumamäärän (Lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämishjelman projekteista 1/3 kohdistuu nuoriin) kohdentuminen nuorille. Tässä suhteessa kehittämishjelman toimikaudella ylitettiin ministeriön asettamat tavoitteet, sillä nuorille järjestettiin 53 projektia tai tapahtumakokonaisuutta ja kehittämishjelman aikana kohdattiin kaikkiaan

¹⁰ Vuonna 2017 toimintansa aloittanut verkosto, jossa pyritään uudenlaisiin yhteistyömuotoihin lastenkulttuurin tekijöiden ja kuntatoimijoiden välillä. <https://lastenkulttuuri.fi/sv/tapahtumat/kasvua-kulttuurista/>

¹¹ Lapsille ja nuorille suunnattu sivusto, josta löytyy ohjeita ja ideoita taiteen kokemiseen, kokeilemiseen ja harrastamiseen kotona, vapaa-ajalla tai osana opetusta. <https://www.harrastakotona.fi/>

lähes 8 400 nuorta projektien ja läänintaiteilijatyön kautta. Kaikkiaan kehittämisohjelman tilaisuuksissa oli 21 500 kävijää tai kuulijaa.

Itsearviointi

Onnistumisia

Arviointikeskustelussa todettiin kehittämisohjelman onnistuneen monin tavoin. Yhtenä syynä tähän olivat *onnistuneet rekrytoinnit*, jotka takasivat kehittämisohjelmalle sekä laajan asiantuntemuksen että laajat verkostot. Niin ikään keskustelussa tuotiin esille lasten- ja nuortenkehittämisohjelman *tienraivaajaluonne*. Haasteet (ks. jäljempänä) ovat kenties tästä syystä olleet suurempia kuin muissa ohjelmissa, mutta aloittajana toimiminen on myös mahdollistanut vapaan kehittämistyön.

Ohjelman tavoitteiden toteutumisen ja yhteistyökumppaneiden tavoittamisen kannalta yhtenä tekijänä pidettiin yhteyttä *opetus- ja kulttuuriministeriöön* (vähintään tulossopimuksen kautta). Tämän koettiin avanneen ovia erityisesti kuntayhteistyöhön. Tosin ohjelman alkuvaiheessa mukana olleella ei ollut ministeriön roolista aivan yhtä positiivista kuvaa.

Onnistuneena ja tärkeänä ratkaisuna pidettiin myös sitä, että kehittämisohjelman työ kohdentui taiteilijoiden lisäksi *taidekasvattajiin*, joille ei ole tarjolla muodollista koulutusta ja pätevyitymistä. Ohjelman kautta heidän ammatillista osaamistaan pystyttiin vahvistamaan.

Yhteistyön Taiken sisällä koettiin kokonaisuudessaan toimineen hyvin, vaikka siinä nähtiin varsinkin ohjelman alkuvaiheessa haasteita (ks. jäljempänä).

Kuntien ja taidekentän kohtauttamisessa oli nähtävissä hyvää ja innostavaa kehitystä.

Yhteistyö taidekentällä ja taidekasvatuskentällä toimi ohjelman ja projektien kautta läänintaiteilijoiden mukaan todella hyvin, sillä Taiken ”brändi” ja läänintaiteilijuus ovat kentällä valtteja ja hyviä lähtökohtia yhteistyölle.

Opiksi otettavaa

Arviointikeskustelussa tuotiin esiin kehittämisohjelman hidasteita tai ongelmia sekä Taiken sisäisessä toiminnan järjestämisessä että yhteistyökumppanien kanssa. Joiltakin osin tilanne kehittyi parempaan suuntaan kehittämisohjelman kuluessa ja eri aikoina ohjelmatyöhön tulleilla läänintaiteilijoilla saattoi olla samasta asiasta hyvin erilainen näkemys.

Sisäiset toiminnan hidasteet liittyivät toisaalta työnjohdollisiin kysymyksiin sekä budjettikäytäntöihin ja toisaalta Taiken sisäisen ja ulkoisen viestinnän toimivuuteen. Erityisesti viimeksi mainitun osalta keskustelussa todettiin tilanteen muuttuneen kehittämisohjelman viimeisen vuoden aikana ratkaisevasti parempaan suuntaan.

Keskustelijoiden keskuudessa koettiin hyvin yksimielisesti, että työnjohdollinen ohjaus oli siirtynyt liian paljon yksittäisen läänintaiteilijan vastuulle. Niin ikään koettiin, että vastuuhenkilöiden (koordinaattoreiden) antama ohjeistus oli ollut ristiriitaista ja keskinäinen työnjako epäselvä. Tästä syystä kehittämisohjelmassa työskennelleen tiimin ryhmytyminen kesti kauemmin kuin olisi ollut tavoitteiden kannalta suotavaa.

Myös kehittämisohjelmaan rekrytoitujen läänintaiteilijoiden perehdytys ei arviointikeskustelun perusteella ollut riittävää. Edelleen katsottiin, että ohjelman kohderyhmä (taiteilijat, taidekasvattajat) ei ollut alussa riittävän selvä, mutta täsmentyi vähitellen.

Kehittämishojelman resursointiin ja Taiken panokseen keskustelijat olivat pääosin tyytyväisiä, mutta ongelmallisena pidettiin rahapelitoiminnasta vuosi kerrallaan tulevaa rahoitusta, joka hankaloitti jatkuvuutta ja pitkäjänteisyyttä.

Yleisenä huomiona arviointikeskustelussa tuotiin usean henkilön taholta esiin se, että kehittämishojelmassa alkoi "alasajon tunnelma" liian aikaisin. Viraston sitoutuminen ohjelman tavoitteisiin ja siinä työskenteleviin läänintaiteilijoihin ikään kuin hiipui vaiheessa, jolloin toimintavuosia vielä oli jäljellä. Osin tämä johtui myös siitä, että tiimistä lähti keskeisiä henkilöitä muihin tehtäviin tai työelämän ulkopuolelle eikä viraston johto katsonut uusia rekrytoiteja enää tuossa vaiheessa tarkoituksenmukaisiksi.

Kehittämishojelman onnistumisiin katsottiin vaikuttaminen kuntien kulttuurikasvatussuunnitelmiin ja ylipäättään kumppanuus kuntien kanssa. Tästä huolimatta arvioitiin, että varsinkin ohjelman alkuvaiheessa yhteistyö kuntien kanssa oli vaikeaa ja toiminnan merkityksellisyyden perustelemisen haasteellista. Niin ikään puutteena keskustelijat pitivät sitä, että maantieteellisessä mielessä Itä-Suomen lasten- ja nuorten kulttuurin "aukko" on edelleen täyttämättä.

Jatkossa huomioitavaa

Itsearviointikeskustelussa tuli esiin monia kehittämisehdotuksia sellaisista toimista tai työtavoista, jotka tulisi jatkossa kehittämishojelmien tai palvelujen työssä ottaa huomioon.

Keskeisenä pidettiin rekrytoinnin selkeyttä eli sitä, että jo rekrytointivaiheessa on tiedossa kehikko ja tavoitteet, joissa läänintaiteilija tai vastaava määräaikainen taiteen edistämistehtävissä oleva työskentelee. Riittävän perusteellisen perehdytyksen merkitys korostui.

Niin ikään arviointikeskustelussa korostui selkeiden esimiessuhteiden merkitys ja työnjako. Eräässä ohjelmatyön vaiheessa käytössä ollut kahden koordinaattorin mallia ei pidetty tarkoituksenmukaisena.

Kehittämishojelmatyön onnistumisen kannalta jatkossa on erittäin tärkeää, että viestintä Taiken sisällä toimii ja että kehittämishojelmatyö on osa Taiken kokonaisstrategiaa.

Yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien kanssa tehtävä työ oli ollut palkitsevaa, mutta kehitettävää on edelleen tiedonkeruussa ja ajankäytössä. Keskustelussa tuotiin esiin, että kumppaneiden kanssa tarvitaan aikaa, minkä tulisi näkyä myös projektien aikataulutuksessa. Arvioinnin kannalta koettiin tärkeäksi se, että kumppaneilta kerätään yhteistyön alussa, kuluessa ja päättyessä palautetta ja tietoa. Tätä voidaan hyödyntää muun muassa vaikuttavuutta arvioitaessa.

Kehittämishojelman sisäisen työn järjestämisen kannalta jatkossa on tärkeää sitoa tiettyjä välietappeja (mahdollisesti väliraportteja) osaksi toimintaa. Nämä mahdollistavat perustavoitteiden pysymisen toiminnan keskiössä koko ohjelmakauden ajan.

Tulevaisuus

Lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämishojelman arviointikeskustelussa tuotiin esille myös hankkeita, jotka jatkuvat ohjelman päättymisen jälkeen. Tällaisia ovat muun muassa Call out -tapahtumat, Kulttuurikeskus Kattilan toiminta, sirkusohjaajatoiminta Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Savossa sekä sanataideohjaajien ohjelman aikana käynnistynyt yhteistyö. Tältä osin voi todeta kehittämishojelman tavoitteiden toteutuneen – on käynnistetty sellaista toimintaa, jolla on mahdollisuudet jatkaa Taiken kehittämishojelman päätyttyäkin eli Taike on toiminut tässä toiminnan juurruttajana ja alkuunpanijana.

Arviointikeskustelussa toivottiin, että Taike pitää jatkossa lasten- ja nuorten kulttuurin edellytyksiä toimintansa painopisteenä muun muassa varmistamalla tuen laadukkaille lapsen iän huomioon ottaville teoksille, niin yksittäisten taiteilijoiden kuin yhteisöjenkin tuottamille.

Niin ikään keskustelussa esitettiin, että perustettaisiin joko eräänlainen seurantasivusto tai toteutettaisiin seurantatutkimus siitä, mikä merkitys Taiken kehittämisohjelmalla on ollut erityisesti pienille toimijoille. Toinen mahdollisuus olisi, että Taikeen rekrytoitava kuntapalveluihin keskittyvä taideasiantuntija seuraisi välillisiä ja ajallisesti myöhäisempiä kehittämisohjelman vaikutuksia.

Johtopäätöksiä

Yksi toimija muiden joukossa

Lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämisohjelman teemat elävät jatkossa muun muassa Taiken asiantuntijapalveluiden ja rahoituksen kautta. Taiteen ja kulttuurin kuntabarometrissa nousi esille kuntien tarve asiantuntijuuden kehittämiseen lasten- ja nuorten kulttuuritoiminnassa, tämä tarve huomioidaan jatkossa Taiken kunnille suunnatuissa ja kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijapalveluissa sekä rahoituksena lasten- ja nuorten kulttuurialan yhteisöille.

Ammattitaiteilijoiden ja taidekasvattajien välisestä suhteesta

Taiteen edistämiskeskuksen työ kohdistuu pääasiassa ammattitaiteilijoihin. Vahvan taiteellisen osaamisen lisäksi lasten- ja nuorten kulttuuriin liittyy kuitenkin aina myös pedagoginen vastuu. Tämän vuoksi taiteilijan ammatillinen osaaminen tarvitsee usein täydentäviä taidekasvattajan opintoja ja työkokemusta. Monet lasten- ja nuorten kulttuurin ammattilaiset tekevät sekä taiteellista työtä että taidekasvatustyötä. Tästä syystä lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämisohjelmatyötä kohdistettiin ammattitaiteilijoiden lisäksi myös taidekasvattajiin, erityisesti freelancerina toimiviin.

Lasten ja nuorten osallistamisesta

Ammattitaiteilijoiden lisäksi kehittämisohjelmatyö kohdistui lapsiin ja nuoriin. Taiken tulossopimus vuosille 2017 - 2019 painotti erityisesti 13-17-vuotiaiden kanssa tehtävää työtä. Tässä tavoitteessa onnistuttiin yli odotusten. Nuorisolain mukana nuoruus kuitenkin jatkuu 29 ikävuoteen asti ja monissa kehittämisohjelman nuorten kulttuurin toimenpiteissä kohderyhmän ikä oli liukuva – osallistujia oli yläkouluikäisistä nuoriin aikuisiin.

Projekteissa onnistuttiin silloin kun yhteistyö kuntien nuorisotoimen kanssa oli sujuvaa. Tämä tarkoittaa sitä, että Taike voisi jatkossa nostaa esille taiteilijoiden osaamista ja siten tukea kuntia niiden työssä lasten ja nuorten osallistamiseksi. Tätä sekä tietoa osallistamisen menetelmistä kunnat toivoivat vuoden 2020 Taiteen ja kulttuurin barometrissa.

Kehittämisohjelma osoitti, että työtavat ja -menetelmät edellyttävät lasten ja nuorten erilaisten tarpeiden huomioon ottamista. Yleensä lastenkulttuuripoliittisissa ohjelmissa ei ole kiinnitetty huomiota ikäryhmien erilaisuuteen samalla tavoin kuin Taiken kehittämisohjelmassa.

Myös muut toimijat kiinnittivät huomiota tähän ikäryhmään. Muun muassa Suomen Kulttuurirahasto liittyi vuonna 2017 nuorten kulttuurin edistämiseen historiansa suurimmalla panoksella. Kulttuurirahasto vei kolme ikäluokkaa yläasteen 8.-luokkalaisia taidelaitoksiin vuosina 2017–2020. Opettajat mukaan laskien hanke on tavoittanut lähes 200 000 ihmistä. Hanke sai jatkoa lukuvuodeksi 2020–2021 ja Kulttuurirahaston ja Svenska kulturfondenin panoksella valtiolle taidetestaus voi jatkua valtion tukemana ainakin vuoden lisää.

Työn näkyvyydestä

Taiken ja opetus- ja kulttuuriministeriön välisessä tulossopimuksessa korostettiin katvealueiden huomioon ottamista lasten- ja nuorten kulttuurin edistämässä. Ohjelman fokusta täsmennettiin ja toiminnot keskitettiin "harmaille alueille", seuduille, joilla ei ollut lastenkulttuuriverkostoa eikä kulttuurikasvatussuunnitelmia. Tämä osoittautui oikeaksi ratkaisuksi.

Kehittämishjelman yhtenä haasteena oli läänintaiteilijatyön ja kehittämishjelman toiminnan näkyväksi tekeminen kentälle. Viestinnässä tulisikin jatkossa huomioida entistä paremmin projektimuotoisen kehittämistyön ja koordinoivan asiantuntijatyön näkyvyys myös ulkopuolisille tahoille.

Seurannasta ja raportoinnista

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Taiken välisen tulossopimuksen tavoitteiden toteutumista todentavia mittareita tulee selkeyttää ja kehittää. Tämä edellyttää jatkossa alkutilanteen kartoitusta ja tilannekuvaa tavoiteltavasta muutoksesta. Myös raportointia ja seurantaa tulee systematisoida ja kehittää.

Kehittämishjelman sisäisestä ryhmätyöstä

Lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämishjelma toi Taiken sisällä tekijöitä yhteen ja synnytti vahvan tiimin, jonka luoma yhteys kantoi yli kehittämishjelmätyön. Tiimin kesken annettiin ja saatiin vertaistukea, kannustettiin rohkeisiin kokeiluihin, ideoitiin yhdessä ja käytiin lukuisia arvokkaita keskusteluja niin lasten- ja nuorten kulttuurista kuin yleisemminkin taiteesta ja sen edistämisestä.

Lasten- ja nuorten kulttuurin edistäminen osana Taiken strategiaa

Kehittämishjelmätyön lisäksi Taike jakoi lastenkulttuurin kohdeapurahoja ammattitaiteilijoille ja taidekriitikoille tai työryhmille. Apurahat suunnattiin lasten- ja nuorten kulttuurin hankkeisiin. Lastenkulttuurin kohdeapurahoista päättivät alueelliset taidetoimikunnat. Taike jakoi myös avustuksia yhteisöille, joista päätti viraston johtaja erityisasiantuntijan esittelystä.

Kehittämishjelman toimintavuosina apurahoina ja avustuksina myönnettiin vuosittain noin 570 000 euroa ja lastenkulttuurin valtionpalkintoina 30 000 euroa. Vuonna 2020 erillisistä lastenkulttuurin kohdeapurahoista luovuttiin ja koko lastenkulttuurin edistämisen määräraha jaetaan nykyisin yhteisöavustuksina. Lapsille ja nuorille taidetta tekevien taiteilijoiden työtä tuetaan edelleen yleisten työskentely- ja kohdeapurahojen kautta, koska Taikessa pyritään läpäisyperiaatteeseen kaikessa Taiken tukitoiminnassa.

Kehittämishjelman kautta ovat nousseet esille muun muassa kuntien tarpeet asiantuntijuudelle lasten- ja nuorten kulttuurin osalta. Niin ikään hyvinvointisektorilla korostetaan harrastus- ja kulttuuritoiminnan ennaltaehkäisevää merkitystä lasten ja nuorten elämässä. Taiken lasten- ja nuorten kulttuurin kehittämishjelman tulokset tukevat näitä asiantuntijatarpeita.

Kehittämishjelman lähtökohtana oli lasten- ja nuorten kulttuurin parissa työskentelevien taiteilijoiden aseman parantaminen. Nähtäväksi jää tukeeko Taiken tuen keskittyminen yhteisöavustuksiin riittävästi tätä tavoitetta. Niin ikään Taiken visioima kuntien kehittämisrahoitus olisi kehittämishjelman kokemuksen perusteella erityisen tarpeellinen juuri lasten- ja nuorten kulttuurin kohdalla.

Liitteet

Projektikuvaukset

AMMATTILAISTEN AAMUKAHVIT

Uudella yhteistyöllä edistetään SOUNDS 2018-tapahtumaan osallistuvien ryhmien vetäjien ja musiikkialan ammattilaisten verkostoitumista sekä tarjotaan mahdollisuus keskustella alan ajankohtaisista asioista. Tilaisuuden teemana on osallisuus musiikkikasvatuksessa. Aihetta alustavat osallistavasta sävellysmenetelmästä väitellyt Taina Huttunen sekä nuoria biisin tekemiseen innostaneen RimLab-toiminnan vetäjä Emilia Neuvonen.

Vuonna 2019 Ammattilaisten aamukahvit järjestettiin Jyväskylässä Teatriksen yhteydessä. Draamaopettaja, näyttelijä ohjaaja Marianna Räsänen alusti keskustelua perusopetuksen uudesta OPS:sta taidekasvatuksen valossa. Jyväskylän Huoneteatterin pj ja Jyväskylän lyseon lukion lehtori Raili Kivelä puhui teatterikasvatuksen eettisistä kysymyksistä. Teatteriopettaja ja kolumnisti Aino Unkila piti puheenvuoron nuoren ammatin arjesta

Vastuuhenkilö: Laura Arala

Toteutusalueet: Mikkeli ja Jyväskylä

Toteutuksen ajankohta: 2018 ja 2019

Kohderyhmät: Sounds 2018-tapahtumaan osallistuvat musiikkikasvatuksen ammattilaiset, Teatris 2019-tapahtumaan osallistuvat teatterikasvatuksen ammattilaiset

Osallistujamäärä: 45

Yhteistyökumppanit: Nuori Kulttuuri

(ANTI)MONUMENTALISTS

Laitilassa, Säskylän Sydänmaalla, Turun Varissuolla ja Pöytyällä toteutettu (anti)Monumentalists tarkasteli nuorten elämän ajankohtaisia aiheita yhteisö- ja ympäristötaiteen keinoin. Projektista syntyi Kulttuuri-ympäristön tekijät -kunniamaininnalla (Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry.) huomioitu kuvataideteos Nuorten arki kartalla (Pöytyän nuoriso- valtuusto), sukupolvien yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia käsittelevä Laitlalaissi jutui (teatteri-ilmaisunohjaaja Hanna Mäkinen, Laitilan kaupunki, Varpeen koulu), paikallisperinteestä kumpuava työpajasarja (Sydänmaan kyläyhdistys, taiteilijat Sanna Vainionpää ja Sandra Nyberg) sekä 30-metrinen muraalimaalaus koulupihaan (kuvataiteilija Okko Pöyliö ja Varissuon koulu).

Vastuuhenkilö: Suvi Solkio

Toteutusalue: Turku, Laitila, Säskylä, Pöytyä

Toteutuksen ajankohta: 2015 - 2016

Kohderyhmä: lapset ja nuoret, perheet

Osallistujamäärä: 90

Yhteistyökumppanit: Pöytyän nuorisovaltuusto, Varissuon koulu / Turku, Varpeen koulu ja kunnan kulttuuritoimi / Laitila, Sydänmaan kyläyhdistys / Säskylä

ARKKITEHTUURI MONIALAISENA OPPIMISKOKONAISUUTENA

Projektissa kehitettiin malli, jossa arkkitehtuuri on ilmiökokonaisuuden keskiössä. Tavoitteena oli paitsi kehittää malli, jossa arkkitehtuuri on oppiaineita yhdistävä sisältö, myös lisätä nuorten sekä kaupunki- suunnittelun vuoropuhelua – toisin sanoen nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa oman lähiympäristönsä kehittämiseen. Projektit toteutettiin yhteistyössä paikallisen kasvatuksen sekä kaupunkiympäristön palvelualueen kanssa Helsingissä, Lappeenrannassa ja Kotkassa.

Vastuuhenkilö: Eeva Astala
Toteutusalue: Helsinki, Lappeenranta, Kotka
Toteutuksen ajankohta: 2016

CALL OUT OULU JA KAJAANI

Syksyllä 2017 järjestettiin yhdessä katukulttuuri- yhdistys Katku ry:n ja Oulun kaupungin kanssa kahdessa nuorisotalossa yhteensä kuusi katutanssi- sekä DJ-työpaja- ja -jami-iltaa. Iltojen aikana nuoret pääsivät ammattilaisten ohjauksessa tutustumaan katu- tanssiin ja DJ-soittamiseen. Syksyn toiminta huipentui Oulussa Taiteen edistämispäivänä 1.12.2016 järjestettyyn Call out Oulu -jamiin, joka oli myös Oulun kaupungin virallinen Suomi100 -juhlaviikon nuorten avajaisohjelma. Osallistujia tuli lähialueiden lisäksi Helsingistä ja Jyväskylästä. Projektin tiimoilta käynnistyi yhteistyö Oulun kaupungin nuorisopalveluiden kanssa, joka tulee jatkumaan laajemmassa Call out Suomi -hankkeessa valtakunnallisessa verkostossa. Työpajatoiminta jatkui vuonna 2018, jonka jälkeen Sade ry ja Oulun kaupungin nuorisotoimi jatkavat yhteistyötoimintaa itsenäisesti.

Kajaanissa järjestettiin 2 nuorten työpajaa vuonna 2018

Vastuuhenkilö: Julian Owusu
Toteutusalue: Oulu ja Kajaani
Toteutuksen ajankohta: Syksy 2017 -2018
Kohderyhmä: Nuorisotalojen käyttäjät ja katutanssin harrastajat
Osallistujamäärä: Työpajoissa n. 120 nuorta, tapahtumapäivänä n. 310 hlöä.
Yhteistyökumppanit: Oulun kaupunki, Kajaanin kaupunki, Routa Company, Sade ry, Katku ry
Rahoittajakumppani: Oulun kaupunki ja Kajaanin kaupunki

CALL OUT UUSIMAA

Projekti edisti nuorille suunnattua katutanssitoimintaa Uudenmaan alueella.

1: 2017-2018

Erityisiksi kehittämisalueiksi valikoitui Helsingin ja Vantaan lähiöt. Tavoitteena oli innostaa nuoria uuden harrastuksen pariin. Call Out -tapahtumat toteutettiin yhteistyössä Helsinki Human Rights 09 -säätiön sekä kaupunkien nuorisopalveluiden kanssa. Projekti toteutettiin alueilla, joilla ei ole mahdollisuutta harrastaa tanssia ja joilla muutkin harrastusmahdollisuudet ovat vähäisiä. Myös sosioekonominen rakenne sekä kulttuurinen moninaisuus vaikuttivat projektin alueiden valintaan. Tavoitteena oli kehittää valtakunnallista toimintamallia, jossa nuoret ovat osallisia katukulttuurin eri osa-alueilla.

Call out Espoonlahti kokosi nuoria noin 100 paikalle. Vantaan Hakunilassa järjestetty ensimmäinen Call out -tapahtuma keräsi paikalle 220 nuorta. Tapahtumassa oli myös graffityöpaja taiteilija Jouni "Psyke1" Väänäsen vetämänä sekä paikalla esiintyi myös nuorten toiveesta paikallinen räppäri Kube. Tapahtuman myötä Hakunilan nuorisotalolle perustetaan katutanssikerho. Call out Hakunila osoitti, että tämän kaltaiselle toiminnalle on tarvetta ja yhteistyötä jatkettiin Vantaan nuorisopalveluiden kanssa vuoden 2018 aikana.

2: 2019

Yksi Call out -tapahtuma toteutettiin nuorten kulttuurikeskuksessa Perrongenissa, Ruotsissa, yhteistyössä alueen nuorisotalon ja Åsa Folkhögskolanin kanssa. Tavoitteena oli, että Call out -ohjaajat saisivat uusia työkaluja käyttöönsä tanssin ohjaamisessa Call out junioreissa sekä inspiraatiota oman tanssijuutensa kehittämiseen. Tavoitteena oli myös edistää nuorten tanssijoiden liikkuvuutta ja verkostoitumista pohjoismaissa sekä juurruttaa Call out -tapahtumat myös Ruotsiin nuorisotyön yhteyteen. Call out Jamit olivat onnistunut konsepti, sillä tapahtuma-alustana mahdollistimme todella monelle åsalaisille

mahdollisuuden kokeille dj-hommia ja räppäämistä lavalla. Perrongen nuoret saivat inspiraatiota, kun näkivät nuoria heittäytymässä tanssin, sketsaamiseen, musiikin soittamiseen ja räppäämiseen, joka varmasti poikii omia tapahtumien tekoja nuorisotilalle. Call out -toiminta jatkuu itsenäisesti osana SADE ry:n perustoimintaa Suomessa jatkossa.

Vastuhenkilö: Marjaana Jaranne

Toteutusalue: Uusimaa, Oulu / Katrineholm, Ruotsi

Toteutuksen ajankohta: 2017-2019

Kohderyhmä: Katutanssin ammattilaiset, katutanssia harrastavat sekä siitä kiinnostuneet nuoret

Osallistujamäärä: Suomessa n.1100, Ruotsissa 128

Yhteistyökumppanit: 09 Helsinki Human Rights säätiö, Vantaan nuorisopalvelut, Helsingin nuorisopalvelut, SADE ry

EACH ONE TEACH ONE

Each one teach one -projekti koostui kahdesta osaprojektista: Call out Suomi 2019 ja Huppu Pois! Graffititaide valoon. Osaprojekteissa oli osittaista limittäisyyttä mutta karkeasti jakaen Call out keskittyi katutanssiin ja Huppu pois graffitiin.

Call Out -työpajat ovat Hiphop-työpajoja, jossa ohjataan nuoria omaehtoiseen katutanssin, graffitin, rap-musiikin ja DJ-taidon harjoitteluun. Työpajojen ohjaajien päätehtävänä oli ohjata, inspiroida ja innostaa nuoria tanssimaan ja luomaan yhdessä. Call out Suomi -projekti paneutuu vuonna 2019 mm. Kainuun alueen yhteistyön lisäksi valtakunnallisen ja kansainvälisen verkoston vahvistamiseen. COVID-19-rajoitusten vuoksi toimintaa ei voitu järjestää vuonna 2020.

Huppu pois! -projektissa tuettiin asiantuntijapanoksella Kajaanin alueella kehittyvää graffitikenttää mm. tapahtumien muodossa. Vuonna 2019 toteutuu ensimmäinen Kajaani Street Art Festival, jossa Kajaanin Lohtajalla toteutuu katutaiteeseen nojautuva kaupunkikulttuuritapahtuma, jonka aikana tehtiin Lohtajan nuorisotalon seinälle muraali. Tapahtuma oli aloitus monivuotiselle tapahtumalle, joka siirtyy uudelle alueelle Kajaanissa joka kesä. COVID-19-rajoitusten vuoksi toimintaa ei voitu järjestää vuonna 2020 mutta Rauniokaupungin saama Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitus 10-vuotisjuhlaprojektiin jatkaa katutaideprojekteja Kajaanissa vuonna 2021.

Vastuhenkilö: Julian Owusu

Toteutusalue: Kainuu

Toteutuksen ajankohta: Kevät ja kesä 2019

Kohderyhmä: Nuoret, nuorten kanssa työskentelevät taiteilijat

Osallistujamäärä: 580

Yhteistyökumppanit: Kajaanin kaupunki, Rauniokaupunki ry ja SADE ry

Rahoittajakumppani: Kajaanina kaupunki

GAME IS ART – ART IS GAME

Projektin tavoite oli edistää pelien arvostusta kulttuuri- ja taidemuotona. Se kartoitti pelien monipuolisia mahdollisuuksia saattaa nuoria kulttuurin ja taiteen pariin ja avasi pelien sisältämää taidetta myös muille kuin pelaajille. Game is Art – Art is Game -projektin tavoite oli luoda verkostoja pelialalla ja taide- ja kulttuurialalla toimivien välille ja edistää yhteisöllisiä nuorten pelitapahtumia kulttuuri ja taide näkökulmalla. Erityisenä kohderyhmänä olivat peleistä kiinnostuneet nuoret, taidesektori sekä pelialalla toimijat. Projektissa toteutettiin tapahtumat Art Fair Suomi 17 -nykytaidefestivaaleilla sekä Amos Andersonin museolla Helsingin taiteiden yönä.

Tapahtumat nostivat esiin pelikulttuuria taide- ja kulttuurinäkökulmalla sekä lisäsivät nuorten näkyvyyttä pelituotannoissa. Tavoitteena oli synnyttää pitkäkestoista yhteistyötä toimijoiden kesken ja juurruttaa pelikulttuuria ja pelillisyyttä taidelaitoksiin. Amos Andersonin museolla toteutettuun Game Amos tapahtumassa vierailijoita oli noin 1000. Tapahtuma sai paljon positiivista palautetta ja pelillisyyttä tullaan toteuttamaan todennäköisesti jatkossakin museolla. Nuoret saivat paljon positiivista palautetta peleistään ja lisäsi heidän uskoa omaan osaamiseen. Yhteistyö toi yhteen Stadian ja museon ja toiveena on, että vastaava yhteistyö jatkuu jatkossakin.

Vastuuhenkilö: Marjaana Jaranne

Toteutusalue: Helsinki

Toteutuksen ajankohta: Huhtikuu-elokuu 2017

Kohderyhmä: Nuoret, kaikenikäiset kaupunkilaiset

Osallistujamäärä: 1500

Yhteistyökumppanit: Stadia, Art Fair Suomi, Amos Andersenin museo, Helsingin nuorisoasiainkeskus

HEHKU-TULITAIDEFESTIVAALI

Ensimmäinen vuosittainen Suomen tulitaiteilijoiden tulitaidefestivaali Hehku järjestettiin Joensuussa 25. - 28.8.2016. Hehku kiteytyi tulitaideryhmien gaalanäytökseen, jonka pääesiintyjiksi oli kutsuttu Voija Stolbenko (Tšekin tasavalta), UNIFLOW (Tampere), Fire Circus Walkea (Liettua) ja Belenos (Helsinki). Hehku-festivaalin ohjelmistossa nähtiin myös Joensuulaisen Sirkus Supiainen ry:n uusi tulitaidetta sisältävä kantaesitys nimeltä 'Kiven aika'.

Vastuuhenkilö: Rauli Katajavuori

Toteutusalue: Joensuu

Osallistujamäärä: noin 2400

Yhteistyökumppanit: Joen yö -kaupunkifestivaali

Rahoituskumppanit: SKR Pohjois-Karjalan rahosto ja Pohjois-Karjan maakuntaliitto

KADUILLA, SALEISSA JA NÄYTTÄMÖILLÄ: NÄYTTÄMÖ TÄHÄN

Projektissa kehittyi tanssikonsepti ja -teos nimeltään C.R.E.A.M (Choreographic Redirection of Educational and Aesthetic Methods). C.R.E.A.M:ssä nuoret katutanssijat pääsivät ammattilaisten ohjauksessa työstämään erilaisia koreografisia konsepteja ja tehtäviä. Näiden tarkoituksena oli pienimuotoisen taiteellisen prosessin ohella kehittää tanssijantyöllisiä valmiuksia ja harjoittaa esiintyjien omaa koreografista mieltä. Projektiin osallistuneet nuoret loivat kahden koreografian – Anniina Jääskeläisen ja Pontus Linderin – pedagogisessa ohjauksessa teoksen, jota he esittivät kahdesti Oulussa ja kerran Kajaanissa vuonna 2019.

Vastuuhenkilö: Julian Owusu

Toteutusalue: Oulu

Toteutuksen ajankohta: Syksy 2019

Kohderyhmä: Nuoret uransa alussa olevat katutanssijat

Osallistujamäärä: 110

Yhteistyökumppanit: Routa Company, Tanssikeskus Citydance

KASVUA KULTTUURISTA

Kasvua kulttuurista oli valtakunnallinen tapaamisten kokonaisuus, jolla tavoitellaan maakuntiin uudenlaisia yhteistyömuotoja ja verkostoja luovien alojen ja kuntatoimijoiden välille sekä edistetään taidekentän työllisyyttä. Tapaamiset olivat suunnattu lasten- ja nuortenkulttuurista kiinnostuneille taiteilijoille ja taidekasvattajille sekä kuntien vapaa-aika-, kulttuuri- ja sivistystoimen vastuuhenkilöille.

Kasvua kulttuurista-toteutus koostui kahdesta tapaamisesta, joista toinen järjestetään 1–2 viikkoa ensimmäisen jälkeen:

1. Kohti kasvua-tapaaminen oli kohdennettu erityisesti alueen taiteilijoille ja taidekasvattajille. Aamupäivän aikana kuultiin inspiroivia puheenvuoroja taiteen, kulttuurin ja luovien alojen tulevaisuudesta alueen eri toimijoilta. Iltapäivän ohjelma muodostui osallistujille räätälöidystä valmennuksesta, jossa jokainen saa työkaluja oman osaamisen tunnistamiseen, oman asiantuntijuuden viestimiseen ja ydinviestin kirkastamiseen. Kiitellyn täsmäkoulutuksen vetäjinä toimivat alan kokeneet asiantuntijat Osuuskunta Kujeesta.
2. Ideakipinöinti-tapaaminen kokosi alueen kuntatoimijat ja taidekentän edustajat yhteen. Puolen päivän tapaaminen muodostui kolmesta osasta:

- I) Kuntatoimijat kertoivat toimialansa tarpeita sekä tulevaisuuskuvia 3 minuutin napakoilla puheenvuoroilla
- II) Taidekentän toimijat esittelivät omaa asiantuntijuuttaan ja osaamistaan 3 minuutin napakoilla esittelyillä
- III) Alueen kysyntä ja tarjonta kohtautettiin toiminnallisella yhteistyösunnistuksella, jossa kuntatoimijat ja taidekentän toimijat pääsevät visioimaan yhteistyötä saman pöydän ääressä

Tilaisuudet olivat onnistuneita ja yhteistyö toteutui hyvin. Toiminta AVI:n ja ELY:n kanssa jatkuu vuonna 2019, jolloin kumppanit rahoittavat kaksi uutta toteutusta eteläiseen Suomeen Forssaan ja Keravalle.

Vastuuhenkilö: Laura Arala

Toteutusalue: Pohjois-Pohjanmaa (Oulu), Pohjanmaa (Seinäjoki), Etelä- ja Pohjois-Savo (Varkaus), Lappi (Rovaniemi ja Tornio), Itä-Uusimaa (Porvoo), Keski-Suomi (Saarijärvi), Kymenlaakso (Kouvola), Kainuu (Kajaani), Pohjois-Karjala, Joensuu, Etelä-Karjala (Imatra), Forssa, Kerava

Toteutuksen ajankohta: 2017-2019

Kohderyhmä: Lasten- ja nuortenkulttuuria tekeville ja siitä kiinnostuneille taiteilijoille ja taidekasvattajille sekä kuntien vapaa-aika-, kulttuuri- ja sivistystoimen vastuuhenkilöille

Osallistujamäärä: 620

Yhteistyökumppanit: Luova Suomi, Prostt ry, Suomen Lastenkulttuurikeskusten liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Etelä-Suomen AVI, Uudenmaan AVI, Uudenmaan TE-palvelut, Osuuskunta Kuje, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Xamk Kulttuuriantia, Lastenkulttuurikeskus Metku, Kainuun lasten- ja nuortenkulttuurikeskus ry Kulttura, Pohjois-Karjalan Lastenkulttuuriverkosto, Saarijärven kaupunki, Kulttuuriyhdistys Kuvio

Rahoittajakumppanit: Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Xamk, Hämeen ELY-keskus

KAUPUNKIPUUTARHA - VALLIN PUISTO

Osallistavaa kansalaisvaikuttamista opiksi, iloksi ja virkistykseksi. Projektissa toteutettiin taskupuisto ja kaupunkiviljelyä yhteistyössä hortonomiopiskelijoiden ja paikallisen esikoulun kanssa. Entinen ankea grillin tontti muuntui viihtyisäksi keitaaksi keskelle kaupunkia.

Vastuuhenkilö: Eeva Astala

Toteutusalue: Hämeenlinna

Toteutuksen ajankohta: 2016

Yhteistyökumppanit: HAMK, Tanssin Tehdas ry, Enkkulan päiväkot

KIRJALLISUUDEN TAPAHTUMAPÄIVÄT

Kemin lasten- ja nuortenkirjallisuuspäivä oli osa Suuri Lukuseikkailu -tapahtumaa 16.11.2017.

Jäätävää tietoa -tietokirjallisuuden teemapäivä ja kirjailija Markku Löytösen vierailu toteutettiin keväällä 2017 Rovaniemellä yhteistyössä Suomen Tietokirjailijoiden ja Lapin yliopiston arktisen keskuksen kanssa.

Toiveretki – elämyksellinen suomalais-arabialainen lastenkirjanäyttely Sompion kirjastossa Sodankylässä nosti osaltaan lastenkirjallisuutta esiin kulttuurisesti aktiivisessa kunnassa.

Vuoden 2017 lopulla, 30.11. ja 1.12. Lumi ja Paahde -nuortenkirjatempaukset Karivaaran koululla Kemissä, Kokkokankaan koulussa Torniossa sekä Ounasrinteen koulussa Rovaniemellä. Nuoret saivat haastatella kirjailijoita ja työskennellä työpajoissa mm. tarinoiden sankareiden, dekkareiden ja jännityksen sekä tekstien kääntämisen (englanti/suomi/englanti) parissa, yhteistyökumppaneina olivat kyseiset koulut. Lisäksi projektiin liittyi Lukuiloa Lapin lapsille! -esite, jossa annetaan konkreettisia ideoita vanhemmille eri-ikäisten (lähinnä alle kouluikäisten) lasten kanssa lukemiseen ja kirja- sekä sanataidevinkkejä yhteisiin hetkiin.

Vastuuhenkilö: Tittamari Marttinen

Toteutusalue: Kemi, Tornio, Rovaniemi, Sodankylä

Toteutuksen ajankohta: 2017

Kohderyhmä: Lapsiperheet, lapset, nuoret, koulut

Yhteistyökumppanit: Suomen Tietokirjailijat, Lapin yliopiston arktinen keskus, kirjastot, koulut

KIERTÄVÄ LASTENKULTTUURIKESKUS KATTILA

Pienet kunnat esittivät toiveen saada Lapin maakunta- alueelle toimija, jolta voi ostaa lastenkulttuurisisältöjä. Kiertävä Lastenkulttuurikeskus Kattila perustettiin marraskuussa 2016. Kattila keräsi kiertuerahaa erillisistä rahastoista vuosille 2017-2018.

Yhteistyö kuntien ja taidekasvattajien kanssa on lähtenyt innokkaasti käyntiin. Lastenkulttuurin kehittäminen kiinnostaa kuntien toimijoita. Lasten ja nuortenkulttuuriin keskittyneet taidekasvattajat ja esiintyjät saavat alaa ymmärtävän organisaation, jonka kautta voi työllistyä. Uusia taidesisältöisiä avauksia esim. kansalaisopistojen kurssisisältöihin on tullut.

Vastuuhenkilö: Mette Ylikorva

Toteutusalue: Lapin maakunta-alue

Toteutuksen ajankohta: 2016-2018

Kohderyhmä: Lapset, nuoret, lapsiperheet, taiteilijat, taidekasvattajat

Yhteistyökumppanit: Kittilän kunta ja muut Lapin kunnat, Lapin lastenkulttuuriverkosto, Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto, Lapin esittävien taiteiden keskus

KIRJAHYRRÄ

Naantalin Kirjahyrrä-lastenkirjallisuusfestivaali perustettiin vuonna 2015 ja toimii edelleen aktiivisesti lukemisen edistämistyössä ja lasten, nuorten ja kirjailijoiden kohtaamisessa. Festivaali kiinnittää erityistä huomiota laajaan ja monipuoliseen ohjelmistoon, josta on myös saatu kiitosta (Suomen Arvostelijain liiton Turun osaston Taikapunnus- tunnustus-palkinto 2016). Kirjahyrrää on tekemässä laaja joukko kirja-alan organisaatioita, yhdistyksiä ja yrityksiä sekä elinkeinoelämän edustajia. Lisätietoja: www.kirjahyrra.fi

Vastuuhenkilö: Tittamari Marttinen

Toteutusalue: Naantali

Toteutuksen ajankohta: Vuosittain 2015 alkaen

Kohderyhmä: Lapset, nuoret, koulut, lapsiperheet, lasten- kirjallisuuden ammattilaiset

KIRJASTOKIERTUE

Alun perin Joensuuhun suunnitellun, mutta lopulta Pirkanmaan PIKI-kirjastoverkossa toteutetun kiertueen tarkoituksena oli saada eri alojen taiteilijoita esiintymään Pirkanmaan kirjastoihin. Kiertue koostui 18 esityksestä, joita esitettiin 15:ssä Pirkanmaan kirjastossa ja yhdessä kirjastobussissa.

Vastuhenkilö: Rauli Katajavuori, Iiro Heikkilä
Toteutusalue: Pirkanmaa, Joensuu
Toteutuksen ajankohta: 2017
Yhteistyökumppanit: Monitaideyhdistys Piste ja AgitCirk

KIRJALLISUUSTEEMAPÄIVÄT eli NUORET KIRJAILIJAT -PROJEKTI

Kirjallisuusteemapäiviä järjestettiin vuodesta 2014 lähtien eri puolilla Varsinais-Suomea, yhteensä yli 20 alakoululla. Päiviä järjestettiin pääasiassa pienemmillä paikkakunnilla, mutta myös Turussa. Kirjallisuusteemapäivissä nuoret haastattelivat kirjailijoita, keskustelivat kirjoittamisesta ja lukemisesta ja pääsivät työskentelemään ammattikirjailijoiden ja -kääntäjän kanssa. Koulut osallistuivat päivien suunnitteluun ja toteuttamiseen innokkaasti.

Syksystä 2016 hanke toteutui valtakunnallisesti eri paikkakunnilla (Säkylä, Kajaani, Turku, Ilmajoki) ja Nuoret kirjailijat -tempaus siirtyi Lapin alueelle. Lapissa yhteistyökumppaneina oli toistakymmentä alakoulua ja muutama yläkoulu sekä kaksi lukiota, yhteensä toiminta tavoitti useita satoja lapsia ja nuoria Rovaniemellä, useita monissa eri tapahtumissa. Lisäksi kiertueen kohteina oli ala- ja yläkouluja Kemissä ja Torniossa. Näissä kaupungeissa kirjallisuusteemapäiviä järjestettiin yhdessä paikallisten kirjastojen kanssa. Kemissä kirjailijavieraan saivat keväällä 2017 lähes kaikki 4.- ja 8.-luokkalaiset.

Kokemukset olivat positiivisia ja innostuneita. Nuoret kirjailijat -hanke on lisännyt koulujen kiinnostusta kirjailijavierailuihin, kirjallisuusteemapäiviin ja kirjallisuuden esille nostoon lukuvuositeemana (suhteessa muihin aineisiin ja taidelajeihin) sekä Varsinais-Suomessa että Lapissa. Koulut ovat huomanneet kirjallisuustempausten positiivisen vaikutuksen lasten ja nuorten lukutaitoon ja kirjoitusharrastukseen.

Vastuhenkilö: Tittamari Marttinen
Toteutusalue: Varsinais-Suomi ja Lappi
Toteutuksen ajankohta: 2014-2017
Kohderyhmä: Alakoulut ja yläkoulut
Yhteistyökumppanit: Koulutoimet

KULTTUURIVOLTTI

Kulttuurivoltti-hankeella pyrittiin edistämään kulttuurikasvatustyötä ja lisäämään kulttuurikasvatussuunnitelmien määrää Suomessa. Hankkeen merkeissä järjestetyn valtakunnallisen Kulttuuria kouluun -työpajakiertueen tavoitteena on käynnistää tai tukea suunnitelmatyötä kunnissa, joissa kulttuurikasvatussuunnitelmaa ei vielä ole. Suunnitelma tukee tasa-arvoisesti kaikkien kunnan lasten ja nuorten kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja paikallisidentiteetin vahvistumista.

Kulttuurivoltti-hankkeen myötä kulttuurikasvatussuunnitelmien määrä Suomessa yli kaksinkertaistui. Kulttuurikasvatussuunnitelmia oli hankkeen päättyessä joulukuussa 2016 noin 90 Suomen kunnassa ja 50 kuntaan suunnitelma on valmisteilla. Ennen työpajakiertueen käynnistymistä vuonna 2015 kulttuurikasvatussuunnitelma oli vain 43 kunnassa. Työpajakiertue tavoitti 83 Suomen kuntaa ja tavoitti tilaisuuksillaan yli 450 osallistujaa. Työpajakiertueiden malli osoittautui toimivaksi konseptiksi ja suosittelimme sitä myös muille vastaaville hankkeille. Lisäksi hankkeen vaikutuksesta kulttuurikasvatussuunnitelma ja siihen liittyvä sanasto yhdenmukaistui.

Kiertueen tuottamisesta vastasi Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seuran ja Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton Kulttuurivoltti-yhteistyöhanke. Hankkeen pääyhteistyökumppaneita olivat Kuntaliitto, Opetushallitus ja Taiteen edistämiskeskus. Tavoitteena oli kasvattaa kulttuurikasvatussuunnitelmien määrää valtakunnallisesti.

Vastuhenkilö: Mikael Karikoski

Toteutusalue: Koko Suomi (83 kuntaa)

Toteutuksen ajankohta: Vuosi 2016

Kohderyhmä: Opetustoimen ja kulttuuritoimen johtajia, opetus- ja kulttuuritoimen henkilökuntaa ja suunnittelijoita, taiteilijoita ja taidekasvattajia, opettajia ja rehtoreita, nuorisotyöntekijöitä, kuntien opetussuunnitelmatyöryhmän jäseniä, kulttuuritoimijoita ja taide- ja kulttuurilaitosten edustajia, sekä lähialueella jo toimivien kulttuurikasvatussuunnitelmien edustajia.

Osallistujamäärä: 466

KUNTAKULTTUURI KOHTAA

Kuntatoimijoita, kulttuurituottajia ja vapaan kentän toimijoita yhdistävä kaksipäiväinen tapahtuma sisältää työpajatyöskentelyä, puheenvuoroja ja keskustelua mielenkiintoisten teemojen ympäriltä. Rovaniemellä aiheita olivat Lapin ELY-keskus ja Lapinliitto, hyvinvointi, OKM: lapset ja nuoret, Kärkihankekuulumiset Torniossa taas OKM: Kuntakulttuurin tulevaisuus ja kulttuuripolitiikan ajankohtaiset asiat, Lapin Ely-keskus ja kulttuurin kehittäminen, kansainvälistyminen.

Tärkeän tiedon välitys on ollut helpompaa, kun toimijat voivat jutella kasvotusten ja kysellä heti tarkennuksia. Taiteilijat ja taidekasvattajat ovat kiitelleet, että ovat saaneet hyviä kontakteja ja työtilaisuuksia tapahtumissa tapaamiltaan kuntien edustajilta.

Vastuhenkilö: Mette Ylikorva

Toteutusalue: Lapin maakunta-alue

Toteutuksen ajankohta: Rovaniemi 2016 ja Tornio 2017

Kohderyhmä: Taiteilijat, taidekasvattajat, kuntien kulttuuritoimijat Osallistujamäärä: 190

Yhteistyökumppanit: Rovaniemi, ELY-keskus, Lapin liitto, Lapin esittävien taiteiden keskus, Lapin Taiteilijaseura, Nuorisoseurat, OKM, Tornion kunta, Aineen taidemuseo, Kulttuurikeskus Piipoo, ArtsEqual-hanke, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Kolpeneen kuntayhtymä, Nuorisotutkimusverkosto Nuori Kulttuurisäätiö, Kemijärven kaupunki

Lasten- ja nuortenkulttuuri kuntien voimavarana nyt ja tulevaisuudessa

Pohjois-Savon nuorisovaltuustolaiset järjestävät yhdessä Taiteen edistämiskeskuksen kanssa kuntien päättäjille ja virkamiehille Ideatehtaan, jonka tavoitteena on ideoida ja kehittää nuorille suunnattuja taide- ja kulttuuripalveluja. Ideatehdas on osa Lasten- ja nuortenkulttuuri kuntien vetovoimatekijänä nyt ja tulevaisuudessa-seminaaria, joka järjestetään tiistaina 19.6. osana Kuopio tanssii ja soi-festivaalia.

Ideatehtaan työskentelyä alustavat seminaarin aamupäivän ajankohtaiset asiantuntijapuheenvuorot: Anu Laukkanen esittelee neuvoloiden kanssa yhteistyössä tehtävää Vauvasirkusta, Ramona Panula ja Johanna Hurme kertovat hiphopista nuorisotyön välineenä ja Pia Krutsin avaa miten sanataide toimii kotouttamisen edistäjänä.

Vastuhenkilö Laura Arala

Toteutusalue: Pohjois-Savo (Kuopio)

Toteutuksen ajankohta: Kesäkuu 2018

Kohderyhmä: Pohjois-Savon nuorisovaltuustolaiset ja kuntapäättäjät sekä alueen taide- ja kulttuurikentän toimijat

Osallistujamäärä: 60

Yhteistyökumppani: Kuopio Tanssii ja soi

LAADUKAS LASTENTEATTERI -tapaaminen

Yli 60 lastenteatterin ammattilaista ja lastenteatterista kiinnostunutta taidekasvattajaa kokoontui Hämeenlinnassa tiistaina 18.10.2016 Laadukas lastenteatteri-tapaamisen merkeissä. Valtakunnallinen kokoontumisessa jaettiin ajatuksia ja kokemuksia siitä, mitä on laadukas lastenteatteri. Aiheesta kuultiin puheenvuoroja niin taidekasvatukseen, freelancer-kentän, vos-teattereiden kuin teatterikoulutuksenkin näkökulmista.

Keskusteluissa painotettiin lastenteatterin asemaa tasaveroisen taiteen muotona muiden taiteenlajien joukossa: lapsille tehtävä teatteri eroaa aikuisille tehtävästä ainoastaan kohderyhmänsä perusteella. Laadukas lastenteatteri on kokonaisvaltainen ja aikuisen kanssa jaettu taide-elämys, joka on tehty ammattitaidolla, kunnianhimoisesti, huolella, hyvillä resursseilla, tavoitteellisesti sekä lapsilähtöisesti.

Tapaamisessa kiteytyi myös Lastenteatterin manifesti, joka tiivistää yhteisen, kaikille lastenteatterin ammattilaisille suunnatun pohdinnan laadukkaasta lasten- teatterista. Manifesti tehtiin myöhemmin videoversio, joka on nähtävissä Youtubessa.

Laadukas lastenteatteri-tapaaminen oli osa Taiteen edistämiskeskuksen lastenkulttuurin teemavuotta *#taideonlasten* ja se toteutettiin yhteistyössä Suomen Lastenkulttuurikeskusten liiton, Suomen Teatterit ry:n ja FIDEA ry:n kanssa.

Vastuuhenkilö: Laura Arala

Toteutusalue: Hämeenlinna

Toteutuksen ajankohta: Lokakuu 2016

Kohderyhmä: Lastenteatterin ammattilaiset ja lastenteatterista kiinnostuneet taidekasvattajat

Osallistujamäärä: Noin 60

MINDSPRAY

Projektin tavoitteena on antaa pakolaistaustaisille nuorille mahdollisuus ilmaista itseään rap-musiikin ja sanataiteen kautta. Projektin yhtenä tavoitteena on myös luoda yhteisö- ja sanataiteilijoiden verkostoja, jotka mahdollistavat metodien, kokemusten ja parhaiden käytäntöjen jakamisen yli kielirajojen. Nuorten työpajojen lisäksi tarjotaan työpajakokonaisuus sanataide- ja raptypajaohjaajille, jotka ovat kiinnostuneita työskentelemään erityisesti maahanmuuttajanuorten kanssa. Työpajojen ohjauksesta vastasi lontoolainen sanataiteilija Arjunan Manuelpillain. Tämän lisäksi toteutettiin open mic -tapahtuma Kallion kirjastolla sekä keskustelutilaisuus Helsingin kaupunginmuseolla.

Mindspray nuorten rap- ja lyriikka työpajoihin osallistui 12 nuorta, jotka esiintyivät myös Kallio Block-partyissa. Työpajoista syntyneet biiseistä syntyi Mindspray EP, joka löytyy Spotifystä. Projektin innosti nuoria uuden harrastuksen pariin ja tutustutti ja verkotti nuoria uuteen kotikaupunkiinsa. Sanataiteen parissa työskentelevät ammattilaiset laajensivat osaamistaan ja verkostojaan osallistumalla Manuelpillain vetämiin työpajoihin. Projektin lisäsi laaja-alaista yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Tapahtumien kautta yleisö pääsi mukaan osallistumaan sanataide- ja raptapahtumiin.

Vastuuhenkilö: Marjaana Jaranne

Toteutusalue: Helsinki

Toteutuksen ajankohta: Touko-syyskuu 2017, jatkuu 2018

Kohderyhmä: Turvapaikan saaneet maahanmuuttaja- nuoret, sekä sanataiteen kentällä työskentelevät ammattilaiset

Osallistujamäärä: 215, joista rap- ja lyriikkatyöpajoihin osallistui 15 nuorta, Kallion open mic-tapahtumaan osallistui 100 ja Kallio Blockpartyissä nuorten esiintymistä seurasi 100

Yhteistyökumppanit: Taiteilija Arjunan Manuelpillain, Helsingin sanataidekoulu ry, Kallio Block party,

*Kallion kirjasto, Oranssi ry, Teatterikorkeakoulu, Helsingin kaupungin museo
Rahoittajakumppani: Helsingin sanataidekoulu ry, Suomen kulttuurirahasto*

MINDSPRAY 2018-2019

Mindspray Helsinki järjesti 2018 Stadin ammattiopiston Hattulantien yksikössä rap-runo-lyriikka-sanataidetyöpajoja opintoihin valmentavaan koulutukseen (VALMA) osallistuville maahanmuuttajataustaisille nuorille. Avoimia nuorille tarjottuja rap -ja lyriikkatyöpajoja järjestettiin myös Helsingin nuorisotila Hapessa. Näissä työpajoissa nuorille opetettiin myös biittien tekoa sekä studiotyöskentelyä. Nuoria kannustettiin omien biisien tekoon tekstistä valmiiseen biisiin. Nuorten toiveesta tehtiin myös musiikkivideot valmiiksi tulleista biiseistä. Stadin ammattiopiston ja Hapen työpajoihin osallistui yhteensä 20 nuorta.

2019 Aleks Salmelan vetämissä Mindpsray- sanataide- ja viestintätyöpajoissa nuoret maahanmuuttajat oppivat suomen kieltä innostavalla tavalla ja pääsevät ilmaisemaan itseään sanataiteen ja raplyriikan keinoin. Työpajat järjestetään Stadin ammattiopiston VALMA-koulutukseen osallistuville maahanmuuttajanuorille, jotka ovat asuneet Suomessa noin 1-3 vuotta. Mindspray-työpajat toteutettiin tammi-toukokuun aikana säännöllisesti viikoittain ja ne pidettiin koulupäivän aikana osana Stadin ammattiopiston valmentavaa opetusta ja koulutusta.

Rap-karaoke tapahtumat Beerger ravintolassa 12.7. ja 20.9. Tavoitteena oli juurruttaa säännöllisesti toteutettava rap-karaoketapahtuma Helsinkiin, yhteistyössä ravintola Beergerin kanssa.

Mindspray työpajat lisäsivät selvästi nuorten viestintätaitoja sekä suomen kielen sanavarastoa. Nuorilta ja Stadin ammattiopiston opettajilta saatu palaute oli erittäin positiivista ja innostunutta. Toiminta koettiin sellaiseksi, että se edisti merkittäväällä tavalla nuorten ryhmäytymistä ja madalsi kynnystä käyttää suomen kieltä.

Mindspray jatkuu 2019 syksyllä Kulttuurirahaston rahoituksen turvin Stadin ammattiopiston sekä Espoon Omnian VALMA -luokilla. Vastuu toteutuksista on Aleks Salmelalla. Rap-karaoke jatkuu syksyn 2019 aikana itsenäisesti ja vastuu toteutuksesta on siirtynyt Aleks Salmelalle ja ravintola Beergerille.

Vastuuhenkilö: Marjaana Jaranne

Toteutusalue: Helsinki

Toteutuksen ajankohta: 2018-2019

Kohderyhmä: Maahanmuuttaja nuoret, jotka opettelevat suomen kieltä osana valmentavia opintoja Stadin ammattiopistossa ja 12-20-vuotiaat nuoret, erityisesti pakolaistaustaiset nuoret, jotka eivät ole olleet pitkään Suomessa. Sanataiteen parissa työskentelevät ammattilaiset sekä rap-musiikista kiinnostuneet nuoret aikuiset.

Osallistujamäärä: 380

Yhteistyökumppanit: Helsingin sanataidekoulu, IPI -Kulmakuppila, Helsingin nuorisopalvelut, Stadin ammattiopisto, Aleks Salmela, Janne Ali-Vehmas, Arijunan Manuelpillai, Ravintola Beerger

Rahoittajakumppani: Helsingin nuorisopalvelut

MUSEON TARINAT ELÄVÄT

Yhteistyössä museoiden ja Leikkiteatteri ry:n kanssa lähdettiin tutkimaan museodraaman ja pelillisyyden sekä narratiivisen leikin mahdollisuuksia museokontekstissa. Aiheesta järjestettiin seminaari ja sen jälkeen toteutettiin kolme museotapahtumaa Porissa, Raumalla ja Harjavallassa. Tapahtumissa hyödynnettiin roolipeliä, museodraamaa ja sanataidetta.

Jokainen tapahtuma ja seminaari tavoittivat runsaasti kävijöitä, myös nuoria ja lapsiperheitä. Uudenalainen toiminnallisuus toi museoiden tarinat esille uusin tavoin kävijöille ja jätti kullekin museolle uusia toimintamuotoja ja ideoita. Hanke myös työllisti Leikkiteatterin teatteri-ilmaisun ohjaajia ja näyttelijöitä.

Vastuuhenkilö: Karoliina Suoniemi

Toteutusalue: Harjavalta, Pori, Rauma

Toteutuksen ajankohta: 2015-2017

Kohderyhmä: Kaikenikäiset museokävijät

Osallistujamäärä: Yhteensä noin 200

Yhteistyö- ja rahoittajakumppanit: Satakunnan museo, Emil Cedercreutzin museo, Rauman taidemuseo, Lönnströmin taidemuseo, Rosenlewin museo, Leikkiteatteri ry

MUSIIKKIA APPSEILLA

Musiikkia appseilla -työpajat toteutettiin yhteistyössä Konserttikeskuksen kanssa. Uudenmaan alueella tarjottiin lähinnä yläkouluikäisille biisin tekopajoja, joissa tutkitaan musiikkiohjelmien ja sovellusten mahdollisuuksia musiikin tekemiseen helpolla ja innostavalla tavalla. Välineinä käytettiin ipadeja sekä puhelimia.

Työpajojen tavoitteena oli innostaa nuoret kokeilemaan musiikin tekoa ja jatkamaan sitä työpajojen jälkeenkkin. Hanke edisti nuorten tasa-arvoisia mahdollisuuksia päästä mukaan musiikkiharrastustoimintaan. Työpajat saivat runsaasti positiivista palautetta niin oppilailta kuin opettajilta. Musiikkia appseilla oli pilottihanke, jolla testattiin myös uudenlaista koululle tarjottavaa työpajakonseptia. Pilotti oli onnistunut ja tulee jäämään osaksi Konserttikeskuksen vakituista työpajaohjelmistoa 2017 alkaen. Musiikkia appseilla-työpajoja tarjottiin kouluihin sekä nuorisopalveluihin Uudenmaan alueella. Työpajojen ohjaajina toimivat Jaakko Luomanen sekä Veli Laamanen.

Vastuuhenkilö: Marjaana Jaranne

Toteutusalue: Lohja, Karkkila ja Järvenpää

Toteutuksen ajankohta: 11/2015 – 10/2016

Kohderyhmä: Yläkouluikäiset nuoret

Osallistujamäärä: 611 nuorta

Yhteistyökumppanit: Konserttikeskus ry, Lohjan kulttuuripalvelut

Rahoittajakumppani: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Konserttikeskus ry

NYSTEP

Nordic Youth Street dance Training and Engagement Program (NYSTEP) on pohjoismainen yhteistyö, jonka keskiössä ovat katutanssilajit ja niiden opettaminen nuorille tanssisalien ulkopuolella. Projekti lähestyy tanssipedagogiikkaa sosiokulttuurisesta tulokulmasta ja pyrkii jalostamaan tapoja hyödyntää katutanssille ominaisia yhteisöpedagogisia menetelmiä tanssinopettajakoulutuksessa ja nuorten opetuksessa.

Johtuen COVID-19-pandemiasta, matkustaminen valtioiden rajojen yli ei ollut mahdollista vuonna 2020. Projekti voitiin toteuttaa Oulussa ja Luulajassa paikallisten taiteilijoiden voimin korkeakoulujen ollessa yhteydessä Zoomin välityksellä. Trondheimin yliopisto joutui jäämään projektista pois Norjassa vallitsevan kokoontumisrajoitusten vuoksi syksyllä 2020. Projekti jatkuu Oulun ammattikorkeakoulun koordinoimana.

Vastuuhenkilö: Julian Owusu

Toteutusalue: Oulu; Piteå, Ruotsi; Trondheim, Norja

Toteutuksen ajankohta: 2020

Kohderyhmä: Tanssinopettajaopiskelijat

Osallistujamäärä: 26

Yhteistyökumppanit: Oulun ammattikorkeakoulu, Luulajan teknillinen yliopisto ja Norjan tekniluonnontieteellinen yliopisto

NUORTEN PÄIVÄKIRJAKLUBI

Päiväkirjklubi on ilmiö, jolle ei näy loppua. Klubin tuottajat stand up -koomikot Risto K Järvinen ja Eeva Vekki sekä monet muut entiset nuoret ovat lukeneet huvittoman hauskoja ja noloja teinipäiväkirjojaan loppuunmyydyille saleille ympäri Suomea. Tähän asti klubit ovat olleet vain aikuisille suunnattuja. Yhteistyön tavoitteena oli lisätä nuorten mahdollisuuksia päästä mukaan erilaisiin kulttuuritoimintojen ja harrastusten pariin sekä innostaa nuoria kirjoittamaan.

Päiväkirjklubi pilotoitiin nuorille kevään ja syksyn 2016 ajan. Pääkohderyhmänä oli nuorisoteatteria harrastavat nuoret, mutta mukana oli myös lukiolaisia ja esimerkiksi Tuusulassa kirjaston käyttäjiä. Tapahtumat olivat nuorille maksuttomia. Koska Päiväkirjklubin nuorille suunnattu kiertue oli onnistunut, se jää Päiväkirjklubin tilattavaan ohjelmistoon.

Vastuhenkilö: Marjaana Jaranne

Toteutusalue: Uusimaa

Toteutuksen ajankohta: Kevät-syksy 2016

Kohderyhmä: Yläkouluikäiset nuoret

Osallistujamäärä: 140

Yhteistyökumppanit: Eeva Vekki, Risto K. Järvinen, Helsingin Nuorisosiainkeskus, Tuusulan lukio ja kirjasto, Keravan Vekarateatteri, Masalan nuorisoteatteri

OHJAAMO VANTAA GOES WILD

Nuoret maalasivat Vantaan Tikkurilassa sijaitsevan Ohjaamon rakennuksen katutaiteilija Maikki Rantalan johdolla. Tekniikkoina käytettiin sekatekniikkaa sekä katutaiteesta tuttuja elementtejä. Projektissa innostettiin nuoret mukaan maalaamaan ja suunnittelemaan rakennuksen uutta julkisivua sekä osallistumaan siihen liittyviin työpajoihin. Työpajoihin ja rakennuksen maalaamiseen osallistui 16 nuorta, iältään 18–24-vuotiaita. Maalaus toteutettiin viikon kestäväenä työpajana toukokuussa 2016. Ohjaamo Vantaa Goes Wild -projektin tavoitteena oli tehdä Ohjaamo Vantaa helpommin lähestyttäväksi ja houkuttelevammaksi paikaksi sekä antaa nuorille mahdollisuus vaikuttaa konkreettisella tavalla lähiympäristönsä ilmeeseen. Yhteistyöprojekti lisäsi myös taiteilijoiden, työllisyyspalvelujen sekä ammattiopilaitosten välistä yhteistyötä.

Vastuhenkilö: Marjaana Jaranne

Toteutusalue: Vantaa

Toteutuksen ajankohta: Toukokuu 2016

Kohderyhmä: Koulutusta tai työtä vailla olevat nuoret

Osallistujamäärä: 16

Yhteistyökumppanit: Vantaan kaupunki, Ohjaamo Van- taa, ammattiopisto Varian maalarilinja, Maikki Rantala Rahoituskumppanit: Vantaan kaupunki, Tikkurila

PORA, PORA!

Taidetta, tiedettä ja terveyttä yhdistävään Pora, pora! -taidepilottiin haettiin loppukesällä 2018 ideaa, joka taiteellisten pähkinöiden muodossa helpottaisi hammashoitoon liittyviä jännitys- ja pelkotiloja. Toiveena oli, että idea toteutuisi lasten kanssa ja yhteisötaiteellisia menetelmiä käyttäen.

Pilottiprojektiksi valittiin kuvataiteilija, taidepedagogi ja osuuskunta Canadantuijat jäsenen Sanna Vainionpään ehdotus ”Savicroquis”. Yhteistyökumppaniksi valikoitui Liedon Loukinaisten koulu, jonka 4.luokkalaiset tutkivat kirjaimellisesti kädet savessa ja Sannan johdolla, miten pelko voi näkyä ja miltä se voi tuntua kehossa. Teoksen toteutukseen osallistui noin 40 lasta.

Croquis-veistosten muodostama teoskokonaisuus asennettiin Liedon Koulukeskuksen hammashoitolaan huhtikuussa 2019 ja samassa yhteydessä toteutettiin hoitolan asiakkaiden keskuudessa Turun yliopiston tutkimuskäyttöön kysely hammashoittoon liittyvistä tuntemuksista (Modified Dental Anxiety Scale). Hammashoidon kanssa tehty yhteistyö on uutta ja innostavaa! Molemminpuolin. Projekti on herättänyt kiinnostusta myös Turun yliopiston hammaslääketieteen laitoksella ja yhteistyö taiteilijoiden kanssa jatkuu pilotista opitun materiaalin perusteella. Projekti jatkuu osana edellä mainittua tutkimusta Turun Yliopistoon. Lisäksi suunnitellaan pilotista saatujen kokemusten perusteella teoksen konseptointia ja lanseerausta laajemmalle, yhteistyössä hammaslääketieteen asiantuntijoiden kanssa.

Vastuuhenkilö: Suvi Solkio

Toteutusalue: Lieto

Toteutuksen ajankohta: 2018 - 2019

Kohderyhmä: lapset, hammashoidon asiakkaat ja työntekijät

Osallistujamäärä: 100

Yhteistyökumppanit: Turun yliopisto, Loukineaisten koulu / Lieto, Liedon kunta (kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi, terveystoimi), taiteilija Sanna Vainionpää

POHJOINEN YLÖS! / RYTMII JA KAMERA

Projekti keskittyi nuorten taideharrastusmahdollisuuksien lisäämiseen ja osallistavaan taidetoimintaan pohjoisessa Keski-Suomessa. Se jakautui kahteen väylään: nuorille suunnattuun suoraan toimintaan ja rakenteelliseen vaikuttamiseen.

Kenttätason toiminnassa pyrittiin vireyttämään kuntien nuorille suunnattuja taideharrastuksia ja elävöittämään harrastusten kirjoa mm. hiphop-kulttuurin avulla.

Rakenteellisella puolella haettiin pysyviä organisaatio- ja toimintamalleja, joiden avulla kyetään auttamaan kuntia kulttuurisessa nuorisotyössä. Samansuuntaisia toimijoita tuotiin lähemmäksi toisiaan ja niiden välistä kommunikaatiota lisättiin tuntuvasti.

2019 alaprojekteina ovat olleet Pasilassa toteutettu Pihamuurin maalaustyöpaja alueen lapsille ja nuorille, Keravan purkutaidetalon nuorten graffitityöpajat ja Katutaidekoulu -projekti Rajatorpan koululla.

Projektin alulle paneman vireen myötä Keski-Suomessa alkoi OKM:n myöntämän lähes 200 000€:n avustuksen turvin Nuoret ja osallisuus kulttuuritoiminnassa -hanke, jonka ohjausryhmästä on muodostunut Keski-Suomeen uusi toiminnallinen elin, joka helpottaa maakunnan kulttuurisen nuorisotyön asioiden eteenpäin vientiä huomattavasti. Projektin aloittama prosessi on edelleen kesken, ja tulevaisuus näyttää, kuinka kaikki onnistuu ja missä laajuudessa. Kehitystyö jatkuu laajalla kärjellä. Suurella kiinnostuksella odotan, mitä tulee tapahtumaan. Vastuussa ovat Nuoret ja osallisuus kulttuuritoiminnassa -hanke, Keski-Suomen kunnat ja kulttuurialan toimijat.

Vastuuhenkilö: Marko Hämäläinen

Toteutusalue: Keski-Suomi

Toteutuksen ajankohta: 2019-2020

Kohderyhmä: Pohjoisen Keski-Suomen nuoret sekä kuntaorganisaatiot

Osallistujamäärä: noin 2500 henkilö (suoranaisesti), noin 2000 henkilöä (välillisesti)

Yhteistyökumppanit: Multian kunta, Viitasaaren kunta, Äänekosken kaupunki, Jyväskylän kaupunki, Kulttuurialta, Kulttuuriyhdistys Tuff!, Luovan valokuvauksen keskus, Nuori Kulttuuri, Jelmury, Keski-Suomen museo

Rahoittajakumppanit: Kaupungit, kunnat ja OKM

SALVOS

Salvos-hankkeen päämääränä on vakiinnuttaa arkkitehtuuri- ja ympäristökasvatus kiinteäksi osaksi neljän taiteen perusopetusta tarjoavan kuvataidekoulun opetusohjelmaa, osana kuvataiteen perusopetusta tai opetustarjonnan laajentamisen myötä arkkitehtuurin taiteen perusopetuksiksi. Salvos-hanke toimii Opetushallituksen kehittämisrahoituksella vuosina 2016-2017 ja 2018-2019.

Vastuhenkilö: Eeva Astala

Toteutusalue: Valkeakoski, Lappeenranta, Lohjanseutu, Lahti

Toteutuksen ajankohta: 2016 - 2017

Yhteistyökumppanit: Arkkitehtuurin tiedotuskeskus, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry

SANAT! -KIRJALLISUUSTAPAHTUMA JA PORIN KIRJOJEN YÖ

Yhteistyössä läänintaiteilijan kanssa aloitetut uudet kirjallisuustapahtumat Eurassa ja Porissa sisälsivät molemmat myös eritoten lapsille ja nuorille suunnattua ohjelmaa. Lapsille esiintyivät lastenkirjailijat ja teatterin ammattilaiset, nuoret osallistuivat mm. kirjailijoiden ohjaamiin fantasiakirjoituspajoihin sekä seurasivat kirjallisuuskeskusteluita.

Molempina vuosina molemmat tapahtumat tavoittivat runsaasti kävijöitä, myös nuoria ja lapsia perheineen. Tapahtumat tarjosivat matalan kynnyksen tavan tavata ja kuulla kirjailijakeskusteluita sekä osallistua maksuttomiin kirjoittajapajoihin ja laadukkaaseen lastenohjelmaan. Tapahtumat työllistivät myös useita kirjallisuuden, sanataiteen ja teatterin ammattilaisia.

Vastuhenkilö: Karoliina Suoniemi

Toteutusalue: Eura ja Pori

Toteutuksen ajankohta: 2016 ja 2017

Kohderyhmä: Tapahtumat kaiken ikäisille, myös erityistä ohjelmaa lapsille ja nuorille

Osallistujamäärä: Noin 200

Yhteistyö- ja rahoituskumppanit: Porin kaupunginkirjasto, Euran kunta, kirjoittajayhdistys Manu Forte, Nuoren voiman liitto

SANATAITEEN JA KIRJALLISUUS- KASVATUKSEN SEMINAARIT JA KOULUTUSPÄIVÄT

Turussa ja Porissa järjestettiin kaksi sisällöltään yhtenäistä seminaaria kirjallisuuskasvatuksesta ja sanataiteesta (nimellä Taaperotarinoita ja riimikylpyjä) lasten ja nuorten kanssa työskenteleville. Lisäksi järjestettiin yhteistyössä kirjailija, sanataideopettaja Emma Puikkosen kanssa kolme seminaaria sanataiteen menetelmistä liittyen sanataiteen menetelmien kirjaprojektiin, joka konkretisoituu vuonna 2018. Sanataidekoulutusta järjestettiin myös Rovaniemellä vuonna 2016 sekä Villit sanat! – lasten ja nuorten sanataideohjauksen virikepäivä 1.12.Tirolin-salissa.

Kaikki seminaarit saivat runsaasti kiitosta ja menetelmät levisivät monessa paikassa arkikäyttöön. Yleisöpalautteessa osallistuja kertoivat saaneensa runsaasti uusia työkaluja omaan työhönsä.

Vastuhenkilö: Karoliina Suoniemi ja Tittamari Marttinen

Toteutusalue: Pori, Turku, Rovaniemi

Toteutuksen ajankohta: 2015, 2016 ja 2017

Kohderyhmä: Lasten ja nuorten kanssa työskentelevät, mm. varhaiskasvatus, opettajat, nuorisotyöntekijät, kirjastoammattilaiset.

Osallistujamäärä: Noin 200 + 200

Yhteistyökumppanit: Satakunnan Sanataideyhdistys Skriivari, Porin, Rovaniemen ja Turun kirjastot

Rahoittajakumppanit: Kts.Yhteistyökumppanit

SANOJEN SATAKUNTA – TURUN KIRJAMESSUJEN TEEMAKOKONAISUUS

Turun Kirjamessujen 2016 virallinen kotimainen teema oli Satakunta, jonka ison oman osaston visuaalinen ilme ja lavaohjelma toteutettiin läänintaiteilijatyönä. Teemakokonaisuus tuotettiin yhteistyössä Satakuntaliiton kanssa. Teemaosasto sisälsi myös runsaasti ohjelmaa lapsille ja nuorille sekä lapsiperheille. Teemakokonaisuus oli näkyvä nosto satakuntalaisen kulttuurin ja kirjallisuuden puolesta ja se sai runsaasti kiitosta sekä yleisön että kirjailijoiden ja taiteilijoiden puolelta.

Vastuuhenkilö: Karoliina Suoniemi ja Marjo Heino

Toteutusalue: Kirjamessut Turussa, toteuttajat Satakunnasta

Toteutuksen ajankohta: Lokakuu 2016

Kohderyhmä: Kaikenikäiset messukävijät

Osallistujamäärä: Noin 21 000 (messujen kokonaiskävijämäärä)

Yhteistyökumppanit: Turun Kirjamessut, Satakuntaliitto, Satakirjastot, satakuntalaiset kirjakaupat, yhdistykset ja kunnat laajasti

Rahoittajakumppanit: Satakuntaliitto

SANO SE- RAPLYRIIKANTYÖPAJAT

Projektissa innostettiin nuoria kirjoittamaan ja lukemaan raplyriikan työpajojen keinoin. Projektin tuotti nuorten oma äänistä lyriikkaa ja valoi intoa kirjoittamiseen.

Vastuuhenkilö: Karoliina Suoniemi

Toteutusalue: Satakunta

Toteutuksen ajankohta: 2016

Kohderyhmä: Nuoret kouluissa ja nuorisotiloilla

Osallistujamäärä: Noin 200

Yhteistyökumppanit: Satakunnan kuntien koulutoimet, rapartisti Tarkka

Rahoittajakumppanit: Koulut

SATA KOHTAAMISTA

Vuonna 2016 alkaneen Sata kohtaamista -projektin aikana taiteilijat ja kuntalaiset kohtasivat muun muassa nuorisotaloilla, tansseissa, saaristossa, kirjastoissa, torilla ja uimahallissa. Kohtaamisista syntyi viisi mittavaa teosta: This is me, Kohtaamisten kartta, Lähiösinfonia, Kuulumiset ja Sata suuta, sata korvaa. Teokset käsittelivät muun muassa ihmisten kokoisia uutisia, ystävyyttä, koulukiusaamista, lähihistorian merkittäviä tapahtumia ja kotikuntien tärkeitä paikkoja. Projektin päätteeksi kohtaamisia esittelevä näyttely kiersi kaikissa kunnissa.

Mittava seutukunnallinen projektityö tutustutti kuntien kulttuuritoimijat yhteisötaiteelliseen työskentelyyn sekä taiteilijoihin. Yhteisrahoitteen projektin tuomat hyvät kokemukset loivat yhteyden paikallisten yhteisötaiteilijoiden ja kuntatoimijoiden välille ja pohjusti myös tulevaisuuden yhteistyötä.

Vastuuhenkilö: Suvi Solkio

Toteutusalue: Turku ja Turun seudun kunnat: Aura, Kaarina, Lieto, Masku, Mynämäki, Nousiainen, Naantali, Paimio, Pöytyä, Raisio ja Rusko

Toteutuksen ajankohta: 1.1.2016-31.12.2017

Kohderyhmä: Lapset, nuoret, aikuiset, sekaryhmät Osallistujamäärä: 350

Yhteistyökumppanit: Turun seudun kuntien kulttuuritoimijoiden Oikeesti jotakin -yhteistyöverkosto sekä taiteilijat Annastiina Saastamoinen, Joonas ja Maria Lukala, Turun Sarjakuvakerho ry, Rahtiteatteri ry, Hanakaisa Vainio ja Annika Dolgov

Rahoituskumppanit: Oikeesti jotakin -verkoston kunnat

SATAKUNNAN SANATAITEENYHDISTYS SKRIIVARI

Vuonna 2015 läänintaiteilijan ja alueen toimijoiden aloitteesta perustettu ammattilaisten yhdistys, jonka päämääränä on sanataiteen levittäminen alueelle sekä sanataideohjaajien työllistäminen. Yhdistys on käynnistänyt toimintaansa monien ikäryhmien parissa ja tavoittanut myös runsaasti lapsia ja nuoria.

Yhdistys on saanut mittavan apurahan ja työllistänyt useamman sanataideopettajan projekteihinsa. Yhdistyksen toiminta on tavoittanut runsaasti lapsia, varsinkin erilaisissa kouluhankkeissa, myös haja-asutusalueella.

Vastuuhenkilö: Karoliina Suoniemi

Toteutusalue: Satakunta

Toteutuksen ajankohta: 2015 - jatkuu

Yhteistyökumppanit: Kunnat

Rahoittajakumppanit: Satakunnan maakuntarahasto

SINUSSAKO ARKKITEHTUURIKASVATTAJAA?

Valtakunnallisella **Sinussako arkkitehtuurikasvattajaa?** -kyselyllä haluttiin kartoittaa arkkitehtien valtakunnallista kiinnostusta toimia kasvatuksen kentällä ja koota tekijäpankki kiinnostuneista alan ihmisistä. Kyselyn pohjalta löydettiin asiantuntijoita mm. Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen arkkitehtuurikerhoihin Seinäjoelle, Tampereelle, Turkuun ja Ouluun.

Vastuuhenkilö: Eeva Astala

Toteutusalue: Valtakunnallinen

Toteutuksen ajankohta: 2016 – 2017

Yhteistyökumppanit: Suomen Arkkitehtiliitto SAFA

SIRKUSTA KOULUIHIN

Sirkusta kouluihin-pilottihanke syntyi läänintaiteilijan ajatustyön tuloksena ja sen käytännön toteutuksesta vastaa Konserttikeskus. Hankkeen tavoitteena on tutustuttaa lapset ja nuoret monipuolisesti sirkustaiteen ilmaisumuotoihin ja tarjota samalla taiteellisia elämyksiä. Sirkusta kouluihin-hankkeella halutaan edistää sirkustaiteen näkyvyyttä, saatavuutta, alueellista tasa-arvoa ja taiteilijoiden työllistymistä eri puolilla Suomea. Sirkusesityksien yhteyteen on mahdollista liittää myös työpajoja. Kiertueille valittaville esityksille oli asetettu yleiset laatukriteerit: 1) esitys on taiteellisesti korkeatasoinen ja tarjoaa kokijalleen myönteisen elämyksen sekä tuoreita ideoita, 2) sirkustaiteen tulee olla pääosassa, 3) sirkusesitys ottaa huomioon kohderyhmän koostumuksen ja erityisvaatimukset ja sen tulee mahdollisuuksien mukaan tukea pedagogisia tavoitteita ja tuottaa niille lisäarvoa, 4) esiintyjät luovat katsojaan kontaktin, joka säilyy koko esityksen ajan ja esitys on suunniteltava kokonaisuudeksi 5) sirkusohjelma juonnetaan luontevasti ja selkeästi sopivan mittaisin repliikein, mutta sanattomatkin esitykset ovat mahdollisia, esittäjien on osattava arvioida yleisön vastaanottokyky. Pilottikiertueesta saatu palaute oli positiivista.

Vastuuhenkilö: Rauli Katajavuori

Ajankohta: 2016

Järjestetyt esitykset: Sirkus Aikamoinen - 18 esitystä, joista 3 Kangasalla ja 15 Nokialla // Sirkus Supiainen-15 esitystä Espoossa, Vantaalla ja Turussa // Lumo 6 esitystä Nokialla

Yhteistyökumppanit: Konserttikeskus

SUURI LUKUSEIKKAILU

Satakunnan alueella toteutettiin osana valtakunnallista tapahtumaa Suuri lukuseikkailu -tapahtuma, Mun sanat-projekti Porin Sairaalakoulun nuorten kanssa sekä päiväkotien vanhempainilloissa kiertäneen Lue lapselle -infokiertue.

Vuoden aikana vahvistettiin lasten ja nuorten luku- ja kirjoitusharrastusta, tuotiin tietoa ja ideoita kirjallisuuskasvatukseen varhaiskasvatuksen henkilökunnalle ja lasten vanhemmille sekä työllistettiin sanataideopettajia ja kirjailijoita vuoden projektien äärellä.

Toteutusalue: Satakunta

Toteutuksen ajankohta: Vuosi 2017

Kohderyhmä: Lapset, koululaiset, lapsiperheet, nuoret, vanhemmat

Osallistujamäärä: Noin 500 Yhteistyökumppanit: Satakunnan kuntien varhaiskasvatus, Satakirjastot, Lukukeskus, Lastenkirjainstituutti, Lastenkulttuurikeskukset, Satakunnan Sanataideyhdistys Skriivari
Rahoittajakumppanit: Kts. yhteistyökumppanit

SUOLAHTI MASSIVE

Suolahti Massive projektin tavoitteena on lisätä yläkouluikäisten nuorten taideharrastusten saatavuutta ja saavutettavuutta Äänekosken kaupungin alueella. Samalla edesautetaan paikallisten ja muualta Keski-Suomesta tulleiden taiteilijoiden työllistymistä. Tarkoituksena on luoda pysyviä rakenteita, joita voidaan hyödyntää jatkossa itsenäisesti, ilman sivusta tulevaa tukea ja motivointia. Suolahti Massive on pilottiluonteinen projekti, jonka tuloksia hyödynnetään myöhemmin koko pohjoisen Keski-Suomen lasten ja nuorten taideharrastusten tarjonnan kehittämisessä. Suolahdesta haemme siis positiivista esimerkkiä ja motivaattoria varsinaisten tulosten lisäksi. Projektin tavoitteina oli lisätä lasten ja nuorten taideharrastusmahdollisuuksia pohjoisen Keski-Suomen kuntien alueella, saada aikaan pysyviä rakenteita ja verkostoja, joiden avulla pienet kunnat voivat jatkossa tarjota kulttuuriharrastuksia lapsille ja nuorille sekä lisäksi kuntien välisen yhteistyön ja liikkuvuuden.

Käytännön toiminta on aloitettu työpaja- ja kerhotoiminnalla, joka painottuu aluksi urbaaneihin taiteisiin (katutanssi, hiphop, graffiti, valo- ja videokuvaus ym.).

Projektissa on yhteistyökumppaneina Äänekosken kaupunki sekä toteutuspuolella vaikuttavat Kulttuuriyhdistys Tuff! ja Kulttuuriaitta, joiden tietotaitoa voimme hyödyntää.

Vaastuhenkilö: Marko Hämäläinen

Toteutusalue: Pohjoinen Keski-Suomi

Toteutuksen ajankohta: 2018

Kohderyhmä: yläkouluikäiset nuoret

Osallistujamäärä: 100

Yhteistyökumppanit: Äänekosken kaupunki (kulttuuri- ja nuorisotoimi), Kulttuuriyhdistys Tuff! (nuorten vapaa-ajan urbaanit taideharrastukset)

Rahoittajakumppani: SKR (valokuvausleirin osalta), Äänekosken kaupunki (kerhotoiminta)

SVENGIKEMUT - OSALLISUUDEN JA SAAVUTETTAVUUDEN EDISTÄMINEN

Svengikemut on matalan kynnyksen lastenmusiikkifestivaali, joka tuo erityisesti lastenmusiikkia ja lastenmusiikin lappilaisia ammattilaisia esille. Kirjastoyhteistyö mahdollistaa Svengikemujen levittämisen tulevaisuudessa useiden lappilaisten kuntien kirjastoihin. Tapahtuman yhteydessä on aina mukavia pop-up-työpajoja kuten esim. 2016 breakdance-työpaja ja 2017 paperilennokkityöpaja ja mahdollisuuksien mukaan esityksiä ja kirjastojen omia sisältöjä esim. runo-onginta, satupiiri ja niin edelleen.

Projekti on innostanut Lapin kirjastoa hakemaan yhdessä kulttuuritoimijoiden kanssa apurahaa Svengikemujen levittämiseen. Lapsiperheet ovat antaneet positiivista palautetta tapahtumasta, koska siellä on lapsiperheille sopivaa ohjelmaa ja se on maksuton. Lapista puuttuvat lastenfestivaalit tyystin, joten tämä on pioneerityötä. Tapahtumaa varten ammattimuusikot perustivat uuden lastenbändin Lappiin.

Vastuuhenkilö: *Mette Ylikorva*

Toteutusalue: *Rovaniemen kirjasto*

Toteutuksen ajankohta: *2016 ja 2017*

Kohderyhmä: *Lapset, lapsiperheet*

Osallistujamäärä: *250*

Yhteistyökumppanit: *Lapin kirjasto, Saamelainen päiväkot, Oulun yliopisto, Rovaniemen kulttuuritoimi*

TAIDEVOIMATOIMISTO

Taidevoimatoimisto rakensi siltaa nykytaiteen ja uusien yleisöjen välille sekä edisti yhteisötaiteilijoiden ammatillista osaamista ja verkostoitumista. Projektin kimmokkeena toimii Turun taidehallin yleisötyö- ja taidekasvatusohjelman rakentaminen yhteistyössä osallisten taiteilijaseurojen kanssa.

Projektissa toteutettiin 24.5.2019 Avoin palvelumuotoilukoulutus taiteilijoille ja 30.5. Turun Taidehallin jäsenyhdistysten taiteilijoille suunnattu Nykytaiteen uudet yleisöt -workshoppäivä. Projekti siirtyi Turun Taidehallin ja työosuuskunta Canadantuijat vastuulle Suvin siirtyessä muihin tehtäviin.

Vastuuhenkilö: *Suvi Solkio*

Toteutusalue: *Turku*

Toteutuksen ajankohta: *24.5. ja 30.5.2019*

Kohderyhmä: *ammattitaiteilijat, yhteisötaiteilijat*

Osallistujamäärä: *30*

Yhteistyökumppanit: *Turun Taidehalli, Turun taiteilijaseura, valokuvakeskus Peri, työosuuskunta Canadantuijat*

TAITEELLA KASVANEET

Taiteella kasvaneet-sarja avaa eri puolilla Suomea lasten- ja nuorten kulttuurin parissa työskentelevien työn arkea ja ajatuksia omasta työstään lyhytvideoiden muodossa. Sarjaa tuotettiin vuonna 2017 seitsemän lyhytvideon verran.

1: Kasvaa kulttuurista – kipinää yhteistyön luovien alojen ja kuntatoimijoiden välille *(julkaistu 7.10.2017 Kunnan työn päivänä)*

Kasvaa kulttuurista -tapaamisilla edistetään lasten- ja nuorten kulttuurin parissa työskentelevien taiteilijoiden työllistymistä ja alan toimijoiden yhteistyötä eri puolilla Suomea. Videolla nähdään otteita tapaamisesta, jossa Etelä- ja Pohjois-Savon lasten- ja nuorten kulttuurin ammattilaiset esittelevät omaa osaamistaan sekä kertovat ajatuksiaan yhteistyöstä ja sen merkityksistä.

2: Ääneen! Out Loud!

Työkaluja oman äänen kuuluviin saattamiseen

(julkaistu 24.10.2017 YK:n päivänä)

Porissa Suomi Areenan yhteydessä järjestetyssä Ääneen! Out Loud! tapahtumassa tarjottiin nuorille välineitä oman äänen kuuluville saamiseksi. Videolla mm. yhteisötaiteilija Katri Tella ja runoilija Susinukke Kosola kertovat miksi lasten sekä nuorten äänen kuuleminen ja esille tuominen on tärkeää.

3: Tiloissa – nuorten omaehtoisen taiteen areena

(julkaistu 20.11.2017 Lapsen oikeuksien päivänä)

Pyhäjoella järjestetty Tiloissa-tapahtuma tarjosi nuorille mahdollisuuden omaehtoisen taiteen tekemiseen ja kokemiseen. Videolla kuullaan mm. tapahtumassa mukana olleiden graffititaiteilijoiden ja DJ:n ajatuksia omasta työstään ja sen merkityksistä.

4: Young Street Art – Nuorten osallisuuden edistäminen katutaiteen keinoin

(julkaistu 10.12.2017 Ihmisoikeuksien päivänä)

Sarjan neljäs video ”Young Street Art”, jossa teemana on nuorten osallisuuden vahvistamien katutaiteen keinoin. YK:n Ihmisoikeuksissa tunnustetaan jokaisen oikeus kulttuurielämään ja luovaan toimintaan. Tämä on myös jokaisen nuoren oikeus. Vantaan Young Street Art-katutaidetyöpajoihin osallistuvat nuoret oppivat uusia taidetekniikoita ja pääsivät luovalla, konkreettisella tavalla vaikuttamaan omaan lähiympäristöönsä tekemällä alueelle julkisia teoksia.

5: Unicef-juhla – paistattelua parrasvaloissa hyvän asian puolesta

(julkaistu 13.1.2018 Tee unelmiasi totta-päivänä)

Unicef-juhlassa lapset ja nuoret ovat unelmiensa äärellä, kun he pääsevät esiintymään ammattimaisissa teatteritiloissa. Tunne oman taiteen tärkeydestä on arvokasta. Tekemällä ja kokemalla kipinä ammattilaisuuteen ja taiteesta nauttimiseen saadaan lapsena ja se vahvistuu nuorena.

6: Sanataide – Mielikuvituksen liittoa, ilmaisun voimaa ja lukuintoa

(julkaistu 23.1.2018 Käsin kirjoittamisen päivänä)

Sanataide on mielikuvituksen lentoa, monitaiteista tarinoihin sukeltamista ja lukuintoa herättelevää leikkiä ja iloa. Tekstejä tulvivassa maailmassa sanataide- opetus tarjoaa avaimia maailman ymmärtämiseen ja lasten sekä nuorten oman äänen kuuluviin saattamiseen.

7: Arkkitehtuuri monialaisena oppimiskokemuksena

(julkaistu 20.3. Onnellisuuden päivänä)

Yksi onnellisen elämän osatekijä on viihtyisä elinympäristö, jota voidaan lasten ja nuorten kanssa edistää esimerkiksi arkkitehtuurikasvatuksen keinoin. Lasten ja nuorten osallisuus kaupunkisuunnittelussa on tärkeä osa kestävästä tulevaisuuden rakentamisesta. Taiteella kasvaneet -sarjan viimeisessä videossa nähdään tunnelmia projektista, jossa tutkitaan arkkitehtuuria eri oppiaineiden teemana ilmiöoppimisen kautta.

Vastuhenkilö: Laura Arala

Toteutusalue / Kuvauspaikat: Varkaus, Pori, Pyhäjoki, Vantaa, Tornio, Joensuu

Toteutuksen ajankohta: Vuosi 2017

Kohderyhmä: Lasten- ja nuortenkulttuurista kiinnostuneille

Osallistujamäärä: Yhteensä yli 7000 katsomiskertaa Taiken Facebook-sivulla ja Youtube-kanavilla

Yhteistyökumppanit: Videopalvelu Merja Palm, Suomen Lastenkulttuurikeskusten liitto

TAITEELLA KASVANEET 2

Taiteella kasvaneet –videosarjan toinen osa avaa eri puolilla Suomea lasten- ja nuortenkulttuurin parissa työskentelevien taiteilijoiden uraa ja ajatuksiaan omasta työstään sekä mentori-oppilas-suhteistaan. Vuonna 2019 kuvattiin 4 videohaastattelua. Videot julkaistiin 17.1.2020

1: Lauri Lappalainen ja Ossi Valpio

Muusikko ja kulttuuriaktiivi Ossi ”Soul Valpio” Valpion ja DJ Lauri ”Larren G” Lappalaisen jakavat ajatuksia siitä, miten Hip Hop -kulttuuri ja taide kohtaavat. Kuullaan yhteisölähtöisestä kulttuuripedagogiikasta ja taiteen monitasoisen mahdollistamisen arvosta lasten- ja nuorten taidekasvatuksessa.

2: Marika Gustafsson ja Sanna Vainionpää

Keraamikko Marika Gustafsson ja kuvataiteilija Sanna Vainionpää kertovat yhteisestä historiastaan ja töistään taiteen ohjaajina. Luovan taiteen tekeminen pitäisi olla mahdollista jokaiselle lapselle ja nuorelle lähtökohdistaan huolimatta. Taiteen tekeminen parhaimmillaan on sitä, että kokeillaan, epäonnistutaan ja yhdessä löydetään uusia luovia ratkaisuja omalle ilmaisulle.

3: Anne Pässilä ja Aki Lintumäki

Tutkija Anne Pässilä ja taiteilija Aki Lintumäki keskusteleivat muun muassa siitä, miten yhteiskunnan muutokset vaikuttavat tarvittaviin lähestymistapoihin taiteeseen. Siitä, kuinka taide voi toimia sosiaalisena vahvistajana, muutoksen luojana ja elämäntoivon lähteenä.

4: Leo Lenkola ja Miikka Ryytty

Tanssialan moniammattilaiset Leo Lenkola ja Miikka Ryytty, joiden opettaja-oppilassuhde on kasvanut elämänmittaiseksi kollega- ja ystävyyssuhteeksi. Tanssijuus ja opettajuus kulkevat heissä käsi kädessä ja tanssin lahjan jakaminen sitä harrastavien lasten- ja nuorten kanssa on jatkuva inspiraation lähde.

Vastuuhenkilö: Laura Arala

Toteutusalue / Kuvauspaikat: Jyväskylä, Kuopio, Helsinki, Sodankylä, Turku

Toteutuksen ajankohta: Vuosi 2019

Kohderyhmä: Lasten- ja nuortenkulttuurista kiinnostuneille

Osallistujamäärä: Yhteensä yli 9000 katsomiskertaa Taiken Facebook-sivulla ja Youtube-kanavilla

Yhteistyökumppanit: Double Deuce Productions, Suomen Lastenkulttuurikeskusten liitto

TAITEILIJOIDEN LIIKKUVUUDEN LISÄÄMINEN

Yhteistyöllä haetaan keinoa tehdä pohjoisesta taiteilijoita kiinnostava, kansainvälisiä työmahdollisuuksia tarjoava alue. Tavoitteena on taiteilijoiden verkostoitumisen mahdollistaminen pohjoisessa sekä taiteilijoiden työmahdollisuuksien lisääminen Lapin ja Pohjoiskalotin alueella. Projektiin on sisältynyt lukuisia osallistumisia seminaareihin ja keskustelutilaisuuksiin Ruotsissa, Suomessa ja Norjassa.

Projekti on poikunut uusia projekteja, jotka etenevät uusilla apurahoilla. Taiteilijat ovat päässeet tutustumaan toisiinsa ja ovat verkostoituneet. Kalotti-Pilotti hanke poiki Northern Creation hankkeen, jossa lähdetään työstämään pohjoismaista esitystä. Tekijät valitaan neljästä maasta: Suomen Lapista, Grönlannista, Islannista ja Norjan Lapista. Ensi-ilta nähdään Islannissa Cycle-festivaaleilla syyskuudella 2019 ja esitys tulee kiertämään pohjoismaissa.

Vastuuhenkilö: Mette Ylikorva

Toteutusalue: Lappi, Tromssa, Nuuk Grönlannissa, Islanti

Toteutuksen ajankohta: 2017

Kohderyhmä: Ammattitaiteilijat Osallistujamäärä: 70

Yhteistyökumppanit: Lapin esittävien taiteiden keskus, Hiljaisuus ry, RadArt, Cycle-festivaali, Tromssan kunta, Kittilän kunta, Lapin nukketheateriyhdistys, Resurscentrum för Konst

Rahoittajakumppani: Pohjois-Kalotin neuvosto

TILOISSA

Tiloissa on yhteisötaiteellinen konsepti, joka hyödyntää urbaanien taiteiden ja nuortenkulttuurin temaattiset yhtäläisyydet taiteen saatavuuden parantamiseen. Tiloissa-projektissa järjestettiin useita tapahtumia sekä annettiin tuotannollista apua kentällä oleville tahoille, jotka järjestävät nuorille katutanssi- ja katutanssikulttuuriin liittyviä tapahtumia ja toimintaa.

1: Katukulttuuriyhdistys KatKu ry:n käynnistymisen tukeminen

Läänintaiteilija on ollut saattamassa tekijöitä yhteen muodostamaan yhdistystä, jonka tavoitteena on edistää laajasti katukulttuuritoimintaa Oulun alueella.

Yhdistys on perustettu 2017 ja alun tukemisen jälkeen toimii itsenäisesti. Yhdistys on hakenut ja saanut rahoitusta omille katukulttuuria edistäville projekteille. Yhdistys oli myös mukana toteuttamassa Call out Oulu -projektia yhdessä Taiteen edistämiskeskuksen ja Oulun kaupungin kanssa.

Vastuuhenkilö: Julian Owusu

Toteutusalue: Oulu

Toteutuksen ajankohta: Vuosi 2017

Kohderyhmä: Katukulttuurin ja urbaanin taiteen tekijät

2: Hupisaarten kesäteatterin purkubileet

Ilmaistapahtuma, jossa purkutuomion saaneen Hupisaarten kesäteatterin ulkoseinät koristeltiin taiteella. Graffititeokset olivat nähtävillä kesäteatterirakennuksen purkuun asti talvella 2017.

Tapahtuma käytetään case-esimerkkinä, kun Oulun kaupungilla tehdään suunnitelmaa taiteen tekemisen mahdollisuuksille purkukohteisiin. Nuoret saivat ammattilaisen opastuksella tutustua graffitin tekemiseen.

Vastuuhenkilö: Julian Owusu

Toteutusalue: Pohjois-pohjanmaa

Toteutuksen ajankohta: 22.4.2017

Kohderyhmä: Nuoret

Osallistujamäärä: 75

Yhteistyökumppanit: Oulun kaupunki

Rahoittajakumppani: Oulun kaupunki (osarahoitus)

3: Hyvän mielen perjantai 1/4

Hyvän mielen perjantai työpajapäivässä tussigraffiti-, DJ- ja katutanssityöpajat. Illalla oli nuorten oma tanssijami, jossa oli myös katutanssiesityksiä ja tussigraffitiseinä. Ohjaajina toimivat graffititaiteilija Tommi Pasanen, DJ Ahed Hussein ja breakingopettaja Joonas Tiiro. Tapahtuman kautta nuoret pääsivät ammattilaisten opastuksella kokeilemaan uusia taiteenaloja.

Vastuuhenkilö: Julian Owusu

Toteutusalue: Pyhäjoki

Toteutuksen ajankohta: 7.4.2017

Kohderyhmä: Nuoret

Osallistujamäärä: Noin 200

Yhteistyökumppanit: MSL ja Pyhäjoen kunta

Rahoittajakumppani: MSL ja Pyhäjoen kunta (osarahoitus)

4: Hyvän mielen Perjantai 2/4: Valikkarin SummerUp

Nuorisoseuran ylläpitämään vanhaan valitustaloon on rakennettu skeittirampit. Siellä järjestettiin nuorille kesän avajaistapahtuma, jonka aikana oli graffityöpaja, skeittityöpaja, katutanssiesityksiä, DJ-työpaja, koruntekityöpaja, grillausta ja uuden nuorten itse ylläpitämän jäätelökioskin suunnittelu. Mukana olevat graffititaiteilijat Tommi Pasanen ja Lasse Rimpilä tekivät Valikkarin sisälle seinän kokoisen teoksen. Lisäksi päivässä oli Taiken puolesta mukana myös DJ Janne Siltala.

Tapahtuma edisti nuorten omaehtoisen taiteen tekemistä omassa ympäristössä. Nuoret saivat ammattilaisten ohjaamina kokeilla uusia taidemuotoja. Nuoret saivat mahdollisuuden vaikuttaa oman kunnan ympäristön kehittämiseen.

Vastuuhenkilö: Julian Owusu

Toteutusalue: Pyhäjoki

Toteutuksen ajankohta: 9.6.2017

Kohderyhmä: Nuoret

Osallistujamäärä: Noin 75 hlöä

Yhteistyökumppanit: MSL ja Pyhäjoen kunta Rahoittajakumppani: MSL ja Pyhäjoen kunta (osarahoitus)

5: Hyvän mielen perjantai 3/4

Hyvän mielen perjantai työpajapäivän yhteydessä graffiti-työpajaa muraalin tekeminen. Graffititaiteilijat Tommi Pasanen ja Lasse Rimpilä tekivät Pyhäjoen monitoimitalon seinälle vaneripintaan muraalin nuorten ryhmän kanssa osallistavilla menetelmillä. Muraali tulee kiipeilyseinän taustalle, jota asennetaan keväällä 2018 monitoimitalon ulkoseinään. Samanaikaisesti toinen ryhmä nuoria rakensivat graffitikolmion kirjaston pihalle. Kolmio vihitään käyttöön toukokuussa 2018. Taiteen edistämiskeskus lahjoittaa projektin myötä spraymaalikannuja kirjastolle nuorten käytettäväksi.

Tapahtuman myötä nuoret pääsivät tekemään katutaidetta ammattilaisten ohjauksessa. Pyhäjoen koulun piha sai ison taideteoksen, minkä tekemiseen olivat nuoret itse osallistuneet. Pyhäjoki saa ensimmäisen laillisen graffitiseinän.

Vastuuhenkilö: Julian Owusu

Toteutusalue: Pyhäjoki

Toteutuksen ajankohta: 25.8.2017

Kohderyhmä: Nuoret

Osallistujamäärä: Noin 30

Yhteistyökumppanit: MSL ja Pyhäjoen kunta Rahoittajakumppani: MSL ja Pyhäjoen kunta (osarahoitus)

6: Hyvän mielen perjantai 4/4: Jouluvajaiset

Pyhäjoen kunnan joulunavauksen yhteyteen järjestettiin Guerilla-lightning valotaidekurssi nuorille. Valosuunnittelija Villa Aunola toteutti kahden päivän kurssin nuorten kanssa, jonka tuloksena he valaisivat Pyhäjoen kunnan monitoimitalon pihaa joulun avauksen yhteydessä. Graffititaiteilija Lasse Rimpilä teki illan aikana myös jouluaiheisen graffiti-installaation monitoimitalon pihaan tapahtuman aikana.

Tapahtuman myötä nuoret pääsivät opiskelemaan kohteiden valaisun perusteita ammattilaisen opastuksella. Nuoret pääsivät luomaan taideteoksen julkiseen tilaan.

Vastuuhenkilö: Julian Owusu

Toteutusalue: Pyhäjoki

Toteutuksen ajankohta: 8.12.2017

Kohderyhmä: Nuoret

Osallistujamäärä: 9 nuorta työpajoilla. Yleisöä illan aikana n. 300 hlöä.

Yhteistyökumppanit: MSL ja Pyhäjoen kunta

Rahoittajakumppani: MSL ja Pyhäjoen kunta (osarahoitus)

TILOISSA 2.0

Tiloissa on yhteisötaiteellinen konsepti, joka hyödyntää urbaanin taiteen ja nuortenkulttuurin temaattiset risteämät rakentaakseen nuorille mahdollisuus toteuttaa itseään osana omaehtoista taiteellista ympäristöä

ammattitaiteilijoiden tukemana. Vuonna 2018 jatkava projektin toiminta keskittyi aloitetun toiminnan juurruttamiseen Pyhäjoella. Konkreettisine juurruttamiskeinoina Pyhäjoen kirjaston pihalle rakennettiin laillinen graffitiseinä ja kehitettiin graffitimaalien lainausmallin kirjastolle sekä hankittiin nuorisotalolle DJ-laitteet nuorten käyttöön. Vuoden 2018 aikana järjestettiin 4 tapahtumaa: Graffitiseinän avajaiset, Valikkarin Summer Up (Graffiti-, rap-työpajat), Rap- ja biittitekotyöpajat, Runopolku Pyhäjoen kunnan jouluavajaisiin.

Vastuhenkilö: Julian Owusu

Toteutusalue: Pyhäjoki

Toteutuksen ajankohta: 2018

Kohderyhmä: Pyhäjoen alueen nuoret

Osallistujamäärä: Aktiivisesti taidetta tuotti n. 65 nuorta. Tapahtumiin muuta osallistuneet yhteensä n. 700 henkilöä.

Yhteistyökumppanit: Pyhäjoen kunta, Maaseudun sivistysliitto

Rahoittajakumppani: Pyhäjoen kunta ja Maaseudun sivistysliitto

TYLYPORI

Lasten ja nuorten omasta toiveesta syntynyt yksipäiväinen Harry Potter-aiheinen teemapäivä Porin pääkirjastolla. Kunniavieraana teosten kääntäjä Jaana Kapari-Jatta sekä runsaasti Harry Potter-aiheista monitaiteista ja sanataiteellista ohjelmaa, mm. Tupiinlajittelua ja loitsutyöpajoja.

Vastuhenkilö: Karoliina Suoniemi

Toteutusalue: Pori

Toteutuksen ajankohta: lokakuu 2017

Kohderyhmä: Lapset, nuoret ja aikuiset, lapsiperheet

Kävijämäärä: 600

Yhteistyökumppanit: Porin kirjasto, paikalliset fantasiaharrastajat, Lukukeskus, Tammi

Rahoittajakumppani: Porin kirjasto

UNICEF-JUHLA

Lasten ja nuorten toimiminen ammattilaisteatteritiloissa luo tunteen oman taiteen tärkeydestä ja antaa mahdollisuuden nähdä millaista on ammatikseen tehdä kulttuurialan työtä. Yleisökasvatus on hyvin tärkeää ajatellen esittävän taiteen tulevaisuutta; kipinä ammattilaisuuteen ja taiteesta nauttimiseen saadaan lapsena ja se vahvistuu nuorena. Unicef-juhlan kohderyhmään kuuluvat paikkakunnan lapset ja nuoret, jotka kuuluvat mahdollisesti koulun kuoroon tai harrastavat tanssia, teatteria tai sirkusta tai heillä on jokin oma harrasteryhmä.

Tornion kunta on kiinnostunut jatkamaan projektia itsenäisesti. Lasten ja nuorten osaaminen on saanut näkyvyyttä. Ilo UNICEF:lle lahjoituksena annetuista lipputuloista on ollut kaikkien osallistujien yhteinen.

Vastuhenkilö: Mette Ylikorva

Toteutusalue: Rovaniemi 2016, Tornio 2017

Toteutuksen ajankohta: Rovaniemi 2016, Tornio 2017

Kohderyhmä: Lapset, nuoret, perheet, taidekasvattajat

Osallistujamäärä: 600

Yhteistyökumppanit: UNICEF:in Rovaniemen paikallinen vapaaehtoisryhmä, Rovaniemen teatteri, Ounasvaaran koulu, Korkalovaaran koulu, Harjoittelukoulun musiikkiluokat, Lapin tanssiopisto, Lapin musiikkiopisto, Saamelainen päiväkotiki, Merts Lindberg ja Rovaniemen romaniyhteisö, Joulupukki, Katukulttuuriyhdistys Transcendent, Rovaniemen nuorisopalvelut, YoungArt, Sirkus Taika-Aika, Tornion musiikkitalo, Tornion kansalaisopisto, UNICEF:in Tornion paikallisryhmä, Tornion kulttuuritoimi, Aineen

Taidemuseo, Tornion seudun koulu, Lapin ammattikorkeakoulun musiikkiopiskelijat, RohkiHyä Sirkus Kolarista, Hannulan koulun musiikkiluokat

URBAANIN KULTTUURIN KESKUS

Pohjois-Karjalan alueen toimijoille yhteisen esittävän taiteen tilan päätarkoituksena on tarjota mahdollisuudet harrastaa ja toimia eri kulttuurilajien parissa. Tavoitteena oli luoda vuoden 2017 aikana Joensuuhun paikka, jossa pääsee harrastamaan ja harjoittelemaan esimerkiksi sirkusta, freerunningia, parkouria, breikkausta, katutanssia, kiipeilyä yms. UKK – Urbanin Kulttuurin Keskuksen on tarkoitus olla myös tila, jossa olisi mahdollisuus ylläpitää esittävän taiteen koulua harrastajille (sirkus, tanssi, teatteri, yms.) ja joka samalla mahdollistaisi myös ympärivuotiset tilat kulttuuritoimintaan. Samaan yhteyteen perustetaan myös vierailuteatterinäyttämö, koska Joensuussa ei ole kaupunginteatterin lisäksi vierailuesityksille soveltuvaa teatterinäyttämöä, jossa voisi esittää sirkus/ tanssi/teatteriesityksiä.

Vastuuhenkilö: Rauli Katajavuori

VAUVOJEN VÄRIFANTASIA

Vauvakulttuurin edistämiseksi järjestetty Vauvojen värifantasia Korundin tiloissa Rovaniemellä tuo yhteen vauvakulttuurin ammattilaisia ja tarjoaa laadukasta esitys- ja työpajatoimintaa vauvaperheille aina samaan aikaan vuodesta Rovaniemi-viikon yhteydessä. Tapahtumassa on aina mukana keskustelutilaisuus. Tapahtuma on osallistujille maksuton.

Rovaniemen taidemuseo on sitoutunut yhteistyöhön ja vuosittaisella tapahtumalla on mahdollisuus toimia vauvakulttuurin kehittämistapahtumana jatkossakin. Projektin myötä eri toimijat ovat lähentyneet toisiaan. Osallistajat ovat antaneet hyvää palautetta tapahtumasta, joka tarjoaa taidesisältöä vauvaperheille.

Vastuuhenkilö: Mette Ylikorva

Toteutusalue: Rovaniemi

Toteutuksen ajankohta: 2016 ja 2017

Kohderyhmä: Vauvaperheet, vauvakulttuurin ammatti- laiset, aiheesta kiinnostuneet

Osallistujamäärä: 130

Yhteistyökumppanit: Rovaniemen taidemuseo, Lapin musiikkiopisto, Rovaniemen seurakunta, Rovaniemen kulttuuripalvelukeskus, Lapin kamariorkesteri, Rovaniemen kirjasto, freelancer-taiteilijat

Rahoittajakumppani: Wihurin rahasto 2017

WORKSHOP 10900 HANKO

Workshop 10900 – työpajakokonaisuus tarjosi hankolaisille lapsille ja nuorille mahdollisuuden tutustua kuva- ja esitystaiteen ilmaisutapoihin, harjoitteisiin ja tekniikoihin. Avoimia työpajoja järjestettiin päivisin sekä iltaisin. Työpajojen tavoitteena oli innostaa hankolaiset nuoret kuva- ja esitystaiteen ilmaisun pariin tarjoamalla ilmaisia, matalan kynnyksen työpajoja sekä kannustaa heitä luovaa ilmaisua tukeviin harrastuksiin. Mi Grönlund vastasi ilmaisutaidon ja esitystaiteen työpajoista sekä Heidi Mikkola visuaalisen ilmaisun työpajoista.

Päätavoitteena oli tuoda Hankoon monipuolista taidetyöpajatoimintaa ja tarjota lapsille ja nuorille kuva- ja esitystaiteen parissa työskentelyä sekä uusia näköaloja ja ilmaisukanavia. Työpajat toteutettiin 27.6.–3.7.2016 Hangon Casinon tiloissa. Osallistajat olivat 7-14-vuotiaita lapsia ja nuoria.

Vastuuhenkilö: Marjaana Jaranne

Toteutusalue: Hanko

Toteutuksen ajankohta: 27.6.–3.7.2016

Kohderyhmä: Lapset ja nuoret

Osallistujamäärä: 84 nuorta

Yhteistyökumppanit: Mi Grönlund, Heidi Mikkola, Hangon kulttuuripalvelut
Rahoituskumppani: Hangon kulttuuripalvelut

WRITE ON – kirjailijakiertue ammattioppilaitoksiin

Syksyllä 2015 käynnistyi Lukukeskuksen kanssa yhteistyössä toteutettava ammattioppilaitoksiin suunnattu lukemiseen ja kirjoittamiseen innostava kirjailijavierailukiertue. Kiertueen keskeinen tavoite on ollut innostaa nuoria lukemiseen ja kirjoittamiseen sekä tehdä tutuksi ammattimaisen tekstinkäytön kenttää. Kiertueella haluttiin myös lisätä kulttuuri- ja taidekentän yhteistyötä ammattioppilaitosten kanssa. Vierailut sisälsivät aina toiminnallisia osioita ja niiden sisällöt kohdennettiin aina kuin mahdollista opiskelijoiden ammatillisen suuntautumisen mukaan. Toiminnallinen kirjailijavierailu sopii erinomaisesti esimerkiksi osaksi äidinkielen tai viestinnän perusopintoja. Vierailuja tehtiin syksyn aikana yhteensä kahdeksan kappaletta. Vierailuja jatkettiin vielä kahteen oppilaitokseen kevään 2016 aikana.

Vastuuhenkilö: Marjaana Jaranne

Toteutusalue: Uudenmaan ammattioppilaitokset

Toteutuksen ajankohta: Syyskuu 2015 -2016 helmikuu

Kohderyhmä: Ammattioppilaitoksissa opiskelevat nuoret

Osallistujamäärä: 200

Yhteistyökumppanit: Lukukeskus,

Uudenmaan alueen ammatilliset oppilaitokset

Rahoituskumppani: Lukukeskus

YHTEISÖTAIDEKAUPUNGINOSA PANSIO, TURKU

Projektissa käynnistettiin yhdessä vapaan kentän taiteilijoiden, Turun kaupungin edustajien ja Pansion kaupunginosan asukkaiden kanssa yhteistyö, jonka tavoitteena oli tuottaa yhteisö- ja ympäristötaidesisältöjä osaksi Taideväylä -taidepolkua. Lisäksi tavoitteena oli vakiinnuttaa taide osaksi kaupunginosan ja erityisesti lapsiperheiden arkea. Projektin lähensi hetkellisesti niin vapaan kentän taiteilijoita ja toimijoita kuin kuntaedustajia että kaupunginosan asukkaita.

Vastuuhenkilö: Suvi Solkio

Toteutusalue: Turku

Toteutuksen ajankohta: 1.1.-30.6.2017

Kohderyhmä: Pansiolaiset lapsiperheet, Turun kaupunki

Osallistujamäärä: 30

Yhteistyökumppanit: Pansion aktiiviasukkaat, Turun kaupunki, hyvinvointitoimiala, Turun

lastenkulttuurikeskus, Turun sarjakuvaseura ry, taiteilijat Sanna Vainionpää ja Johanna Sinkkonen, Framil ry, Kirjan talo ry

Rahoittajakumppanit: Turun kaupunki

YHTEISÖTAITEEN TRIENNAALI VASTAAN+OTTO

VASTAAN+OTTO järjestettiin seitsemällä rannikkopaikkakunnalla 3.4.-5.6.2016. Tapahtuma avasi ensimmäistä kertaa tässä mittakaavassa näkymän taiteeseen, jonka lähtökohtana on ihmisten välinen kohtaaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö.

Triennaali-ohjelmistosta neljä teosta työstettiin yhdessä lasten ja nuorten kanssa:

1: Yksityiskohtien väliaikainen observatorio -teoksessa Rauman kuvataidekoulun oppilaat tutkivat taiteilija Lena Gätjensin ohjauksessa erilaisten linssien ja heijastuspintojen kautta ajatuksiaan alati muuttuvasta todellisuudesta. Mukana olivat myös VALO -pajatoiminnan työkokeilijat. Teoskoko- naisuus oli esillä Lönnströmin taidemuseolla. 2: Porin lastenkulttuurikeskuksen teos Ruoki taiteella! kutsui Ahlaisten päiväkotilaiset taiteelliseen yhteistyöhön alpakoiden kanssa.

3: Vaasassa taiteilijaryhmä Local A. toteutti yhdessä Ristin nuorisotalon ja Variskan koulun kanssa julkisen veistoksen Sculptural Pavilion. Lisäksi tapah- tumapäivänä 20.5.2016 nähtiin Pohjanmaan tanssin aluekeskuksen tuottamia tanssiesityksiä kaupungilla. 4: Sonja Backlund toteutti yhdessä vaasalaisten 5,-luokkalaisten kanssa Va mee -figuuriworkshopeja, joista rakennetut installaatiot olivat esillä Migration-näytelyssä, Mikola-salissa, Vaasassa

Vastuuhenkilö: Suvi Solkio

Toteutusalue: Varsinais-Suomi (Turku, Kemiönsaari, Mynämäki), Satakunta (Pori ja Rauma), Pohjanmaa (Vaasa), Uusimaa (Helsinki)

Toteutuksen ajankohta: 1.4.2016-5.6.2016

Kohderyhmä: Lapset, nuoret, perheet

Osallistujamäärä: 804

Yhteistyökumppanit: Koneen säätöön ylläpitämä taiteilija- ja tutkijaresidenssi Saaren kartano ja yhteisötaiteilija Pia Bartsch, Porin lastenkulttuurikeskus, Platform ry, nuorisotalo Ristikka ja Variskan koulu (Vaasa), Pohjanmaan tanssin aluekeskus, Rauman kuvataidekoulu, VALO pajatoiminnan työkokeilijat (Rauma), Humiseva harju -alppakkatila (Pori), Ahlaisten päiväkotiki (Pori), osallistuneet yhteisöt

Rahoituskumppanit: Koneen säätöön ylläpitämä taiteilija- ja tutkijaresidenssi Saaren kartano, Svenska Kulturfonden, Pohjanmaan liitto

YOUTH STREET ART 2016

Youth Street Art-projektikokonaisuuden tavoitteena on lisätä nuorten tasa-arvoisuutta päästä mukaan kulttuurin- ja vapaa-ajan toimintojen pariin sekä voimistaa nuorten vaikuttamismahdollisuuksia omalla asuinalueella kulttuurin ja taiteen keinoin. Projektikokonaisuus lisää myös moniulotteista nuorten tekemää katutaidetta Uudellamaalla.

Graffitikolmio Karjaalla lisäsi nuorten, mutta myös aikuisten mahdollisuutta harrastaa katutaidetta omaehtoisesti kaupunkitilassa. Seinä on saanut positiivista palautetta ja siinä on toteutettu esimerkiksi nuorille suunnattua katutaidetyöpajoja. Se lisää osaltaan katu- taiteen näkyvyyttä Uudellamaalla ja kannustaa kaiken ikäisiä laillisen katutaiteen pariin.

Porvoossa nuoret pääsivät konkreettisesti vaikuttamaan keskusta-alueen visuaaliseen ilmeeseen kuvittamalla Porvoon Energian sähkökaappeja. Projektilla lisäsi myös suomenkielisen Linnanjoen koulun ja ruotsinkielisen Lyceiparkens skolan -koulun yhteistyötä.

Vastuuhenkilö: Marjaana Jaranne

Toteutusalue: Karjaa ja Porvoo

Toteutuksen ajankohta: Touko-syyskuu 2016

Kohderyhmä: Nuoret

Osallistujamäärä: 140

Yhteistyökumppanit: Raaseporin kulttuuripalvelut, Porvoon Energia, Linnanjoen koulu, Lyceiparkens skola

Rahoituskumppani: Porvoon Energia, Raaseporin kulttuuripalvelut

YOUTH STREET ART 2017

Projektin kautta syntyi uudet kaikille avoimet graffitiseinät Vihtiin ja Espooseen. Seinien avajaisten yhteydessä järjestettiin tapahtumat. Vihdissä oli mukana taiteilija Jukka Peltosaari, joka maalasi graffitikolmion yhdelle seinälle teoksen. Vihdin kuvataidekoulu vastasi avoimesta työpajasta seinällä. Nuorisopalveluiden kautta vapaaehtoiset nuoret vastasivat tapahtuman kahvilatoiminnasta sekä paikallinen nuori toimi dj:nä.

Espoonlahdessa oli mahdollista osallistua avoimeen graffityöpajaan. Nuorille tarjottiin myös rap-työpajaan osallistumismahdollisuutta. Alueella järjestettiin samaan aikaan myös katutanssi Call out -jamit, jonka toimesta lavalla esiintyi myös bändi sekä dj:t.

Vastuuhenkilö: Marjaana Jaranne

Toteutusalue: Uusimaa

Toteutuksen ajankohta: 2017

Kohderyhmä: Nuoret

Osallistujamäärä: 400

Yhteistyökumppanit: Vihdin kunnan nuorisopalvelut, Espoon kulttuuripalvelut ja ruotsinkieliset kulttuuri- ja nuorisopalvelut, 09 Helsinki Human rights

Rahoituskumppani: Vihdin kunta, Espoon kaupunki

YOUTH STREET ART 2018

Youth Street Art–projektikonaisuus edistää graffiti- ja katutaideita Uudellamaalla. Projektikonaisuus sisältää useita ala- projekteja ja se lisää moniulotteista nuorten tekemää katutaideita Uudellamaalla. Projektin kautta pystytetään uusia, kaikille avoimia graffitiseiniä Uudellemaalle sekä järjestetään erilaisia graffiti- ja katutaideyöpajoja

Katutaiteen kisälli -osaprojektiin valitut nuoret saivat mahdollisuuden oppia katutaiteilija Essi Ruuskaselta, Jenni Väisäseltä sekä graffititaiteilija Marko Saarelaiselta (Action1) katu- ja graffititaiteen eri tekniikoita. Nuoret toteuttivat maalaukset yhdessä taiteilijan kanssa Tikkurilan uudelle nuorisotilalle. Projektin tavoitteena oli edistää nuorten innostusta ja osaamista katu- ja graffititaiteeseen. Tavoitteena oli synnyttää myös yhteistyö TE-keskuksen kanssa, jotta projektiin osallistuvat nuoret voisivat työllistyä tai löytää harjoittelupaikan. Kisällin osallistui 6 nuorta sekä 3 taitelijaa.

Vuonna 2018 rakennettiin 2 uutta graffitiseiniä Keravalle (Salavapuisto ja Sompio). Katutaidekoulu -projekti käynnistyi Rajatorpan koululla marraskuussa. Projektissa kaikki koulun oppilaat osallistuivat koulun pihalla olevan työmaa-aidan kuvitukseen. Taiteilija Maikki Rantala vastasi työpajojen suunnittelusta ja toteutuksesta. Projekti jatkuu 2019, kun uudisrakennus valmistuu. Projektin tavoitteena on edistää koulujen viihtyvyyttä katutaiteen avulla. Katutaidekoulu pilotoinnin tavoitteena on luoda monistettava toimintamalli. Osallistujien määrä 320. Hip hop -Vantaa -hankkeen tavoitteena on perustaa Vantaalle hip hop -kulttuuriin erikoistunut nuorisotila Vantaan Havukoskelle. Hanke toteutetaan yhteistyössä Vantaan nuorisopalveluiden sekä hip hop -kulttuurin ammattilaisten kanssa.

Vastuuhenkilö: Marjaana Jaranne

Toteutusalue: Uusimaa

Toteutuksen ajankohta: 2018

Kohderyhmä: Nuoret

Osallistujamäärä: 420

Yhteistyökumppanit: Maikki Rantala, Street Art Vantaa, Marko Saarela, Jouni Väänänen, Keravan kaupunki, Vantaan nuorisopalvelut, Rajatorpan koulu, Vantaa

Rahoittajakumppani: Keravan kaupunki, Vantaan nuorisopalvelut, Rajatorpan koulu, Vantaa

YOUTH STREET ART 2019

Projektin tavoite on ollut edistää monimuotoista katu- ja graffititaidetta. Lisätä nuorten osallisuutta siihen ja edistää alan taiteilijoiden työllistymistä ja arvostusta.

2019 alaprojekteina ovat olleet Pasilassa toteutettu Pihamuurin maalaustyöpaja alueen lapsille ja nuorille, Keravan purkutaidetalon nuorten graffityöpajat ja Katutaidekoulu -projekti Rajatorpan koululla

Vastuuhenkilö: Marjaana Jaranne

Toteutusalue: Uusimaa

Toteutuksen ajankohta: Toukokuu – marraskuu 2019

Kohderyhmä: nuoret, alueen asukkaat, taiteilijat

Osallistujamäärä: 400

Yhteistyökumppanit: Helsinki Urban Art, Maikki Rantala, Street Art Vantaa, Helen, Jouni Väänänen, Keravan kaupunki, Vantaan kaupunki, Rajatorpan koulu, NCC

Rahoittajakumppanit: NCC

ÄÄNEEN! OUT LOUD!

Ääneen! Out loud! on projekti, jossa yhteisötaiteen keinoin luodaan ja jaetaan työkaluja oman äänen kuuluville saattamiseen ja näkyväksi tekemiseen. Kyseessä on vapaasti monistettava ja täydennettävä konsepti, jonka ytimessä ovat moniäänisyys, yritys, erehdys, kokeilu ja jakaminen. Sisällöstä vastaavat vapaan kentän taiteilijat ja erilaiset yhteisöt.

Projekti käynnistyi vappuna 2017 galleria Titanikissa Monen mielen ilmaus -kokonaisuudella. Ishmael Falken pajassa nuket toimivat mielenosoittajina, Sandrina Lindgrenin osallistavat Silly Walks -videot esittivät erilaisia tapoja ottaa kaupunkitila haltuun, Daniil Kozlov opasti iskulauseiden kirjoittamiseen ja avoimessa pajassa osallistajat toteuttivat mielenosoituskylttejä, mistä ikinä aiheesta kokivat tarpeelliseksi. Ryhmä kokoontui seuraavana päivänä Taiteellisen työn juhlaa -kulkueeseen, joka päättyi keskustelemaan perhepiknikiin.

Heinäkuussa 2017, osana SuomiAreenan Kansalaistoria Porissa, järjestettiin TEE-SE-ITSE -minifestivaalit. Festien ohjelmaan kuului Emmi Valveen supersankarisarjakuvapaja, Toni Lehtolan ohjaama protestilauluja ja äänitaidetta yhdistävä paja, Daniil Kozlovin manifestipaja. Lisäksi ohjelmassa oli Porin lastenkulttuurikeskuksen Rajoja Rikkovat Residenssit -hankkeen Talouskupla-työnäytös, jossa erityisnuoret esittelevät talusteemojen vaikutusta omaan elämäänsä kuvataiteen keinoin sekä Saaren kartanon yhteisötaiteilija Pia Bartschin ja monisukupolvisen Rauhan tyttäret -työryhmän toteuttama, Medusan lautta -teos.

Lokakuussa 2017 projektin vieraaksi saapui brittitaiteilija / aktivisti Scottee, jonka TEHDAS Teatterilla järjestetyssä Go F**k Yourself -pajassa tutkittiin jännitteitä ja vihaa. Kaksipäiväisen pajan päätteeksi osallistajat esittivät osana New Performance Turku -festivaalia enemmän tai vähemmän omaelämäkerrallisia esityksiä aiheista, joita Suomessa ei olla totuttu tuomaan julki. Vierailuun sisältyi myös Why bother? -puhe osana Kiertoliike-tapahtumaa ja artist talk galleria Titanikilla.

Projekti jatkuu vuonna 2018 turkulaisen TEHDAS Teatterin toimesta. Kohderyhmänä lukioikäiset.

Vuonna 2018 projektissa toteutettiin myös omakuvatyöpaja maahanmuuttajataustaisille tytöille ja nuorille naisille. Työpajojen aikana naiset tutkivat taiteen keinoin omakuvaansa ja rajojaan, suhdettaan yhteiskuntaan, normeihin, someen, mielikuviin, suomalaisuuteen, omaan identiteettiin ja kuvien valtaan. Ohjaajana toimi FM, medianomi Veera Lehtola.

Vastuuhenkilö: Suvi Solkio ja Marika Rätty

Toteutusalue: Turku, Pori

Toteutuksen ajankohta: 1.5.2017-31.12.2018

Kohderyhmä: Lapset, nuoret, nuoret aikuiset, maahanmuuttajat, taideopiskelijat

Osallistujamäärä: 170

Yhteistyökumppanit: TEHDAS Teatteri ry, Porin lastenkulttuurikeskus/ TALOUSKUPLA sekä vapaat taiteilijat Ishmael Falke, Sandrina Lindgren, Daniil Kozlov, Toni Lehtola, Emmi Valve ja Pia Bartsch & Rauhan tyttäret
Rahoittajakumppani: TEHDAS Teatteri ry, Porin lastenkulttuurikeskus / Rajoja rikkovat residenssit -hanke

100 SALAISUUTTA

100 salaisuutta on esitystaiteen työpajojen ja niistä syntyvien esitysten sarja, joka toteutettiin suurten asutuskeskusten ulkopuolella, paikkakunnilla, joissa nuoret jäävät yleensä kulttuuritarjonnan katveeseen. Työpajoissa kokeillaan myös etäyhteyden käyttöä taidetoiminnan ohjauksessa.

Projekti haastoi nuoret tuomaan ajatuksiaan näkyväksi ja vaikuttamaan ympäristöönsä esitystaiteen keinoin. Se haastoi myös esitystaiteilijat avaamaan omaa taiteellista ajatteluaan ja näkökulmiaan nuorten suuntaan. Lisäksi 100 salaisuutta kutsui myös toteutuspaikkakuntien yleisön ottamaan vastaan uudenlaisia taiteen muotoja ja sisältöjä, ja nuorten maailmankuvaa niiden kautta.

Projektissa toteutettiin viisi esitystaiteen työpajaa nuorille eri puolilla Suomea. Etäyhteyden testailusta saatiin opettavia ja myönteisiä kokemuksia, jotka kannustavat etäyhteyden mahdollisuuksien kokeilemiseen jatkossakin. Työpajoista syntyi viisi nuorten itsensä tekemää esitystaiteen teosta, joista kaksi oli videoteosta ja loput esitystapahtumia. Eskus sai projektin jatkamiselle merkittävät jatkorahoitukset SKR:lta ja OKM:lta, joiden puitteissa projekti jatkuu vuonna 2018 Eskuksen vetämänä.

Vastuuhenkilö: Laura Arala

Toteutusalue: Puolanka, Kuopio, Lapinlahti, Kaustinen, Kajaani

Toteutuksen ajankohta: Vuosi 2017

Kohderyhmä: Yläkouluikäiset ja sitä vanhemmat nuoret Osallistujamäärä: Noin 40 nuorta osallistui työpajoihin, yleisöä kymmeniä

Yhteistyökumppanit: Eskus - Esitystaiteen keskus, eMaaseutu-hanke: tekninen tuki ja ohjaus

Sidosryhmätyö

Lasten- ja nuortenkulttuurin kehittämisohjelman läänintaiteilijat ovat osallistuneet seuraaviin ohjaus- ja työryhmiin sekä verkostoihin:

- Osallistava ja liikunnallinen teatteri -hanke (Marjaana Jaranne)
- Hip hop Vantaa -hanke (Marjaana Jaranne)
- Kulttuurivoltti-hankkeen Volttivaljakko-ryhmä (Laura Arala)
- Taide in Action (Mette Ylikorva)
- Turun seudun kuntien kulttuuritoimijoiden Oikeesti jotakin -verkosto (Suvi Solkio)
- Yhteisötaide VOL.2 (Suvi Solkio)
- Nordic Dialogues: An Inclusive Cultural Sector in the Nordics (Julian Owusu)

Yhteistyökumppanit (niiltä osin kuin tieto saatavilla)

Kuntasektorin kumppanit

- Auran kunta: vapaa-aika ja matkailu, nuorisotila Cafesco
- Harjavalta: Emil Cedercreutzin museo
- Espoon kulttuuripalvelut ja ruotsinkieliset kulttuuri- ja nuorisopalvelut
- Euran kunta: kulttuuripalvelut, kirjasto, koulut
- Eurajoki: päivähoido, vanhainkoti
- Hanko: kulttuuripalvelut
- Helsinki: kaupunginmuseo, nuorisoasiainkeskus, Kallion kirjasto,
- Huittinen: kaupunginkirjasto, vanhainkodit, päivähoido
- Jyväskylän kaupunki: Keski-Suomen museo
- Jämijärvi: päivähoido
- Kaarina: kulttuuripalvelut, koulutuspalvelut, kotihoito ja vanhustalpalvelut, nuorisotila Vapari
- Kajaanin kaupunki: nuorisopalvelut

- Kaustisen kunta
- Keravan kaupunki
- Kuntaliitto
- Kuopion kaupunki: Kulttuuriareena 44, Nilsiä nuorisotila
- Kemijärven kaupunki
- Kittilän kunta
- Kolpeneen kuntayhtymä
- Laitila: kulttuuritoimi, Varppeen koulu, VakkaSuomen musiikkiopisto
- Lapin alue: Lapin ammattikorkeakoulun musiikkiopiskelijat, Lapin kamariorkesteri, Lapin kirjasto, Lapin musiikkiopisto
- Lapinlahden kunta
- Liedon kunta: kulttuuri- ja vapaa-aikatoimiala, Loukkaisten koulu, terveystoimi
- Lohja: kulttuuripalvelut
- Maskun kunta, hyvinvointiala / kulttuuri, Lemun kirjasto
- Merikarvia: päivähoito, koulutoimi
- Multian Kunta
- Mynämäen kunta, kulttuuritoimi ja kirjasto
- Naantalin kunta, kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut, sivistyspalvelut
- Nousiaisten kunta, kirjasto- ja kulttuuritoimi
- Oulu: Oulun kaupunginkirjasto, kulttuuripalvelut, nuorisotoimi
- Paimion kunta, kulttuuripalvelut
- Pori: Porin kaupunginkirjasto, Rosenlewin museo, koulutoimi, varhaiskasvatus, Satakunnan museo, Porin Sinfonietta
- Porvoon kaupunki: kulttuuripalvelut
- Puolangan kunta
- Pyhäjoen kunta
- Pöytyä: Pöytyän nuorisovaltuusto, vapaa-aikatoimisto
- Raasepori: kulttuuripalvelut
- Raision kunta: kulttuuripalvelut, taidemuseo Harkko
- Rauma: Rauman kuvataidekoulu
- Rovaniemen kaupunki: kirjasto, Korkalovaaran koulu, Ounasvaaran koulu, kulttuuripalvelukeskus, nuorisopalvelut, taidemuseo, teatteri, saamelainen päiväkot
- Ruskon kunta, kirjasto- ja kulttuuripalvelut
- Saarijärven kaupunki
- Tornion kaupunki: kansalaisopisto, kulttuuritoimi, musiikkitalo, Tornion seudun koulu, Hannulan koulun musiikkiluokat
- Turku: Turun kaupungin vapaa-aikatoimiala (lastenkulttuuri, aluetyö, liikunta), Varissuon koulu, Turun linna
- Tuusula, pääkirjasto
- Vaasa: Variskan koulu, nuorisotalo Ristikka
- Vantaan kaupunki: nuorisopalvelut, Ohjaamo, Rajatorpan koulu
- Viitasaaren kunta
- Vihdin kunta: nuorisopalvelut
- Äänekosken kaupunki

Maakuntasektorin kumppanit

- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Satakunnan alue: Satakuntaliitto, kuntien koulutoimet, Satakunnan museo, satakirjastot, varhaiskasvatus
- Lapin liitto

Valtiosektorin kumppanit

- Aluehallintovirasto
- ELY-keskus
- OKM Opetushallitus
- Stadia
- Teatterikorkeakoulu
- Uudenmaan TE-toimisto
- Lapin yliopisto (sosiaalityön oppiaine)
- Lapin yliopiston taiteiden tiedekunta
- Oulun yliopisto
- Tampereen yliopisto, näyttelijäntytön laitos
- Turun yliopisto
- Stadin ammattiopisto
- Oulun Ammattikorkeakoulu

Valtakunnalliset lapsi- ja nuorisotyön toimijat

- ArtsEqual -hanke
- Lastenkirjainstituutti
- Lukukeskus
- Konserttikeskus
- Nuori Kulttuuri-säätiö
- Nuorisoseurat
- Nuorisotutkimusverkosto
- Nuoren Voiman Liitto
- Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura
- Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto
- Youngart / Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry

Kolmannen sektorin toimijat ml. taiteilijayhteistyö

- Etelä-Karjala: Lastenkulttuurikeskus Metku
- Etelä-Savo: Lastenkulttuurikeskus Verso
- Keski-Suomi: Kulttuuriyhdistys Tuff ry (Jyväskylä), Kulttuuriaitta, Luovan valokuvauksen keskus, Jelmu ry, Osuuskunta Kuje
- Kainuu: Rauniokaupunki ry, Routa Company, Lasten- ja nuorten kulttuurikeskus Kulttura
- Kanta-Häme: kulttuuriyhdistys Kuvio ry, lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, Minitatteri
- Lappi: RohkiHyä Sirkus (Kolari), Lapin esittävien taiteiden keskus, Lapin nukketatteriyhdistys, Lapin Taiteilijaseura, Lapin tanssiopisto, Hiljaisuus ry, UNICEF:in Rovaniemen paikallinen

vapaaehtoisryhmä, UNICEF:in Tornion paikallisryhmä, Katukulttuuriyhdistys Transcendent (Rovaniemi), Monitaideyhdistys Piste, Sirkus Taika-Aika

- Pohjanmaa: Pohjanmaan tanssin aluekeskus, Platform ry (Vaasa), Lastenkulttuurikeskus BARK
- Pohjois-Karjala: Sanaratas ry, Pohjois-Karjalan lastenkulttuuriverkosto
- Pohjois-Pohjanmaa: Maaseudun sivistysliitto, Katukulttuuriyhdistys KatKu ry, Oulun katutaide ry, KEKSI kollektiivi ry, Kulttuuritalo Valve
- Pohjois-Savo: Urban Moves Kuopio ry, Urbaani ry, Lastenkulttuurikeskus Lastu, Kuopio Tanssii ja Soi ry
- Satakunta : Sydänmaan kyläyhdistys (Säkylä), Humiseva Harju (Pori), Lönnströmin taidemuseo (Rauma), Rauman seudun katulähetys ry, Raumars taiteilijavierasohjelma (Rauma), Sanataideyhdistys Skriivari, Leikkiteatteri ry (Pori), Rauman kuvataidekoulu, Rauman Freinet-koulu, Porin Lastenkulttuurikeskus
- Uusimaa: Esitystaiteen keskus Eskus, Amos Andersenin museo, Helsingin sanataidekoulu ry, Kallio Block party, Oranssi ry, Youngart / Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry, Helen, 09 Helsinki Human rights, Helsinki Urban Art, Street Art Vantaa, Tyttöjen talo, Päiväkirjklubi, Nukketeatteri Hevoskenkä, Teatteri IlmiÖ, Prott ry, SADE ry
- Varsinais-Suomi: Galleria Titanik (Turku), Turun sarjakuvaseura ry, TEHDAS Teatteri (Turku) Koneen Säätiö, Saaren kartano (Mynämäki), Arkipelag Workshop ry (Kemiönsaari), Läntinen tanssin aluekeskus, New Performance Turku ry, Turun Seikkailupuisto, Sagalundin lastenkulttuurikeskus, Turun taidehalli, Turun taiteilijaseura, Valokuvakeskus Peri, työosuuskunta Canadantuijat, Arkeologian ja nykytaiteen museo, Wäinö Aaltosen museo Forum Marinum, Rahtiteatteri

Yritykset

- Ravintola Beerger
- NCC
- Tanssikeskus Citydance
- IPI-kulmakuppila

Kansainväliset kumppanit

- Creative Association of Curators TOK
- Resurscentrum för Konst
- Tromssan kunta
- Luulajan teknillinen yliopisto
- Norjan teknisluonnontieteellinen yliopisto

Kehittämishjelman asiantuntijat

Koordinaattori Mikael Karikoski

Vuosina 2016 - 2019. Syksystä 2019 ohjelmaa koordinoi **kehittämispäällikkö Eva-Maria Hakola**.

Suunnittelija Jaana Pirinen 2016 - 2020

Läänintaiteilijat

TeM Laura Arala (1.3.2016 – 26.8.2019)

Lasten- ja nuortenkulttuuri / Kuopion toimipiste /valtakunnallinen

TaM Eeva Astala (1.5.2015 – 26.1.2018)

Arkitehtuuri ja arkitehtuurikasvatus / Kaakkois-Suomen ja Hämeen toimipiste / valtakunnallinen

Valokuvataiteilija Marko Hämäläinen (1.2.2018-31.12.2023)

Valokuvataide / Jyväskylän toimipiste / Keski-Suomi

Kulttuurituottaja AMK Marjaana Jaranne (1.1.2015- 31.12.2019)

Nuortenkulttuuri / Päätoimipiste / Uusimaa

TeM Rauli Katajavuori (1.1.2014 - 31.12.2016)

Sirkustaide / Joensuun toimipiste / Pohjois-Karjala

Kirjailija Tittamari Marttinen (7.1.2014 - 31.12.2017)

Lastenkulttuuri / Turun ja Rovaniemen toimipisteet / Varsinais-Suomi ja Lappi

Tanssija, tanssinopettaja Julian Owusu (2.5.2016-30.4.2021)

Nuortenkulttuuri / Oulun toimipiste / Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu

Kuvataiteilija Suvi Aarnio (3.1.2015 – 30.6.2019)

Yhteisötaide / Turun toimipiste / Varsinais-Suomi

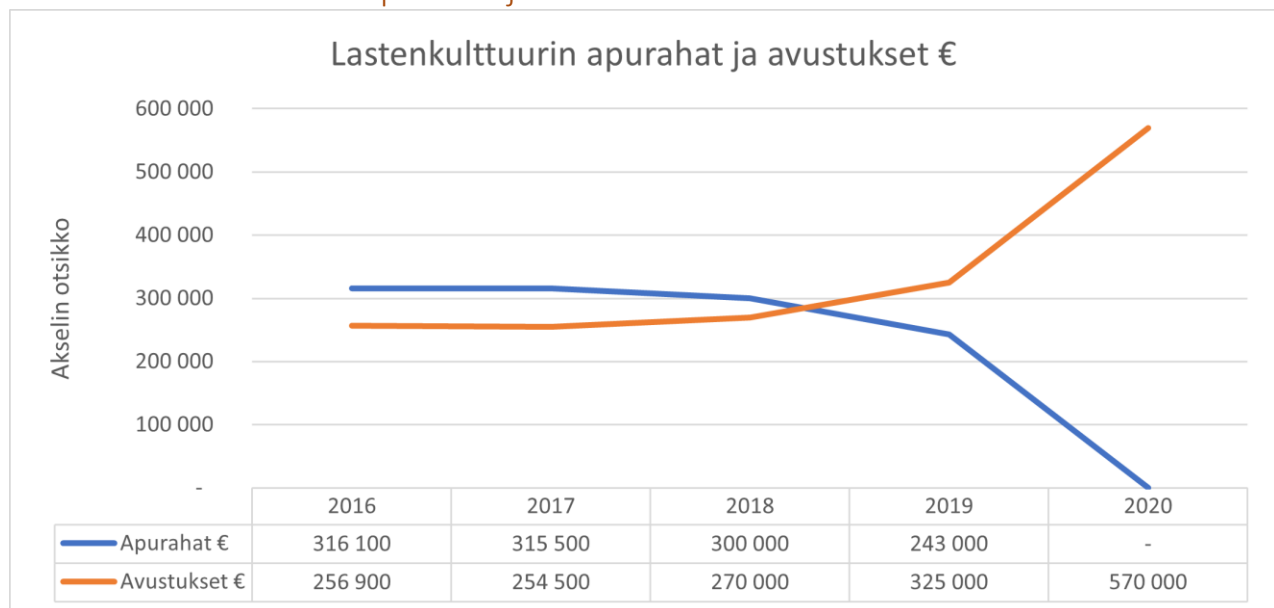
Kirjailija, FM Karoliina Suoniemi (7.1.2015-4.8.2019)

Sanataide / Porin toimipiste / Satakunta

Teatteri-ilmaisun ohjaaja AMK/sirkus Mette Ylikorva (1.2.2016 – 31.12.2020)

Lasten- ja nuortenkulttuuri / Rovaniemen toimipiste / Lappi

Taiken lastenkulttuurin apurahat ja avustukset 2016 - 2020

Lähteitä

Opetus- ja kulttuuriministeriön Lastenkulttuuripoliittinen ohjelma Barnkulturpolitiskt program ohjelma 2003 – 2007, Opetusministeriön julkaisuja 2003:29; <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/80470>

Anna Anttila ja Kaija Rensujeff; *Taiteen taskurahat Lastenkulttuurin käsite, linjaukset ja edistäminen.*

Taiteen keskustoimikunta. Tutkimusyksikön julkaisuja no 35 Helsinki 2009.

<https://www.taike.fi/fi/tutkimusyksikon-julkaisut>

Taikalamput näkyvät ja vaikuttavat; Lastenkulttuurin taikalamppuverkoston keskusten vuosien 2009–2013 toiminnan vaikuttavuuden arviointi, Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2014:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75226>

Ehdotus lastenkulttuuripoliittiseksi ohjelmaksi 2014-2018, Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:6 https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/forslaget-till-barnkulturpolitiskt-program-fardigt?_101_INSTANCE_3wyslLo1Z0ni_languageld=fi_FI

Hallituksen Lastenkulttuurin kärkihanke 2015; Taide ja kulttuuri osaksi koululaisten iltapäivää; arvio hankkeesta: Niilo Mäki -instituutti; <https://www.nmi.fi/2018/12/20/karkihankeselvitys-taide-ja-kulttuuri-osaksi-koululaisten-paivaa/>

Nettikysely 100 000 oppilaalle, mitä harrastusmahdollisuuksia he haluavat kouluun;

<https://www.fountainpark.fi/reference/koululaiskysely-yhdistaa-koululaiset-ja-harrastukset/>

Nuorisotutkimusverkosto tuottaa monitieteistä tutkimustietoa ja osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun tarjoten näkökulmia nuorten parissa tehtävän käytännön työn, hallinnon ja politiikan kentille.

<https://www.nuorisotutkimusseura.fi/>

Suomen Kulttuurirahasto <https://www.taidetestaajat.fi/?artType=overall>

Lasten ja nuorten säätiö (Nuorisoalan, pedagogiikan, tulevaisuudentutkimuksen, yhteiskunnallisen muutoksen, soveltavan taiteen ja vaikuttavuuden asiantuntijoita) <https://www.nuori.fi/ihmiset/>

Raporttia työstänyt työryhmä

Läänintaiteilija Julian Owusu

Erityisasiantuntija Paula Karhunen

Hankepäällikkö Arja Laitinen

Erityisasiantuntija Raija Nummijärvi